

MIŁOŚĆ (10994) *sb f*

miłość (10961), **miełość** (33), [**miłojsć**]; *miełość* *PapriPan* (16), *Calep* (17).

w *znacz.* **8. miłość** (5162), **mość** (124), *miłość a. mość* (2342); *mość* *BialKaz* (8), *ZapMaz* (4), *GórnRozm* (3), *GostGospSieb* (18), *KołakSzczęśl* (9), *RybGęśli* (3), *GrabPospR* (29), *CzahTr* (21), *SzarzRytSzarz* (6); *miłość*: *mość* *NiemObr* (2 : 15), *PaxLiz* (1 : 1), *RybWit* (4 : 4), *cf* też **WASZMOŚĆ**. [Za postaci wątpliwe uznano skrót z tekstów, w których nie ma zaświadczonej odmianki pewnej lub występują obie pewne odmianki. Skrót z tekstów, gdzie występuje jedna tylko odmianka pewna, zostały pod nią podciągnięte.]

o *jasne*; *miełość z tekstów nie oznaczających é.*

sg N *miłość, mość* (2096). ◇ *G* *miłości, mości* (3672). ◇ *D* *miłości, mości* (1162). ◇ *G a. D* *miłości* (4). ◇ *A* *miłość, mość* (933). ◇ *I* *miłością, mością* (556) [w *tym*: -a (2)], *miłości(a)m* (11); -ą : -(a)m *LibLeg* (34: 11; 11/134v, 154v, 162v, 163, 164, 168 [2 r.], 171, 172v, 173v, 174). ◇ *L* *miłości, mości* (531). ◇ *V* *miłości* (25), *miłość, mość* [w *znacz.* **8.**] (1137). ◇ *pl N* *miłości, mości* (11). ◇ *G* *miłości* (13), *mości* (2), *ichmości(o)w* (1) *ActReg* 76, *ich mość cum G sb* (1) *PaxLiz ktv*. ◇ *D* *miłościąm, mościąm* (26), *miłością* (1) *KwiatOpis kt*; -ąm (6), -ąm (1), -(a)m (5), *skrót* (14); -ąm *GliczKsiąż* (2); -ąm : -ąm *GórnDworz* (4 : 1). ◇ *A* *miłości* (9). ◇ *I* *miłościami (skrót)* (3). ◇ *L* *miłościami* (1). ◇ *V* *miłości* (22). ◇ *sg a. pl N* *skrót* (189). ◇ *G* *miłości, mości* (23), *skrót* (216). ◇ *D* *skrót* (97). ◇ *A* *skrót* (26). ◇ *I* *skrót* (26). ◇ *L* *skrót* (10). ◇ *V* *skrót* (187).

Sł stp, Cn *notuje, Linde XVI – XIX w.*

1. *Uczucie głębokiego przywiązania do kogoś, troski o jego dobro, gotowość rezygnacji z własnego dobra na jego rzecz; w stosunkach rodzinnych: uczucie rodziców do dzieci, dzieci do rodziców i rodzeństwa do siebie; w stosunkach społecznych: życzliwość, poszanowanie, oddanie (wobec przełożonych), łaskawość, dbałość (wobec poddanych), uczynność, braterstwo, zgoda (między równymi); w stosunkach politycznych: przyjaźń, zgoda; amor Mymer¹, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, Calep, Cn; caritas Murm, Vulg, Mącz, PolAnt, Modrz, Calag, Calep, JanStat, Cn; dilectio PolAnt, Modrz, Calag, JanStat, Cn; amicitia Mącz, Calep; gratia Modrz, JanStat; pietas JanPrzyw, Cn; benevolentia, studium Modrz; devotio, favor JanStat (2164) : ForCnR C2v; bo to czo fyą od kogo vrodzy fprzyrodzenia ma myłofzcz ktemu od kogo fyą rodzy ktorą myłofzczą żąda dobrego themu kogo mylvye PatKaz I 9; PatKaz III 95; Murm 206; Mymer¹ 33v; Onać cześć kochanie rodzi, Ktora z miłości pochodzi, Jaka jest miedzy rownymi Przyjacioły powolnymi. BierRozm 18, 18; RejRozpr I4 [2 r.]; nyechayby [rodzicowie] myęłfáli podczás karanie yákye yákoby kwasne do miłości/ kthora yeft rzecz flodka. GliczKsiąż F8v, F8, G3; Abowiem kážda miłość ná czworo fie dzyeli/ [...] Iedná idzye s pochlebftwá/ á druga s pożytku/ Trzecia záfię iuż bywa s fzalonego zbytku. A czwarta s cnoty s prawdy co y Bogu miłá RejWiz 41v, 43; RejZwierz 116v; ktorzy [synowie sultana] go [syna królowej Izabelli] pocałuią dla fzcześcia odnowioney miłości. BielKron 313; Mącz 338d, 497b; OrzQuin B2v marg; GórnDworz Ee4, Gg5; HistLan B4; Zadna ták bárzo miłość nie ieft płocha/ Iedno kto názbyt łam fie w łobie kocha. RejZwierc 219, 225v, 249; áby w tákich świętách miedzy Chrześciány rozne obrządki nie były: z częgoby wzrúzenie miłości vrość mogło SkarJedn 318, 77; Calag 335b; SkarŻyw 102 marg, 598; KochFr 61; poty człowiek człowiekowi przyiácielem ieft/ poki zna/ że go rowno kładzie z łobą/ y*

tak wiele iemu/ iáko łobie życzy/ ále iáko inaczey/ iufz tám miłość zginąć muśi. *GórnRozm* Kv, L2v; *Calep* 187a; *GórnTroas* 43 [2 r.], 54; *KochCn* B4; *KochPij* C3v; *SarnStat* 599; *PowodPr* 17 [2 r.]; *SkarKaz* 45a, 159a [3 r.], 385b; *CzahTr* E, L4; *GosłCast* 67, 71.

miłość do kogo (3): Philanthropia – Ludczkość, mielőcz do ludzi. *Calep* 79b. Cf *miłość czyja do kogo*, »mieć miłość«.

miłość od kogo (10): A Ták toć Ią moczne mury páná káždego/ toć iest fławá y łzczéłne pánowanie iego/ miłość á wierna żicźliwość od poddánych fwoich. *RejZwierc* 46, 141; *Paprup* F4. Cf *miłość od kogo przeciw komu*, »miłość dostać«, »odnosić miłość«, »znać miłość«.

miłość od kogo przeciw komu (2): Ták tu chudy iáko pan w iedney cenie chodzi/ [...] Zá co znáią od wżytkich miłość przeciw łobie *Paprup* T2; *SarnStat* 978.

miłość u kogo (35): *KromRozm III* Kv; *GliczKsiąż* N6; *GórnDworz* Hh8v; A czym wielki Alexánder pofiadł fwiát iedno mielőcią v poddánych fwoich? ktorzy by byli mieli y po trzy gárdłá rádziby ie byli przy nim położyli. *RejZwierc* 44v; A gdzie piękne záchowanie á vcźciwa fławá/ thám iufz v wżzech miłość *RejZwierc* 114v, 37, 44v, 45 marg, 55; *Paprup* O3v; *SkarŻyw* 184, 357; *OrzJan* 51; Dzieciąteczko zásię roflo v ludzi w mielőci *SiebRozmyśl* G2. Cf *miłość czyja u kogo*, »w mielőci być«, »miłość dostać«, »mieć miłość«, »zjednać miłość«.

miłość ku komu (92): Bowyem miłość tá/ kthorą pan Bog wlał w rodzice ku płodu fwemu/ yeft yákoby fwyadectwo á kftałt łáki y mielőci Boskyey przeciw koscyołowi fwemu. *GliczKsiąż* D3v; *BielKom* 313; *Mącz* 389c; *Prot* Dv; *SkarJedn* 77; nigdy bez mátki áni iádlá/ áni ległá: y iednego pieniądżá w fwey mocy niemiáłá. (marg) Miłość ku mátkce. (–) *SkarŻyw* 142, 14, 140 [2 r.], 333 marg, 458, 482 (8); *StrykKron* 442 marg; *ZawJeft* 32; *ActReg* 15, 170; *Phil* B, C4, D, E; *WujNT* s. 52, *Eph* 1/15, s. 750; *JanNKar* A3; Pan Bog ktory nam tę miłość ku vmárłym rofkazał/ á wiedzieć nie dał iáko fię to obraca co dla nich czynim *SkarKaz* 383b,)(2v, 45a, 154a, 381b, 385b (8); *VotSzl* A4v; *GosłCast* 17; (marg) Iáko Swięci brácią fwoię y oyczyznę y Rzeczpołp: miłowáli. (–) Pátrzcie ná przykłády swiętych/ iáko w tey mielőci ku ludu fwemu/ to iest Rzeczypolp: gorący byli. *SkarKazSej* 667b; Záprawże was Pan Bog w wielką miłość ku bráciey wáłzey/ y wżytkim obywałelom korony tey *SkarKazSej* 670b, 663a [2 r.], 664, 665a, 668b, 669a (12). Cf *miłość ku komu w kim*, *czyja ku komu*, »być [jakiej] mielőci«, »mieć miłość«, »miłość okazować«, »miłość ku samemu siebie«.

miłość ku komu w kim (2): *RejPos* 256; Widząc brácia iáka wnim miłość ku onemu zmárłemu byłá: cińęli fię pilnie do przyiázni iego *SkarŻyw* 333.

miłość przeciw(ko) komu (55): *MetrKor* 46/175v; *LibLeg* 7/36v; *KromRozm II* e3; *GroicPorz* bv; *LeszczRzecz* A6v; *BibRadz Gal* 4/12; *BielKron* 17v, 122 marg; *Mącz* 143d, 470d; *OrzQuin* Qv; *BiałKat* 226; *GrzegŚm* A4; *HistLan* A4v; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *MycPrz* II Dv; *Paprup* Aa4; *ModrzBaz* 28 [2 r.]; nie ku temu końcowi żebyś fię miał wyzuc przeciw niemu z mielőci *CzechEp* 30, 43; *Paprup* F3; *WujNT* 2.Cor 2/8, s. 667; *SarnStat* 978; *Phil* D; *GosłCast* 51. Cf *miłość czyja przeciw komu*. »być [jakiej] mielőci«, »mieć miłość«, »miłość okazować«.

miłość między kim (37): *KromRozm II* av, h; *KromIRozm III* B2; *GroicPorz* dd4; *BibRadz Ps* 132/18; *OrzRozm* E2; á thym [małżeństwem potomków] pokoy y miłość między krolem Węgierłkim á Cefárzem vcźynili. *BielKron* 412v, 429v, 435v; *OrzQuin* B2v, B4v; *Prot* B3; *RejPos* 145 [3 r.], 227,

334, 334v; Y pytáli Piládefá: Czemużeś chciał ták márníe á bezpotrzebnie zginąć? Powiedział: Iż to dawna táká miłość miedzy námi/ iż to nie ieden zá drugiego gárdło dáć/ á bárzo bych go [Orestesa] ia rad gárdłem íwym odkupił *RejZwierc* 93, 90, 92v, 93v, 132v, 139v; *WujJud* 127; *RejPosWstaw* [143⁴]; *SkarJedn* 338; *SkarŻyw* 537; *BielSen* 16; *GórnRozm* Ev, L2v, N2v; *OrzJan* 7; *WysKaz* X2v; *SarnStat* 1099; *SkarKaz* 636a; *CzahTr* D3v.

miłość z kim (13): *LubPs* bb2v; *PaprUp* G2v; Ieśli kto ináczey o Bogu y zbáwieniu rozumie niżli ia: trudna mi z nim miłość: zgodzić fię z nim w czym do czáfu mogę/ ále go zupełnie miłować nie mogę. *SkarKazSej* 684b. Cf *miłość czyja z kim*, »w miłości być«, »mieć miłość«, »w [jakiej] miłości stać«.

miłość czyja [= *tego, który miłuje*] [w tym: *ai poss* (49), *G sb i pron* (45), *pron poss* (36)] (141): *PatKaz III* 95; Dobrze czyn dobrim przybliżyć fie zaiíte ktobie ludzłka miłóć *BielŻyw* 44, 150; *LibLeg* 8/133v; *MetrKor* 31/621; *RejPs* 163; *KromRozm III* I7v; *DiarDop* 101, 110; *LubPs* dd3; *BibRadz* 2.Cor 12 arg; *OrzRozm* K3; *BielKron* 435v; *KochSat* B4; *Mącz* 107d; *GórnDworz* B8, N3, O6v, Ii7; *HistRzym* 65; *RejPos* 256 marg; A wżákoż miła corko iż tę miłość twą znam/ Ná twe żądanie s tobą wolą pomiełzkáć mam. *HistLan* C4, D4, D4v, F3v; *RejZwierc* A6, 45v, 46, 104, 225v, Bbb2v; *BudNT* *Philem* 7; *CzechRozm* 175v, 237v; *StryjWjaz* B4; *PaprPan* F4, L, Aa3v; *ModrzBaz* 104; *SkarŻyw* 15, 238 [3 r.], 284 [2 r.], 478; *ReszPrz* 93; *ReszList* 149; *BielSjem* 15 [2 r.]; *PudłFr* 65; *PaprUp* A3, G2; *Phil* P3 [2 r.], P3 marg; Miłość moiá [*Caritas mea*] z wámi wżytkimi w Chrístušie Iełušie. *WujNT* 1.Cor 16/24, *Apoc* 2/19; *SarnStat* 208, 588/ [630], 1053; *SiebRozmyśl* K4; *SkarKaz* 383b; *CzahTr* D3v, E, Ev. [Cf 2. *PaprPan* Vv]. Cf *miłość czyja do kogo, czyja ku komu, czyja przeciw komu, czyja z kim*, »w miłości być«, »mieć miłość«, »znać miłość«, »miłość macierzyńska«, »miłość ojcowska«, »miłość synowska«.

miłość czyja do kogo (1): To małz twą zbytnią dobroć [...] To małz miłość twą do łług *GosłCast* 64.

miłość czyja ku komu (20): *Mącz* 166d, 298a; Thedy miełzcżanie Tárłcy miłość Appollonową ku łobie wyźrzawłzy/ iemu ná cześć á ná wieczną pámięć/ obraz iego pošrod miáłtá poštáwili. *HistRzym* 11; *RejPos* 307v; á wniemoc ciężką wpádlá: tám było poznáć corki iey Eułtochíey ku máłce miłość/ w wítáwicznych pošługách/ y przy iey łółzku síedzeniu. *SkarŻyw* 142, A4v, 63, 102, 286, 542; *Phil* D, E, F2; *OrzJan* 61; *SkarKaz* 381a, 386a, 421b, 636a; *SkarKazSej* 664b. Cf »miłość jednego ku drugiemu«.

miłość czyja przeciw komu (19): *LibLeg* 7/31v [2 r.]; A což to inłzego czyniło/ iedno miłość tego narodu Polłkiego przeciw pánom íwoim *LeszczRzecz* A6; *BibRadz* II 105c marg; *OrzRozm* A4v; *OrzQuin* K4; *GórnDworz* A3; *HistLan* B3; *RejZwierc* 45; *MycPrz* II D; *ModrzBaz* 143v; *KochOdpr* B3; *SkarŻyw* 142; *CzechEpPOrz* **v; Yakołz mielőć wálze wiłlawiac przeciwko oitiznie *PaprUp* K2, F3; *WujNT* 2.Cor 8/7, 2.*Thess* 1/3; *VotSzl* B4.

miłość czyja z kim (2): *LubPs* D3; Látá 1539/ Byłá miłość nieodmienna przedfię Cefárzá s krolem Fráncułkim *BielKron* 191v.

miłość czyja [= *tych, którzy się miłujá*] [w tym: *ai poss* (45), *pron poss* (2), *G sb i pron* (2)] (52): Y czemus takmięz złołniku przekłęty nie przedáł z íynem matki? iijż iako ijch miłółtz niebyła rozdzielona/ tako by téz niecháy była ímiertz ij męka iedna. *OpecŻyw* 85; *LibLeg* 7/32; *BielKron* 412v; *Mącz* 107d; áczkolwiek írzodek ich [*Jagielly z Witoldem*] miłółci był rozerwány/ wżákże počátek

ich braterstwa skutkiem był potwierdzony. *StrykKron* 462; *ReszPrz* 4; *SkarKaz* 634b. Cf »braterska miłość«, »miłość przyjacielska«, »miłość sąsiadka«.

miłość czyja [= *ku temu, kogo miłują*] [*w tym: G sb i pron (41), ai poss (9), pron poss (1)*] (52): *KlerPow* 11; *Diar* 143; Tu wyedzyeć máyą rodzicy iż miłość płodu łwego nye tylko ná tym yeft áby dzyecyę przy zdrowyiu było záchowane *GliczKsiąż* D; *OrzRozm* A2v; Brácia drudzy porużeni oycowłką miłością/ rzućili sie á zákryli oycá nágiego zá włytydem łwoim. *BielKron* 6; *OrzQuin* A4, Cv, R, R2v; *GórnDworz* Q3v; *HistLan* Bv, D2, F3; *RejZwierc* 240; *CzechRozm* **v, 175v, 241v [2 r.]; *PapPan* V; Bo ponieważ włytkie włytkich ludzi miłości [omnes omnium charitates] iedná oyczyzná w łobie zámyka *ModrzBaz* 43v, 33; Yłz miłością oycá miłego łwego/ ktorego wielce czćilá y miłowálá/ przemożona nie ieft *SkarŻyw* 16, 136; *StrykKron* 732; *NiemObr* 20; *GrochKal* 24; *Phil* B2, D, Fv, I4; Miłość rodzicow ma wstępować miłości Bożey. *WujNT* 35 marg, 44 marg, 52 marg, 821, Aaaaaa, Aaaaaav; *PowodPr* 84; *SkarKaz*)(4; *SkarKazSej* 665a marg, 669a [2 r.], b marg. Cf *miłość czyja u kogo*, »miłość samego siebie«.

miłość czyja u kogo (2): Iáko ieft wielką rzecz miłość páńka v poddánych. *RejZwierc* 44v nagł [idem] A6.

W połączeniach szeregowych (90): *KlerPow* 11; sktorim [cesarzem tureckim] przyasny przimierze myloscz bracką y dobre sąsyedztwo chce [krol polski] Zachowacz *LibLeg* 11/[32²], 8/133v, 10/114v; *RejRozpr* F; *KromRozm I* O4; *KromRozm II* r, rv [2 r.], r2; *KromRozm III* B2; *Diar* 52; *DiarDop* 104, 110; yáko záwłfe vczeni ludzye w wyelkyey wadze byli/ myelcá przednyeyłfe/ łáfkę/ miłość/ y záchowane v ludzi dzyerżeli *GliczKsiąż* N6; *LubPs* cc3: *GroicPorz* bv; *KrowObr* 62v; *RejWiz* 117; Oświeconemu pokoleniu Słowieńskiemu á ięzyku ich/ miłość/ pokoy/ záchowanie y pozdrowienie od nas [Aleksandra Wielkiego] y náłzych namiáłtkow będących po nas w łprawowaniu świátá *BielKron* 337v, 249v, 332; *Observantia*, Czchenie/ ważenie. Chćiwość. Miłość ku komu. *Mącz* 389c, 51b, 488c; *RejAp* 58v; *GórnDworz* Z7; *RejPos* 227, 247v, 334, 334v; *RejPosWiecz*² 94; *RejZwierc* 37, 37v, 45v, 55, 102v (8); *WujJud* 131v; *RejPosRozpr* c3; *RejPosWstaw* [143⁴]; *MycPrz* I C3; *BiałKaz* M4; iefli iáko oni dumáią/ zgołá miecz/ woyná y włyłtkie nieprzyázni z źemie wygládzone máią być: á iedná zgodá/ miłość y przyiazń włyłtkich ma w iedno złaczyć *CzechRozm* 115, 88; Niech ktemu [sędziowie] będą tácy/ zeby ie nie mierziáčzká/ nie gniew/ nie miłość/ nie miłosierdzie [nec amore, nec misericordia]/ áni żadna przewrotna chęć/ ále tylko łámá prawdá do słuchánia y rozłádzánia łpraw ciágnęłá *ModrzBaz* 87, 7, 33, 66v, 67v [2 r.], 97v; *SkarJedn* 37, 269, 334, 337, 338, 376; *SkarŻyw* 184, 284, 334; Ia zá chęć/ miłość/ y łtáránie vprzeyme ktoreś W. M. o mnie mieć raczył/ łwemu M. P. wielce dziękuie. *CzechEpPorz* *, *3v; *ReszPrz* 33, 54, 93, 94; *ReszList* 192; *GórnRozm* Ev; *KmitaPsal* A5v; *PapUp* A3; *ActReg* 15; *Phil* L; *KochCn* B4v; *GrabowSet* F2; Iż my máiąc ná báczeniu łtáteczną wiárę/ y wielką przychyłność przeciwo Nam/ y Królestwu náłżemu miłość [fidei constantiam et eximiae affectionis in nos et Rempublicam Regni nostri devotionem]/ od Wielmożnégo Ianá z Rytwian *SarnStat* 978, 1002, 1014, [1023], 1053; *CiekPotr* 18; *CzahTr* D3v [2 r.]; *SkarKazSej* 658b, 683b [2 r.], 684b; *SapEpit* B4.

W przeciwstawieniach: »miłość ... nienawiść (10), nieprzyjazń (4), gniew (3), niezgoda (3), rozterk (3), zwada (3), swary (2), waśń (2), złość (2), cielesna chćiwość, karanie, mierziáčka, niechęć,

niemiłość, pomsta, przykrość, wzgarda, zamieszanie, zazdrość« [w tym: waśń i nienawiść (1)] (41): *PatKaz III* 95; *RejRozpr C2*; Lecz ty miałto tey miłoczy Czyniles wielkie przykrofczy. Panu fwemu y blyzniemu *RejKup g6*; Nyewye człowyeek yefli godżyen miłoci/ czyli myerżyączki [*nescit homo utrum amore an odio dignus sit Vulg Eccle 9/1*] *KromRozm III Dv*; Zazdrość fwary porufza/ miłość ie zákrywa *BielKom B7*; Vmiłowaleś wyęcey złość niż bráterfką miłość *LubPs N5, D3 marg, Z*; ponieważ fye godzi między Ludźmi miłocć mnożyć/ á niemiłocć tępicć. *GroicPorz dd4*; Lepfze ieft iáwne káranie/ á niżli fkryta miłość [*Melior est increpatio manifesta quam amor absconditus*]. *BibRadz Prov 27/5, Prov 15/17; BielKron 435v; OrzQuin M4v*; Bo łásiedztwo ktore liczą iákoby częścią przyiáźni/ z miłości w nienawiść sie obráca/ dla złey chćiwości álbo złego požądania. *KuczKaz 349; RejZwierc 122; KochMon 30; RejPosRozpr c3; CzechRozm 115, 175v, 248*; Znošili oni przedlię niewdzięcznego ludu niechęcć/ á przekládáli nád nię miłość/ ktora oyczyznie winni byli. *ModrzBaz 135v, 67; SkarJedn 356*; Nigdy żadne^{mu} zá to zle niemyflił: ále ná ich nienawiść kładł miłość: ná ich gniew/ łáfkáwość: ná ich zlorzeczenia/ błogofławieństwo: ná ich kámienie modlitwy *SkarŻyw [236], 47, 238, 292; CzechEp 160; NiemObr 88*; ná złey wierze Lutherfkiey álbo Kálwińskiey/ nie pokoy ále rofterk/ nie iedność ále rozerwánie/ nie miłości ále gniewy/ nie kárność ále rospuťá/ nie pošťufzeństwo ále fwa wola rość mufi. *ReszList 184; GrabowSet Dv, F2'; SkarKaz 420b, 638b; CzahTr D3v*; Iż nie fwaróm/ miłości/ pálmę oddawamy *GosłCast 18, 18; SkarKazSej 661a, 672a, 673a, 675a*.

W porównaniu (1): Bo táka ich [*braciszkow*] miłość iák máśc známienita *LubPs dd3*.

Fraza: »zgasła miłość; z(a)gasić miłość« (3; 2): *OrzRozm E2; Prot Dv; GórnDworz H7v*; dochodziły go chęfte kámienie y kije: á iednák mu były miłe: zágásić iego miłości niemogły: nieprzyiaćiołom fwoim dobrze czynił *SkarŻyw 238*; A máćierzyńka miłość we mnieby nie zgálá/ Choćiaby fie y lwicá moim ciálem páflá. *GórnTroas 41*.

Zwroty: »być [*jakiej*] miłości [*ku a. przeciwko komu*]« (2): *Phil D*; Więc ku towarzyszowi/ ieft miłości wielkiey *PaxLiz C2v*.

»w miłości być, mieszkać, trwać, żyć« [w tym: *czyjej (3), u kogo (2), z kim (4)*] [*szyk zmienny*] (7 : 8 : 2 : 9): *LibLeg 7/32; MetrKor 46/47v; LubPs cc3; BielKron 231v; GórnDworz Mv*; Iáka rofkofz być w miłości z bliźnim fwoim. *RejPos 222v marg, 43, 158; RejZwierc 24v, 96, 127v; WujJudConf 211; PaprPan Sv*; że onego vczynku záłuie/ y do tego fię gárnie/ że z onym obráżonym zásię w miłości miefzkáć prágnie [*cum co... in gratiam redire cupere*]. *ModrzBaz 65v; SkarJedn 37; SkarŻyw 292; ReszHoz 132; GórnRozm B; ArtKanc O15; OrzJan 49, 51; ZA méy iuz pámięci, v wżyťtkich Królów Polfkich dom W. M. był w wielkiey miłości SarnStat 478; SkarKaz 633a, 634b; CzahTr Ev; PaxLiz E3*.

»miłość chować, dochowywać, zacho(wy)wać; zachowanie miłości; miłość zachowana« [*szyk zmienny*] (6 : 1 : 13; 2; 1): *LibLeg 11/[32²]; KromRozm II h; KromRozm III B2; GroicPorz a2; KrowObr 31; RejPos 145 [2 r.]*; Ktore [*dzieci*] nigdy rodzicom fwym powinney miłości Nie chowáią/ okázuiąc im ty niewdzięczności. *HistLan ktv, B2, F2, F3v; RejZwierc B, 92v; KochMon 30; MycPrz I C3; CzechEp 43; CzechEpPORz *3v; NiemObr 79; PaprUp G2; GórnRozm I3; SkarKaz)(2v; GosłCast 17; SkarKazSej 678a*.

»miłość dostać, odzierać, pozyskać« [w tym: u kogo (4), od kogo (1)] [szyk zmienny] (7): Ieftli chcelz v mądrego miłóć odzierać, czoż łufznego nieieft nigdy nato nie przyzwalay. *BielŻyw* 83, n1b 5, 86; *GórnDworz* Gg4, Hh8v, Ii2v; Pánował hoynie: czym wielkiey miłóści Doftał był łobie z ludzi v kázdego *KlonKr* Fv.

»mieć miłość; mający miłość« [w tym: ku komu (15), przeciwk(o) komu (5), do kogo (1)] = *miłować kogo; caritatem habere* *Vulg* [szyk zmienny] (25; 1): *BierEz* A2; *PatKaz* I 9; *LibLeg* 8/26; *HistAl* E3; *Leop* 2.*Cor* 7 arg; *LeszczRzecz* A6; *BielKron* 65v, 333v; *GórnDworz* B8, Z7; *CzechRozm* 216v; ktory Láćinłkie Kościoły w Grecyey zámykał/ [...] złym á miłóści niemáiącjm łercem. *SkarJedn* 371, 250, 372; *SkarŻyw* 87, 102, 184; Kto tedy miłóć ma ku komu/ temu nigdy złe⁸⁰ nie czynić nie będzie/ *Rzym.* 13. v 10. *CzechEp* 17; *ReszPrz* 93; *PaprUp* D2v; *SiebRozmyśl* B, E2; *WujNT* 21, 2.*Cor* 2/4 [2 r.], *Col* 1/4.

»mieć miłość« [w tym: czyją (3), u kogo (3)] = *być miłowanym przez kogo* [szyk zmienny] (7): *RejZwierz* 132v; *GórnDworz* O3, Hh7; *RejZwierz* 44v; *HistRzym* 65; Mieciflaw Sin iego [Bolesława *Chrobrego*] bel Pan nichtzemni/ á dlatego iako Ocijec vpoddanich niemiał takiei mielóćij *PaprUp* B2; *CiekPotr* 18.

»mieć miłość« [w tym: 2 (3)] = *miłować się wzajemnie* [szyk zmienny] (4): Włpámiełtał Dawid ná miłóć ktorą miał z Ionátą łynem Saulowym *BielKron* 70v, 73; *Mącz* 383b; *SkarŻyw* 546.

»miłować [kogo] [jaką] miłóścią« = *miłować kogo jak* [szyk zmienny] (5): *OpecŻyw* 78v, 163v, 185v; *GórnDworz* Mm7v; Ale ná to rodzicy nie baczą/ miłuiąc fałżywą á świecką miłóścią dzieći łwoie/ dułze ich trácą *SkarŻyw* 63.

»mieć [kogo] w miłóści« = *miłować kogo (1)*: Celarz Otto trzeći/ máiąc w znáimóści y miłóści Woyćiechá S. [...] śłubował Bogu náwiedzić grob męczenniká S. *SkarŻyw* 357.

»miłóć odnosić [od kogo]« (3): Vprzeymie żyć ze włżemi to iego kochánie/ Miłóć zá to odnośi od włżytkich życzłiwie *PaprPan* Q4; *NiemObr* 130; *PudłFr* 40.

»miłóć okaz(ow)ać, pokaz(ow)ać, ukazować; okazanie miłóści« [w tym: komu (18), przeciw(ko) komu (5), ku komu (2)] = *demonstrare amorem, (in) amore respondere* *Mącz* [szyk zmienny] (17 : 11: 3; 1): *OpecŻyw* 82v, 91; a yellifzmi pierwey na nállim łławnem dworze z ruyy nállfey łprawyedlywołcz czynili. a myłółcz przeciwiwo wam okazowali. tedi teraz tim wyeczey czynycz. i przyyáłni okazowacz chczemi. *MetrKor* 46/175v; *GliczKsiąż* Q3v; *LubPs* A5; *LeszczRzecz* A5v, A6v; *BibRadz* *Gen* 24/49; my [cesarz *Maksymilian*] s krolem Polłkim y do Piekłá y do Niebá gotowi będziem záwždy/ iáwneć było okazánie tey miłóści miedzy imi z małżeńłtwá Ferdynándá Krolá Rzymłkiego/ á Ludwigá Węgierłkiego *BielKron* 429v, 108; *Mącz* 231c, 410b; *RejPos* [308]; *HistLan* A4, Dv; *RejZwierz* 45v, 92v; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *MycPrz* II Dv; *KarnNap* C2v; *ModrzBazBud* ¶6; *SkarJedn* 77; *SkarŻyw* 458, 500; *CzechEpPORz* **v; *PaprUp* G3; *SarnStat* 978; *SiebRozmyśl* [A3]v; miłóć vmárłemu pokázuiemy/ gdy ie ná poczelnym y nabożnym mieyłcu chowamy *SkarKaz* 386a, 383b, 420b; *SkarKazSej* 664b.

»osłabieć, ustawać w miłóści« (2 : 1): Nieułtawaymy w miłóści Y w łwey zwykłey nabożności. Ktoráčmy ku niemu [Jeżusowi] miály Kiedychmy zá nim chadzály. *MWilłHist* Cv; *WujNT* 842; *SkarKaz* 383a.

»pobudzać (a. wzbudzać) miłość; pobudzać ku miłości, do miłości« = *amorem excitare* Modrz [szyk zmienny] (2; 1 : 1): *OpecŻywPrzedm* C4; *ModrzBaz* 67v; Dwie łą przyczynie/ które miłość w ludziach pobudzi/ rzecz własn/ á to co w łobie ma godność miłości/ álbo co ieft godno miłowania. *KochCn* B4v; *SkarKaz* 381b.

»w miłość się podać [czym komu]« = *stać się miłym komu przez co* (1): Przez pięć lat tám będąc [!]: wżytkim łię wdzięcznością obyczaiow łwych w miłość podał *SkarŻyw* 354.

»do miłości, na miłość przysć« (1 : 1): *In sinum et complexum alicuius venire*, Ná łono y ná wielką miłość do kogo przisć. *Mącz* 304a; *MycPrz* II C4.

»do miłości, ku miłości przywodzić« = *ad amorem hortari* Modrz (3 : 2): iż iełliby łie co miedzy brácią takiego tráfiło/ tedy to miedzy nimi brácia ichże [...] w miłości/ rołtrzygnąć máią. Ku zgodzie y miłości obie łtronie/ á nie ku pomście przywodzić/ y nápominać. *CzechRozm* 248, 175v; *ModrzBaz* 67; *NiemObr* 88; *SkarKazSej* 664b.

»w miłości spoić; miłością spojony, złączony; spojenie w miłości« (1; 2 : 2; 1): *KuczKat* 255; dla czegobys pokoy łwoy ábo cudzy przerywać y mieźać/ á miłość/ którą wżytek ludzki narod łpoiony być ma [*charitatem... qua generi humano coniunctus esse debet*]/ tárgać á zárzucąć miał. *ModrzBaz* 107, 66v; *SkarŻyw* 91, 399; *SarnStat* 1020.

»w [jakiej] miłości [z kim] stać« (1): *Vinculis amoris esse cum aliquo coniunctum*, W vprzeymy miłości łtác s kim. *Mącz* 497a.

»miłości używać« [szyk zmienny] (2): Bo zdać łie thez więc owym ktorzy bełpiecznych a łzalonych żywotow vżywáią iż wielką miedzy łobą rołkofz máią/ y wielkiej miłości y pokoiu vżywáią. *RejZwierc* 103v; *SkarŻyw* 63.

»miłością zapalać się; miłością pałający, zapalony« = *amorc flagrans* Modrz (1; 1 : 1): *OrzQuin* K4; *ModrzBaz* 28; Táką miłością ku ludziom ábo Rzeczypołpo: zápaląć łię maćie/ wy ktorzy o dobrym połpolitym rádźicie. *SkarKazSej* 665a.

»(z)jednać, pozyskać miłość; zjednanie miłości« [w tym: komu (7), u kogo (11)] [szyk zmienny] (8 : 2; 1): *BibRadz* II 72a *marg*; ku nábyciu łálki thego páná ktoremu łłuzyc będzie/ y ziednaniu łobie miłości v wżytkich *GórnDworz* K4v, D3v, D8v, E3v, O2, Hh8v; *RejZwierc* 27, 44, 44v; Dobrodzieyftwo/ nádzieiá/ miłość/ náuká/ powolność/ pochłébfstwo/ wżytko to nam miłość v ludzi iedna. *Herkules* co czynił/ áby był miłowan? *KochCn* B4v.

»znać (a. uznać) miłość, doznać miłości« [w tym: po kim (3), czyjå (3), od kogo (1), z kogo (1)] [szyk zmienny] (6 : 2): *BierRozm* 17; *RejWiz* 53v; *HistLan* C4, E2; *StryjWjaz* B4; *PaprPan* T2; *OrzJan* 61; Skąd żaden z was tu żadney nie ma zelżywości/ Zá co vfam że po was powinny miłości. Doznam wrychle [...] Ze mię záfię w łálki łwe powinne przyimiećie *CzahTr* G2v.

Wyrażenia: »braterska, bracka miłość« = *amor fraternus, philadelphia* *Mącz* [szyk 22 : 17] (24 : 15): A ysby they mysly y braczkiewy miłosci swoyey przeczywko V.C.M. ych M. panovye moyy [krolowie polscy] znak vyantłszy okazały *LibLeg* 7/31v, 7/31v [2 r.], 32 [2 r.], 36v, 8/26, 11/[32²]; *SeklKat* Z3v; *DiarDop* 78; *LubPs* cc3; *KrowObr* 119v; Bo Pan Bog owych łtrzeze ktorzy s poczćiwostí/ łádą tám [na wojnę] rozżaleni bráterłką miłością *RejWiz* 70; *Mącz* 231c, 297c; *GórnDworz* H7v; *RejPosWstaw* [143⁴]; *StryjKron* 180, 350; *ActReg* 31; *GrabowSet* A2v; áby żadney mocy [statuta]

nie miály/ iáko Práwu/ Sprawiedliwości/ y też fpólnéy brátckieý miłości/ y Vniiéy á ziednoczeniu fpólnému przeciwné. *SarnStat* 1014, 1020, [1023]; *SkarKaz* 209a; *VotSzl* B2; *SkarKazSej* 672a [2 r.], b, 673a. Cf »dla brackiej miłości«, »z miłości brackiej«, »w miłości braterskiej«.

»chętliwa miłość« (1): Tych tedy obywatelów zięmie Bełzkieý wierność/ ftałość/ chętliwą miłość [zelo *dilectionis* *JanStat* 796] zá vważoną rádá y opátrnością pilną/ y zá przypátrzeniem Królewłkim [...] w náłzé y potomków náłzych obronę [...] znowu wzięliłmy *SarnStat* 1053.

»miłość cielesna, doczesna, świecka, ziemska« = *miłość przejawiająca się w trosce o dobra materialne człowieka* [szyk 8: 3] (5 : 1 : 4 : 1): *OpecŻyw* [57] [2 r.]; *RejWiz* 44v; Kto folguie więcey miłości cieielefney fwych powinowátych/ ten nie iest godzien áby lie imieniem Chriřtułowym odzywał. *CzechRozm* **v, 241v [2 r.]; *SkarŻyw* 63 [2 r.]; *LatHar* 675; Vřtępuycie ciężary świeckie/ y wfzytki ziemskie miłości y grzechy/ nie możecie z námi ná tę drogę *SkarKaz* 245b. Cf »z miłości cielesnej«.

»dziwna miłość« (2): Y ktokolwiek iákiey iego cnoty/ choć z dáleká náłładowác mogł/ ten káždy/ ábo wielkim człowiekiem vrořł/ ábo w dzitwnej miłości ludzkiey vmárl *GórnDworz* B8; *SkarŻyw* 63.

»fałszywa miłość« [szyk 2 : 1] (3): *SkarŻyw* 63 [2 r.]; Miłość fałszywa ku dzieciom. *SkarKaz* 421a *marg.*

»godzien miłości; godność; miłości« (4 : 1): *KromRozm III* Dv; *Mącz* 88d; *GórnDworz* Ccv; *Amabilis* – Godni mielőfcy, wdieczny. *Calep* 62b; *KochCn* B4v.

»miłość gorąca; gorącość w miłości« [szyk 5 : 3] (7; 1): *OpecŻyw* 165v [2 r.]; *KuczbKat* 280; O niewymowna ochoto/ y śmiála miłości/ co cię odřtráłyć do přetkiego pátrzánia/ ná to coř miłowála mogł? żaden tákiey gorącořci w miłości nie vkazał. *SkarŻyw* 599; *WerKaz* 304; A gdyby to byđz mogł/ żeby miedzy wfzyřtkiemy ná świecie ludźmi gorącą miłość była/ nie byłoby potrzeb práwá. *GórnRozm* L2v, Ev; *SkarKazSej* 664b.

»miłość jednego ku drugiemu« (1): Zadne nie fá mocnieýfze mury y wály v miáftá/ iáko zgodá/ iednoř/ y miłość fářiedzka iednego ku drugiemu. *SkarKazSej* 683b.

»jednostajna miłość« (1): iákobychmy w zgodzye/ w pokoiu/ w fpolečney á iednořtáyney miłości bráterfkiey żyli *LubPs* cc3.

»miłość macierzyńska« [szyk 4 : 3] (7): tys mię boga ij człowieka twymi pierřiami panieńskimi kármila/ ij miłością macierzynką miłowala *OpecŻyw* 185v; *BiałKaz* 13; *SkarJedn* 372 [*idem*] 250; *GórnTroas* 41, 63; Iáko Sálomon vczynił mátcę fwéy vczřiwoř/ Chcąc iéy oddác onę iéy máciéřzynką miłość *SiebRozmyřl* K4.

»niebieska, anjelska miłość« [szyk 5 : 1] (5 : 1): bo y Socrates řam wyznawa/ iż wfzytki tháiemnicze/ kthore wiedział około they niebiefkiey miłości/ białagłowá mu ie ná imię Diotimá obiáwiła *GórnDworz* Mm7; iefli białegłowy ták iáko męřczyźni Anyelfką miłością miłowác mogá, *GórnDworz* Mm7v, Mm6, Mm7 [3 r.].

»miłość nieobłudna, nieomylna« (1 : 1): *OpecŻyw* 18v; Vczyń/ co twéy krwi fzláchetnéy przyřtoi/ Miłość przy tobie nieomylna řtoi. *KochFrag* 25.

»miłość nieodmienna« (2): *BielKron* 191v; Amor – Mielőfc nie odmienná. *Calep* 63a.

»nieporządna, nieprzystojna miłość« (1 : 1): co lię dobrego od Bogá fámego z dobrą náturą wśeie/ rodzice swoim niedbáltwem/ piełszczotą/ y nieprzyłtoyną miłością/ wykopywáią y gubią. *SkarŻyw* 136; *WujNT* 52.

»nierozdzielna miłość« (1): że dwá/ żywąc bárzo długi czás w ferdeczney/ á wnierozdzielney miłości s łobą/ nákoniecz ieden drugiego zá ledá przyczyną przez nogę przerzući. *GórnDworz* Mv.

»miłość ojcowska« = *amor parentum* *Mącz* [szyk 7 : 7] (14); *GroicPorz* d2; *BielKron* 253, 330v; *Mącz* 298a; Lecz iż ia oczy flepe w oycowłkiey miłości/ Mam do was dziątek swoich *HistLan* D2v, A3; Okazałes łásiádom łwym/ y włzytkiey oyczynnie łtaranie y miło[śc] prawie oycowłką *ModrzBazBud* ¶6; *KochOdpr* B3; *SkarŻyw* 15, 500; *Phil* D, E. Cf »z miłości ojcowskiej«.

»miłości pełny« (1): A Hełter tákże mężna y miłości ku łwemu ludu pełna będąc/ zdrowim swoim wzgárdziłá *SkarKazSej* 669a.

»miłość porządna, przystojna« (1 : 1): *StryjWjaz* A4; Miłość porządna ku rodzicom y powinnym nie ieltći zákazána *WujNT* 52.

»powinna miłość« [szyk 7 : 2] (9): Iże on [*Kain*] odłtápiwłzy powinney miłości/ Zábíl k woli złey myłki brátá *RejWiz* 37; *HistLan* ktv, A4, Dv, E2, F2, F3v; *KołakCath* A2; *CzahTr* G2v.

»prawa miłość« [szyk 11 : 4] (15): *ForCnR* A4; *BielŻyw* 163; *RejRozpr* D2; *RejWiz* 43v, 89; *RejZwierc* 90 [2 r.]; *SkarJedn* 250, 372; ále on [*biskup*] ie ćiefzył łam znimi płácząc/ a mowiąc: iłz práwa w Bogu miłość dzielić lię nigdy od tych ktore miłue/ niemoże: pomniec ná was y tám gdzie idę/ będę. *SkarŻyw* 511; *VotSzl* B2; Poydę á ogládam łyná mego nim vmrę. Práwa miłość prágnie obecności. *SkarKaz* 519a. Cf »z prawej miłości«.

»miłość prawdziwa« [szyk 4 : 3] (7): *PatKaz I* 14; *GórnDworz* L13v; *CzechRozm* 239v; *StryjKron* 6; ze non exodio, ktorego wm przeciw nikomu niemáłz, ale prawdziwą miłością Ku WKM Panu swe^{mu} czyni. *ActReg* 170; *GrabowSet* F2; *WysKaz* X2.

»miłość przyjacielska« (4): *Mącz* 188b, 341d; Stąd idzie że też y miłość przyjacielska/ miedzy wielą prawdziwą lię náyduie. *WysKaz* X2v. Cf »z miłości przyjacielskiej«.

»miłość przyrodzona, wrodzona« [szyk 6 : 4] (6 : 4): Nie mogł dáley Iozeph w łobie przyrodzoney miłości zátáić przeciw bráciey swoiey *BielKron* 17v; *GórnDworz* Z7; *RejPos* 256 marg; *WujJud* 212; *SkarŻyw* 14, 234, 286; *StryjKron* 442 marg; *Phil* E [2 r.].

»miłość samego siebie, kn samemu siebie« = *amor sui* *Modrz* [szyk 7 : 1] (7 : 1): *ModrzBaz* 24v, 68v; *KochFr* 128; *Phil* I4; *WujNT* 31; Korzeń z ktorego gniew nieporządny wyrałta/ ielt miłość zbytnia łámego łiebie *SkarKaz* 314a. Cf »z miłości samych siebie, ku samemu siebie«.

»miłość sąsiedzka« (3): *Miloczywy* *Cefzarzv* *Crol* ye⁸⁰ milofcz [...] y thakyełł then szyn ye⁸⁰ Cro. M. yego M *Crol* mlody pan moy káłzaly *Valzey* C. M. dzyankowacz za thą przyálłny y milocz braczką a sanłzieczką *LibLeg* 7/31v; *SkarKazSej* 658b, 683b.

»serdeczna miłość« (3): *GórnDworz* Mv; Prżeto iáko w przyiáźni/ ták y w towarzysłtwie ferdeczney miłości/ vltáwicznego rzádu/ y łpráwy dobrej potrzebá. *GórnRozm* Kv. Cf »przez serdeczną miłość«.

»spolna, społeczna miłość« = *consuetus a. mutuus amor* *Mącz* [szyk 32 : 7] (34 : 5); *RejRozpr* D2; *KromRozm II* av, h, rv [2 r.]; *Diar* 77; *LubPs* D3 marg, co3; Ludzkie práwo ielt/ ktore od Ludzi bywa połtánowione/ dla záchowánia łpolney miłłci y pokoiu połpolitego. *GroicPorz* a2; *BielKron*

435v; *Mącz* 48d, 239c; *GórnDworz* li7, Kk5v; Trudno ten ma być w łpoleczney miłości/ Wźem niezyczliwy á pełen zazdrości *RejZwierc* 224v, 183; *ModrzBaz* 67v; *SkarJedn* A7; bo łpolna y wielką miłość między nimi [*św. Pawłem i św. Barnabą*] była/ y bez zazdrości nic łwego niefzukáiąc/ wzgodzie wielkiew łlawę Chryłtułowę rozłszerzáli. *SkarŻyw* 537; *ActReg* 114; *StryjKron* 350; *KochEpit* A4; *SarnStat* 1014, 1020, [1023]; *SkarKazSej* 661a, 673a, 678a, 683b. Cf »dla spolnej miłości«, »z spolnej miłości«, »w spolnej miłości«.

»stała, stateczna miłość« (1 : 1): abovyem sthand sznak byorą sthaley braczłkiey miłofczy V. Ce. Mi. przeczywko szobye *LibLeg* 7/31v; *BiałKat* 226.

»miłość synowska« = *amor filii Mącz* [szyk 3 : 1] (4): Iezus mily vkazuiątz łynowłką miłoftz matce łwé milé/ [...] rzékl k niéy wielmi łaskawie. *OpecŻyw* 82v; *Mącz* 166d; *StryjKron* 6. Cf »dla synowskiej miłości«.

»szczera miłość« [szyk 5 : 2] (7): hey w kim miłość iełt oyczyzny łzczera/ Teraz ią niech okaże *StryjKron* 732; *PowodPr* 84; *VotSzl* A2v; *SkarKazSej* 664b [2 r.], 678a. Cf »z szczyrej miłości«.

»uprzejma miłość« [szyk 7 : 2] (9): *BibRadz* 2.Cor 12 arg; *Mącz* 497a; *OrzQuin* K4; Iż łie rodzicmi łwemi áni wiem przecż brzydą / Choć vprzeymą miłość ich przeciw łobie widzą. *HistLan* B3; *SkarŻyw* 102; *SkarKaz*)(2v; *VotSzl* A4v; *SkarKazSej* 661a. Cf »dla uprzejmej miłości«.

»wielka, znaczna, niemála, niezmierna miłość« [szyk 36 : 9](41 : 2 : 1 : 1): *OpecŻyw* 81v; *OpecŻywPrzedm* C4; *PatKaz* III 129; *RejPs* 163; *BielKron* 65v; *Mącz* 304a; *GórnDworz* Gg4; *RejPos* 145, 158, 307v, [308], 334; *KuczbKat* 255; *RejZwierc* 96, 103v, 127v, 132v; *MycPrz* II D; *PaprPan* F4, Sv; *SkarŻyw* 482 marg, 537, 546; *NiemObr* 130; Pokázował [...] przyłtoyną vłkonność człowieku káždému. Zá co od łudzi miłość odnołł nie málą *PudłFr* 40; *PaprUp* G2; ktora y powinnołcią krwie rodzoney zięta/ y chęcią á miłofcią bráterłką znáczną zniewolona iełteł *GrabowSet* A2v; Dałci zá przyłtáwá y łtrozá Anyoła S. ktory cię po włzelkich drogách łtrzeze y bronil/ wielką miłofcią y pilnołcią. *LatHar* 673; *SarnStat* 478; *KlonKr* Fv; Lecż dla krótkołci inłzych táię niezłicznych/ Niezmierną z náuki łwey/ miłofcią vczconych. *PaxLiz* A2v, C2v; *SkarKazSej* 668a, 669a, 670b. Cf »dla wielkiej miłofci«, »z wielkiej miłofci«, »z miłofcią wielką«, »w wielkiej miłofci«.

»wierna miłość« [szyk 3 : 3] (6): *RejWiz* 37 marg, Cc7; *RejZwierz* 11v marg; *RejZwierc* 122; Która [*Korona Polska*] iełtzde złáłki łwei łtrzeze Sinow onich/ Swoia wierna mielofcia dobrze napoionich. *PaprUp* A3. Cf »dla miłofci wiernej«.

»(w)zajemna, zobopolna miłość« [szyk 3 : 2] (3 : 2): *OrzRozm* K3; In amici mutua benevolentia conquierere, W zobopolney miłofci przyacielskiej rozkołz y ochłode mieć *Mącz* 341d; Iako rzecz piékná/ iáko rzecz przyjemna Pátrzáć/ gdzie miłofć pánuie wzajemna: A brácia sforni w łzczéréy vprzeymołci Strzegą iednołci. *KochPs* 196; *NiemObr* 79; przeto dla mocnieyłzego łpoienia w łpólnéy á zaiemnéy miłofci bráterłkiey *SarnStat* 1020.

»miłofcią zjęty« (1): *KuczbKat* 400 cf »miłofć i powolność«.

»znak, znamię miłofci« [szyk 7 : 2] (5 : 4): Wezmi ninijé tzałowanijé/ to znamię miłofci/ przenáłwiéłłnych twych pierłi zbawicielu mily. *OpecŻyw* 19v, 18v, 106; bo łam criłtus łzwytaczy yłz yełt to nauyłłzy znak myłofczy dacż uyedzyecz tayemnyce *PatKaz* III 128; *BielŻyw* 163; *LibLeg* 7/31v [2 r.]; *WujJud* 127; *WujNT* Xxxxx3v.

»związek miłości« (5): Gdy tedy naturá y związek miłości/ w zbudza w tobie žal /y płáč/ żeś się roftał z oycem/ z mátką/ brátem etc. y zmiłyrn przyiaćielem twoim. *BiałKaz* D2v; *SkarJedn* A3, 313, 362, 393.

»życzliwa miłość« (1): A drudzy ie [*dziecię*] chcąc miłowác/ gubią ie: y miáfto życziwey miłości/ frogą im nieprzyiaźń pokázuią: gdy ie domá przy łobie/ áby fię obecnością ich ćiefzyli/ trzymią *SkarKaz* 420b.

Szeregi: »baczenie i miłość« (2): Pátrz iáko y w tey mierze Kościoł Rzymfki wiefze ma baczenie y miłość. Bo máiąc w Rzymie y przed Rzymem/ wiele Greckich Kłafitorow ábo kościołow/ żadne niepokoju do tąd nie ćierpią *SkarJedn* 372 [*idem*] 250.

»miłość albo (i) bojaźń« [*szyk 1 : 1*] (2): Bárzo też przyftoynie w tym [*czwartym*] Przykazaniu [*dekalogu*] łowo vcźciwości położono/ á nie miłości álbo boiáźni/ ácz Rodzice bárzo miłowác/ y bać sie ich mamy. *KuczbKat* 304; *LatHar* 675. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*].

»chęć (a. chuć), (i, a) miłosé; chuć z miłością« = *amor et benevolentia* *Modrz* [*szyk 17 : 5*] (15 : 7): *BielKron* 330v; *Consentire magna conspiratione amoris*, *Vprzeymą chuć s miłością yeden ku drugiemu mieć. Mącz* 383b; *GórnDworz* E3v, O6v; *CzechRozm* 237v; *ModrzBaz* 67, 104; *ReszPrz* 47; *Mnie nie gárnie do siebie páłac murowány. Ale chęć/ ále miłość/ kiedy w kim nayduię/ Bądź z gmáchu łomiáného/ ia go wnet miłuię. PudłFr* 47; *Paprup* G3; *Phil* D; *GrabowSet* A2v; *VotSzl* A2v, B4. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*]. *Cf* »z chęci i z miłości«, »z chucią i miłością«.

»mielność i cnota« (1): oni Deciułowie ktorich mieloc y cnote przeciwko oitziznie opowiedaia *Paprup* F3. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»dobroć i miłość« (1): rádá zá to tákie wefele ludzkie zdrowie dáię. O nieofzácowána dobroći y ku Rzeczypołpo: miłości/ kto cię dziś náśláduie? *SkarKazSej* 669a.

»miłość i dobrodziejstwo« (2): Oycu téz zá iego miłość y dobrodziejftwo [*de pietate et beneficiis* *JanStat* 574] okázuiąc sie niewdźięcznymi/ y przypędzaią go częftokroć ku niedośćátkowi *SarnStat* 588 [*idem*] [630].

»jedność, (i, ani) miłość« = *charitas et unio* *JanStat* [*szyk 4 : 2*] (6): á gdzie różność ieft w wierze/ tám miłości/ áni iedności/ nie może być miedzy ludźmi żadnéy. *OrzQuin* B2v; *SkarJedn* 356, 384; *StryjKron* 350; *SarnStat* 1099; *CzahTr* D3v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 21 r.*].

»miłość i kochanie« (1): Iefli fię w przyiaćielu/ w łynie y w oorce kochalz/ á iego miłuielf: tákże miłuy iákoby znim wiecznie/ w radości niebiefkiey/ wzywác miłości w Bogu y kochánia mógl. *SkarŻyw* 63.

»miłość i ludzkość« (2): y [*smutku*] ktory miłość ku odchodzącemu y lámá ludzkość wycífka/ nigdy nie gánił. *SkarKaz* 385b. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. *Cf* »z miłości albo z ludzkości«.

»łaska, (a, i) miłość« = *miser cordia et veritas* *PolAnt*; *gratia et caritas* *Modrz* [*szyk 11 : 6*] (17): *MetrKor* 31/621; *OpecŻyw* 73v; bowiem sie iuz były poruizyły miłofcyą a łaską wnętrznofci iego nad bratem łwoim a łzy iuz wynikały y dobywały sie zotzn iego *HistJóz* Dv; *Diar* 76; *RejWiz* 53v; *LeszczRzecz* A5v; *RejZwierz* 132v; *BibRadz* *Gen* 24/49; iż nam miłość á łáfkę Senat vkáznie dekretem łwym/ áby náłze wefełe przyście było do miáftá/ á náłzego wyftępku ná złá łtronę nie ma nam nikt wlpominác *BielKron* 108; A przetofz któzfzkolwiek będzie nofił pierścień wiary/ będzie miał

łáfkę Bożą y miłość ludzką *HistRzym* 65; *ModrzBaz* 139v; *BielSjem* 15v [2 r.]; *OrzJan* 61; Chcąc tedy tákowie fkrógi vkrómic/ y Mniłzki w miłości y w łálce powinowátych [*in bona gratia et favore consanguineorum JanStat* 212] záchowác *SarnStat* 208. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.*]. Cf »z łaski i z miłości«.

»dobre mniemanie i miłość« (1): iż IchM to, co najwięcej ludzie sobie zachowác zwykli, dobre mniemanie i miłość ludzką, to IchM sobie tak lekce wazą *DiarDop* 101.

»miłość i (albo, takież) nienawiść« [szyk 3 : 2] (5): *BielKron* 81, 81v; *KuczbKat* 340; Zaden nieieft ták świętobliwych á fkromnych obyczáiw/ ktorzyby trzymáiąc dożywotnie vrząd niemiał wyftąpić/ ábo nienawiścią/ ábo miłością/ ábo iáką infzą namiętnością [*vel odio vel amore vel alia affectione*] *ModrzBaz* 44v; O miłości y nienawiści bráciey. *WujNT* 821. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.; w przeciwstawieniach 10 r.*].

»pilność i miłość« [szyk 2 : 1] (3): Pan podárze przyiął wdzięcznie: Z rátáiem mowił ochotnie: Chwaląc bárzo iego pilność/ Y ktorą miał k niemu miłość *BierEz* A2; *SkarŻyw* 241; *LatHar* 673.

»pokoj i (a) miłość« [szyk 12 : 6] (18): *OpecŻyw* 106; *GroicPorz* a2; *BielKron* 73, 412v; *OrzQuin* B4v; *RejPos* 145, 334; Bo fwiát dawa pokoy złým gdy idą ná iákíe wżeteczeńftwá fwoie/ tedy wielką miłość y pokoy miedzy nimi bywa. *RejZwierc* 132v, 103v; *KochMon* 30; *SkarJedn* 371, 393; *LatHar* 631 [2 r.]; *WujNT* Xxxxx3v; nie czyni áni łzczepi zwády miedzy brácią: ále pokoy y miłość funduie *SkarKaz* 638b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 21 r.*]. Cf »w pokoju i miłości«.

»miłość i (po)waga« [szyk 2 : 2] (4): *KromRozm III* Kv; *RejZwierc* 24v, 127v; iż nie w wielkíey wadze/ y miłości/ pobożni ludzie/ w oczu te^{go} fwiátá być mieli *NiemObr* 13.

»miłość a powinowactwo« (2): *BielKron* 412v; kthorzy tákową miłość á powinowáctwo przeciw rodzicom fwoim wřzelkim obyczáiem pokázowáli *RejPosWstaw* [41⁴]v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»miłość i powolność« (1): Są też y drudzy/ ktorzy tylko miłością y powolnością zięci/ ninacz infzego niepátrzą w onym Pánie ktoremu przyřluguią/ iedno ná dobroć y cnotę iego *KuczbKat* 400. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»przyjaźń (a. przyjacielstwo), (a, i) miłość« [szyk 12 : 4] (16): *MetrKor* 46/47v; *LibLeg* 7/31v, 32 [2 r.], 36v, 8/26; *BielŻyw nlb* 5; ale iefly czo zlie obaczą áby řprzyaznią a braczką miłością poprawily *SeklKat* Z3v; pořly do nas/ y do nářnych potomkow Krolow Francufkich/ dla záchowánia miłości y przyiáźni/ máią być pošyłani *KrowObr* 31; *RejPos* 145; *RejZwierc* B, 92v; *Calep* 61b; y béczy [cesarz *turecki*] to/ co więc y miedzy podleřzého řtanu ludźmi przyiáźń y miłość łámie *OrzJan* 7. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*]. Cf »dla przyiáźni i miłości«.

»miłość, (a, i) sława« [szyk 4 : 2] (6): á tymi rzeczámí/ naywięcej/ niechaiby fie obiáñił fwiátu/ y dořtał miłości/ řławy/ y tego žeby káždy człowiek/ y naywřřřzy/ y nayniřřřzy/ miał go w wielkíey czći/ y powádze. *GórnDworz* li2v, Gg4; *RejZwierc* 104; *PaprUp* F4; *SarnStat* 478. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 8 r.*]. Cf »z sławą i miłością«.

»społeczność i miłość« (1): áby roznmieli že ten zwiázek [*małženstwo*] trzeba przekłádác/ nád wřzelką infzą řpołeczność/ y wřzelką miłość lndzką [*omni coniunctioni omnique charitati humanae*]. *ModrzBaz* 33.

»miłość i (a) stałość (a. stateczność)« (3): Pátrzaizę iáka to była miłość á ftałość między ludźmi pogánfkami. *RejZwierc* 93v, 45v, 92v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»szczyrość a miłość« (3): A gdzie fie iuz fzczyrość á práwá miłość między przyiaciół zámnoży/ á co iuz może być rokfozniefzgo ná fwiecie? *RejZwierc* 90, 90. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. Cf »w miłości i szczyrości«.

»miłość a (i) towarzystwo« [szyk 2 : 1] (3): Abowiem wedle fwiáthá máiąc między sobą pokoy łotrowie/ rozboynicy/ pijánice/ złodzieie/ cudzołożnicy/ wielką miłość á wielkie towarzystwo między nimi. *RejPos* 145; *KochCz* A3. Cf »dla miłości i towarzystwa«.

»miłość i uczciwość« (1): A fłwłyzłz Miłościwy X. iákery mocy fą táiemnice páná Chriftułowe/ ktore nie ku wzgárdzie/ ále ku wfzelákery miłości/ y vcźciwości przywodzą *NiemObr* 88. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»miłość i uczynność« (1): godzi fię o to záftáwiác/ á miłość y vczynność ku namilfzym nálfzym zmárłym wzbudzáć *SkarKaz* 381b.

»miłość i uprzejmość« (1): tą fwoią przedmową ku W. M. Pánu fwe^{mu} Miłościwemu/ okázuiác miłość y vprzejmość *CzechEpPORz* *4v.

»miłość abo (a) waśń« (3): Pátrzayćie ludzie/ iefli nie miłość wáfzá przeciw sobie/ á waśń przeciw bráćiey wáfzey [*amor vestri, odium fratrum vestrorum*] záślepiá was/ á fercá wáfze zátwárdziá *ModrzBaz* 143v, 28 [2 r.]. [*Ponadto w przeciwstawieniach 2 r.*].

»wiara i miłość« [szyk 3 : 2] (5): *KochSat* B4v; *OrzQuin* K4; Bibrák Kánclerz Krolewłki záczał fwoię mowę. Ze doznał Krol Sármaćkery wiáry y miłości *StryjWjaz* B4; *SkarJedn* 313; *PudłDydo* B2. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»miłość i wziętość« (1): kiedy pan pozyfzche sobie v poddánych miłość/ y wziętość: á pozyfzche tho oboie thym fpofohem sobie/ kiedy będzie dobre wywfzłzał *GórnDworz* Hh8v.

»miłość a (i) zachowanie« [szyk 3 : 3] (6): *KromRozm II* e3; *BielKron* 231v; Serpit per omninm vitam amicitia, Miłość á záchowanie towarziskie rofciąga fie przes cały žiwot. *Mącz* [388]b, 188b; *GórnDworz* 03; Patrzciefz tich przijaciol co fie wam teras znowu doprzyazni wkrafc chca Panowie Turcy/ przypominoiac [!] mielofc y zachowanie z Krolem *Paprup* G2v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*].

»miłość i zelus« (1): przywiodłá mię do tego fzczyra miłość y zelus oyczyzny moiey/ y bráćiey fwey *PowodPr* 84.

»zgoda, (i, a, albo) miłość« [szyk 39 : 5] (44) *KromRozm II* av; *GliczKsiqz* D2v; *LubPs* dd2v; iz Pánowie nálfy nic inlfzego nie žádáia/ iedno áby między Pány Krześcijánfkami była zgoda/ miłość *BielKron* 435v; *GórnDworz* H7v, li7; *RejPos* 43; *RejZwierc* 96; *WujJud* 127; áby mąż z żoną fpolnie á nierozdzielnie z sobą miefzkáiać/ w miłości w zgodzie żyli. *WujJudConf* 211, 12v, 13; *MycPrz II* C4; *CzechRozm* 248; *StryjKron* 180; *CzechEp* 35; *KochEpit* A4; *BielSen* 16; *ArtKanc* O15; *GórnRozm* B, Ev, N2v; *KmitaPsal* A4v; *OrzJan* 49, 51; *PowodPr* 45 marg; *SkarKaz* 633a, 634b; *VotSzl* B2; *CzahTr* D4v, E [3 r.], Ev, E2, E3v; Niezgodá fwarorodna/ była tu czas długi. Tyś ná to mieyfce zgodę y miłość wprowadził Rozkwitłá *GosłCast* 18; Spuść im ducha zgody y miłości/ áby ieden drugiemu wfłępował/ y ieden drugiego ciężary znośił/ y dla dobrego pofpolitego krzywdy fwoie oyczyźnie

dárował. *SkarKazSej* 677b, 672b, 673a, 675a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 40 r.*]. Cf »dla zgody i miłości«, »w zgodzie i miłości«.

»złączenie a jedność miłości« (1): A za czáfu tego Tertulianá/ ták bárzo fie mnożyło to złączenie á tá iedność miłości/ ták iż theż było zyednáło przymowkę krześcíanom v pogánow *RejPosWiecz*² 94.

»żądza i (albo) miłość« [szyk 1 : 1] (2): *OpecŻyw* 149; [*Abraham*] Nic tákie⁸⁰ nie szemrząc/ ná wyfokie fię/ á nie fłycháne poślufzeńftwo y zárzeczenie woley fwey/ y vmartwienie miłości fwey y żądzey ku dziećięcin/ wyniołł. *SkarŻyw* 286.

»miłość i (a) życzliwość (a. życzność)« = *benevolentia et zelus JanStat* [szyk 9 : 2] (11): Tymi słowy oznáymuie fwą ofobliwą życzność y miłość przeciwko nim. *BibRadz* II 105c marg; *OrzQuin* C2; *KuczbKat* 255; *RejZwierc* 44v [2 r.], 46, 122; y bárzo mi to pięknie zawniáło w tym Świętym: iśz fię kámieni/ kiiow/ ran/ v tych ludzi nieboiáł: á miłości fię/ y życzliwości ich boiáł. *SkarŻyw* 238; *SarnStat* 918. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. Cf »z miłości i życzliwości«.

Wyrażenia przyimkowe: »bez miłości« [w tym: czyjej (3)] (4): A ma fędzić bes kwápliwofci/ bes gniewu/ nienawifci/ miłofci/ przyiáźni/ boiáźni/ dárow *GroicPorz* bv; ABowiem czo ieft pan álbo kfiążę bez miłości poddánych fwoich? *RejZwierc* 45v, A6, 45v.

»dla miłości« (33): prze ten grzech fwoy godnym nie ieft/ áby tu miedzy nas wśzedł: wśzákże dla tey miłości/ ktorą ku niemu maćie/ przyimę go. *SkarŻyw* 184; rofkázáćci co przyftoi: *iednák* dla miłości [*propter caritatem*] rádfzey proźę *WujNT Philem* 9; *SiebRozmysł* E2.

~ dla miłości między kim (1): *SarnStat* 103 cf »dla zgody i miłości«.

dla miłości czyjej [= tego, kto miłuje] przeciw komu (1): Pro tuo in me amore et mea vicissim in te observantia, Dla miłości twey przeciw mnie/ á moyi zász chući przeciw tobie. *Mącz* 493c.

dla miłości czyjej [= tego, kogo się miłuje] (10): przetoż miła matko oto czo cie proźę dla miłofci fy na twego vczyn (boć ieft prawey miłofci znamię to czegoż miłofnik żáda vczynić) *BielŻyw* 163; *BielKron* 120, 334v; *HistRzym* 78v, 119, 124v; *RejZwierc* 46; *BiałKaz* L3v; *PapPan* Ff2; Ponieważ my nic dla popifánia/ ani dla tego żebychmy fię w nowinách kocháli nieczynimy/ ále wśzytko dla miłości Rzeczypofpolitey [*Reipublicae studio*] y mowiemy y pifzemy. *ModrzBaz* 1v.

W *połączeniach szeregowych* (8): Też tak JKM raczy mieć po IchM księżej biskupiech dla zgody jedności i miłości spolnej, aby postępkow wszelakich prawnych de haeresi [...] zaniechali *Diar* 52; A thego opuścić nie chcę/ dla miłofci/ gniewu/ boiáźni/ przyiáćielftwá/ nieprzyiáćielftwá/ łáłki/ przyiáźni/ zły woley/ dárow/ pożythkow *GroicPorz* c2v, b4v, d2v, d4, e4, g2v; *SarnStat* 347.

Wyrażenia: »dla brackiej, braterskiej miłości« [szyk 2 : 1] (2 : 1): *MiechGlab* 43; *LibLeg* 8/26; Nie lituiąc pracey fwey ni żadney trudności/ Dla Rzeczypofpolitey/ dla bráckey miłości. *RejZwierc* 183.

»dla spolnej miłości« [szyk 3 : 1] (4): *Diar* 52; *Amoris et perpetuae benevolentiae ergo*, Dla fpolney á wieczney náłzey miłości. *Mącz* 107d, 323a, 363d.

»dla synowskiej miłości« (1): niemogl patrzytz dlá fynowfkié miłofci na iéy fmutek *OpecŻyw* 82v.

»dla uprzejmej miłości« (1): *Mącz* 178a cf »dla miłości i potowarzyszenia«.

»dla wiecznej miłości« (1): *Mącz* 107d cf »dla spolnej miłości«.

»dla wielkiej miłości« [szyk 2 : 1] (3): odijdz go tak nie fmié/ anij chce dlá miłofci wielkié *OpecŻyw* 154, 78v; *OpecŻywPrzedm* C4.

»dla miłości wiernej« (1): IVż dziś wieź Priamufie y doznaeś tego/ Coś dla miłości wierney popadł fyná fwego. *PaprPan* Ff2.

Szeregi: »dla miłości i potowarzyszenia« (1): Pro nostra summa coniunctione te rogo, Profzę cie dla náfzey vprzeymy [!] miłości y potowárziżenia. *Mącz* 178a.

»dla przyjaźni i miłości« (2): *LibLeg* 8/26; To per amicitiam et per amorem obsecro [...] Profzę cie dla przyjáźni y ípolney miłości náfzey. *Mącz* 363d.

»dla miłości i towarzystwa« (1): Haec tibi pro amore mutuo seripsi, Tomci pífał dla ípolney miłości y towarziłtwá náfzega. *Mącz* 323a.

»dla zgody i miłości« (1): A dla zgody y miłości między ítany/ tę czwartą część [...] bierzemy ná fwe trzy części *SarnStat* 103. ~

»okrom miłości« (1): Zgoła ná íędźiego należy/ áby íądził okrom miłości y vżenia [*sine amore ac miseratione*]/ okrom gniewu/ waśni/ zazdrości/ okrom vporu o rzeczach íáśnie á ízczerze powiedziánych *ModrzBaz* 94v.

»z miłości« = *àmore, animo studioso, studio Modrz; in favore JanStat* (74): Bywać rádá rzkomo z miłości A wnątrz pełná wízey chytróści *BierEz* H4; Panij iedna widzątz Iezufa tako zeffkaradzoného [...] z miłoci k niemu przyítapila/ ij podala mu chufę tzudną dla vtrzenia. *OpecŻyw* 137v; Jedni z miłości a drudzy się bali, A jednak wszytscy z nim o przyjaźń stali *RejŁas w.* 24; *RejPos* 225; Bo coźkolwiek czyniły dla páná ítárfzego/ Tedy to nie z miłości lecz w nádzyeię tego/ Íż tám w oney to íkrzyni íkarb ície niemáły *HistLan* E4v, Dv, D4v; *KuczbKat* 400; Z miłości ludzie kiedy páná fwego/ Miłuią/ nie máłz im też nic trudnego. *RejZwierc* 225v, 226; *CzechRozm* 216v, 239v; nie był człowiek żywy, Coby go był mógł tobie [...] Ukazać, a pewnie go z miłości nie kryli, Bo mu nieprzyjacielami wszytscy rowno byli. *KochMon* 35; *SkarŻyw* 51, 374, 598.

~ z miłości kogo, czego (8): *Diar* 76; *BielKron* 411; Bo widział Murená/ iż *Cato* nie z nieprzyjacielskiego íercá/ ále z miłości Rzeczypóspolitey [*non animo inimico sed reipublicae studioso*] w dał íię był z nim w práwo. *ModrzBaz* 95v, 15, 21, 30v; *GrabPospR* L2v. Cf »z miłości samych siebie«.

z miłości do kogo (1): *HistLan* A3 cf »z miłości ojcowskiej«.

z miłości ku komu (8): *SkarŻyw* 482; *SarnStat* 1074 [*idem*] 1113; *SkarKaz* 159a, 383b; *VotSzl* B4v; Potym z miłości ku poddánym zá wyflugą y dobrym záchowánim ich/ nádáli ludziom rycerłkim/ prze męłtwo ich y życzliwość wolności od podátkow *SkarKazSej* 692a. Cf »z miłości ku samemu siebie«.

z miłości przeciw komu, czemu (6): *Diar* 76; że wiele ich bronią pieniężney winy z waśni przeciwko kmiecemu ítanowi/ á z miłości przeciw Slácheckiemu [*odio plebeiorum et amore equitum*]. *ModrzBaz* 28; *CzechEpPORz* *2v; *SarnStat* 102, 894; *VotSzl* Ev.

W połączeniu szeregowym (1): nie ma nic íądzić z boiáźni/ z miłości/ s chćiwości/ z gniewu/ z nienawiści/ z nádzyeie/ bądź też z obłądzenia/ álbo s porufzenia íákiegoźkolwiek vmyflú fwego *Phil* L.

W przeciwstawieniach: »z miłości... z nienawiści (5), z przymuszenia (3), z bojaźni (2), z waśni (2), w nadzieję zysku, z namowy, niechęć pokazując, z nieprzyjacielskiego serca, za pieniądze, z

strachu« (17): że nie z miłości osoby WKM my byśmy to czynili, ale z namowy takowych ludzi. *Diar* 76; áby fądźili z vprzemyey oycowłkiey miłości/ nie z gniewu/ nie z nienawici/ nie zá dary *GroicPorz* d2; Bo kázdy niźli s ftráchu/ chętnieyfy z miłości. *RejZwierc* 102v; Byli też ci pánowie Polscy/ [...] iedni zá pieniądze drudzy też ták z miłości Rzeczypospolitey. *BielKron* 411; *GórnDworz* D5, Y5; Ze nie fłużyli oycu iák fłufzła z miłości/ Iedno w nádzieię zyfku y márných pieniędzy *HistLan* F3; *RejZwierc* 46, 249; *WujJud* 142; *CzechRozm* 201; *ModrzBaz* 21, 28, 40v, 95v, 140v; *CzechEp* 8.

Wyrażenia: »z miłości brackiej, braterskiej« [szyk 2 : 1] (2 : 1): *Diar* 48; *DiarDop* 116; ábyś z miłości brátherfkiey chociaźci by lie co nie do końcá podobáło/ odemnie wdzyęcźnie á z wefołą twarzą przyiąć raczył. *LubPs* A5v.

»z miłości cielesnej« (1): Potym pán Iezus przepowiedziál mękę którą miál cirpietz. Piotr z miłości cielesné rzekl: O mily panie niebádz to tobie. *OpecŻyw* 56v.

»z miłości ojcowskiej« [szyk 1 : 1] (2): *GroicPorz* d2; Owa z oney miłości oycowłkiey do dziatek/ Dał im wżytkę máiętnóć y domowy fáték. *HistLan* A3.

»z prawej miłości« [szyk 2 : 1] (3): Poradzilić kto zprawey miłości, zachoway lie w tim á rad poľhuchni. *BielŻyw* 77; *CzechRozm* 98v; *ZawJeft* 22.

»z miłości przyjacielskiej« (1): Prośi cię lámá známi/ przez wiarę fáfkwáwéy Oyczyzny: y z miłości przyiaćielfkiey práwéy. *ZawJeft* 22.

»z miłości samych siebie, ku samemu siebie« (1 : 1): Iákoż mamy rozumieć/ áby fię ci kocháli w rzeczách Bożých/ ktorzi z miłości lámých fiebie [*sui amore*]/ á z nienawici drugich/ dopuľzczáią ná źiemii leżeć práwu Bożemu *ModrzBaz* 140v; *SkarŻyw* 298.

»z spolnej miłości« (2): Bo y ręká biellfa bywa Gdy iedná drugą vmywa A tákiefz z polney [*lege: z spolnej*] miłości Wifytko lie fnádnie vroľci *RejRozpr* I4; *RejZwierc* 128.

»z szczyrej miłości jednego przeciw drugiemu« (1): *RejZwierc* 96v cf »z ochoty a z miłości«.

»z wielkiej miłości« [szyk 2 : 1] (3): *PaprPan* Cc; Stálás fmeťnie pod krzyżem: á z wielkiéy miłości/ Ządálás z krzyżá złożyć/ iego święté ciáło *SiebRozmysl* I; *SkarKaz* 159a.

Szeregi: »z chęci (a. chuci) i (a) (z) miłości« [szyk 5 : 1] (6): *RejPos* 227v; Gdyż y gość wdzięcznieyfy czo lám s chuci á z miłości przydzie do kogo *RejZwierc* 167, 194v; *VotSzl* Ev; *SarnStat* 89; *GrabPospR* L2v.

»z miłości a z dowierności« (1): álefmy cie zá krolá á zá páná fobie obráli/ z miłości á s tey dowierności ktoráfmy kn przodkom y W. K. zacności mieli. *LeszczRzecz* A6.

»z miłości albo z ludzkości« (1): DArowanie iest czwarty á nalepfzy contract, ze kto z miłości albo z ludzkości co komu przywłázcza. *SarnStat* 1274.

»z łaski a z miłości« [szyk 1 : 1] (2): tedy my z łáfki náľzéy królewskiéy/ á z miłości przeciwko Rzeczypospolitey pozwalamy tego *SarnStat* 102, 894.

»niesłusznie a nie z miłości« (1): á iefli was niefłufznie á nie z miłości Pánowie Duchowni Rzymfcy/ iáko piľzećie/ Heretykámii zowá *WujJud* 21.

»z ochoty a z miłości« (1): gdy [*to*] bywa komu czyniono s krzywá y z záľępióną twarzą/ iuż nie może nigdy tak wdzięczne być iáko owo ktore z vprzemyey ochoty á s fzczyrej miłości iednego przeciw drugiemu bywa czyniono. *RejZwierc* 96v.

»z miłości i z powinności« (1): nie chcieli ku naszemu złemu z brackiej miłości i z powinności swej [...] dać się przywieść k temu *Diar* 48.

»z gorącego serca i miłości« (1): y łzczepy one młode defzdżem wyfokiey náuki fwey zgorącego fercá y miłości polewał *SkarŻyw* 536.

»uprzejmym sercem i z miłości« (1): Wymowić fię nie mógł z tego/ co Fortunatus vprzejmym fercem y zmiłości prosił. *SkarŻyw* 497.

»z miłości a sprawiedliwie i mądrze« (1): Z iákiey wy miłości/ á iáko fprawiedliwie y mądrze Papieżá Rzym^mfkiego Antykryfitem zowiecie *WujJud* 7v.

»z miłości i życzliwości« (2): co z miłości y życzliwości ku vpamiętaniu ie⁸⁰ piżę. *CzechEp* 106; *CzechEpPOrz* *2v. ~

»prze, przez miłość« (6 : 3): *HistRzym* 26; Dla czego (áč) wielkie máiąc w Chriftušie bezpieczeńftwo rofkázác tobie: co przyftoi/ Wfzákże prze miłość [*Propter charitatem*] rádfzey prożę *BudNT Philem* 9; *SkarŻyw* 87.

~ *prze(z) miłość czego* (4): że tho ták iáko iemu pośle/ obiáwi wfzyftkim Połtom [...] nie prze moię chudá á nিকczemną ołobę/ ále prze miłość namileyfzý Pátryéy nálfzey *OrzQuin* D4; *ActReg* 53; *SarnStat* 1208; *VotSzl* A2.

przez miłość ku komu (1): Profi ich tedy przez miłość ku łobie/ áby go náśládowáli *WujNT* 659.

Wyrażenie: »przez serdeczną miłość« (1): Proffę cie moy námileyfły fynu/ przez ferdeczną miłoftz ktorá cie gorátzo miluię *OpecŻyw* 163v. ~

»z miłością« (7): o z iáką miłoftią matuchna milá ij z Iozefem iego wodzila *OpecŻyw* 32; *SiebRozmyśl* L2v.

~ *Wyrażenie*: »z miłością wielką« [*szyk* 1 : 1] (2): ktorám cie bez oyttza porodzila/ fwymi pierfiami panieńskimi kármila/ ij z miłoftią wielką wychówała. *OpecŻyw* 81; *RejZwierc* 104.

Szeregi: »z chucią (a. chęcią) i miłością« (2): iż te ksiáżki/ nie tylko z oną ftará y zwykłą/ ále nád onę wfętfzá/ y chęcią y miłoftią przyiác będziefz raczył. *CzechEpPOrz* **v; *SarnStat* 1025.

»z sławą i miłością« (1): thák iż z wielką fławą y miłoftią od wfzech ludzi vżywfiefz onych młodych czáfow fwoich. *RejZwierc* 24v.

»z wielką wdzięcznością i miłością« (1): á lud poruczony dobrze y z wyelką wdzyęcnołcyą y miłoftcyą ludzką fprawówali. *KromRozm III* I7v. ~

»za miłością« (3): dáć co czyie ieft/ á zá miłoftią pewną/ zgodnie y pożytecźnie rzeczám domowym zábiegác *PowodPr* 46.

~ *za miłoftią przeciwko komu* (1): iż zá fpólnym zwoleniém/ y ołobliwą przeciwko nam miłoftią [*singularique erga nos pietate JanPrzyw* 41] [...] zoftálfimy Królem ná żądánié y prófby Pręłátów *SarnStat* 941.

W połączeniu szeregowym (1): wiernie zeznam nie zá miłoftią/ nie zá nienawiścią/ áni zapłátą/ áni łáfką/ [*non amore, odio, pretio, vel favore JanStat* 521]/ ále dla Bogá y fprawiedliwości *SarnStat* 573. ~

»w miłofti« = *benevolentia* *Modrz* (51): A potrzebác tego áby fie tho działo w miłofti/ bo wasni y co kiedy dobrego w ktorey Rzeczypo. vczyniły? *LeszczRzecz* A6v; *OrzQuin* Q3v; *CzechRozm* 248; *ModrzBaz* 32v; przez czternaście miefięcy namawiáiac fię/ y wolnie w miłofti gadáiac/ táką vniá [...]

vczynili *SkarJedn* 268; *KochPs* 81; vmiął mądrze iáko óciec vpomináć y w miłości kárác *SkarŻyw* 235, 196. Cf »w miłości być«, »mieć w miłości«, »osłabiec w miłości«, »w miłości spoić«, »w miłości stać«.

~ W połączeniu szeregowym (2): Y iáko kroluiefz/ y iáko łwe poddáne w łáŃce/ W miłości/ á w łpráwiedliwoŃci / rzádzić á łpráwováć raczyf z/ tho ya kázdego baczeniu y rozeznániu poruczám. *RejPos* A3; *SkarJedn* 320.

Wyrażenia: »w miłości braterskiej« (2): pięknie go brát z wielką czcią przyiáł/ y w pokoju łię y miłości bráterłkiej z łobą rozłtáli. *SkarŻyw* 348; *SkarKazSej* 661a.

»w spolnej miłości« (4): *BielKron* 333; *KochZg* A3; Nie iżbyłmy nad Litwą tak panowac mieli. Iedno w wolności W łpolney miłości. *MycPrz* I [0]2v; *PapPan* F.

»w wielkiej miłości« (2): ku pocielfeniu téy niewiałty [*Marii Magdaleny*] w tak wielkie miłofci. *OpecŻyw* 165v; *WysKaz* 29.

Szeregi: »w miłości i szczyroŃci« (1): á w miłości y łczyroŃci bráterłkiej rádzić o niey mogliŃcie. *SkarKazSej* 661a.

»w pokoju i miłości« (2): y rozłtáł łię znim w pokoju y miłości. *SkarŻyw* 347, 348.

»w zgodzie i (a) (w) miłości« (2): LEłzko ten lubił pokoy przy wolności, Spráwuiać Páńłtwo w zgodzie y w miłości. *KlonKr* B4; *CzahTr* E4v. ~

Personifikacje (9): *BielKom nlb* 8, G; *GórnDworz* L12; Oto/ wziáwłzy łye zá ręce łpółecznie/ Prawdá/ y miłofć po polách bełpiecznie Chodzą *KochPs* 128; Pokóy iedzie piáłtuiąc bogactwo na łonie/ Miłofć wdźięczna powoži: *KochMRot* Cv, C2; *GrabowSet* E2v; *SarnStat* 4, 1067.

Iron. (3):

Zwroty: »doznać [czyjej] miłości« [*szyk zmienny*] (2): Doznał też ich [*papiaży*] miłofci Fryderyk wtory Cefarz/ ktory chociaź Papieźom wiele folgował [...] przedsię tym Papieźow nie vblágał *NiemObr* 168, 167.

»pokazowác [komu] wielką miłofć« (1): y [*ojcowie*] pokázuią im [*synom*] wielką miłofć. Ty łynu do piekłá poydzielfz: á ia tych dobr záżyię/ zá ktore w koŃciele miałef robić y vrzędu koŃcielnego pilnowác. *SkarKaz* 421a.

Szereg: »chęć i miłofć« (1): Tákoweyże chęci y miłofci Papiełkiej/ doznał on zacny Cefarz Fryderyk pirwłzy *NiemObr* 167.

Przen: *Osoba ukochana, ktoŃ bardzo miły, którego się kocha* [*w tym: w V sg (3) (6)*]: Poprzyłięgam was cory Ierufzalimłkie przez łárny áłbo przez łanie polne/ ábyŃcie nie budziły/ áni porułzáły miłofci [*si evigilare faceritis amorem*; ábyŃcie nie budziły áni ocucić dawály miłéy *WujBib*] poki oná záchce. *BudBib Canti* 3/5, *Os* 9/10.

Wyrażenia: »jedyna miłofć« (1): O łynu móy miły iedyná miłofci/ dáy mi s tobą vmrzétz *OpecŻyw* 188v.

»miłofć m(oj)a« [*szyk 2 : 1*] (3): Gdzie iefł miłofłz moia/ łynáček moy miły? *OpecŻyw* 159, 18v, 111.

a. *O miłofci do Boga lub do bliźniego pojmwanej jako nakaz moralny Starego, a zwłaszcza Nowego Testamentu; amor Vulg, Mącz, Modrz, Cn; caritas Vulg, PolAnt, Modrz, Cn; affectio, dilectio Vulg, PolAnt, Cn; virtus Modrz (1300) : PatKaz II 43v; KromRozm II e4v; žadney inłłey cnoty/ chyba*

miłości/ wyznánye od nyego [św. Piotra] nye yeft wyćyagáne. *KromRozm III M8; SeklPieś 19; RejWiz 66v; Leop 1.Tim 1/5, 1.Petr 4/8; BibRadz *7 marg, Prov 3 arg, Matth 25/35, 1.Tim 1/5; GrzegRóżn D2v; OrzQuin M4; RejAp BB8; HistRzym 51; RejPos 145, [310]v; RejPosWiecz² 93v, 94; RejPosWiecz³ 99; A gdyż Pan y Zbáwiciel nász/ nietylko słowem powieđał/ ále teź y przykłádem fwoim vkazał/ iż Zakon y Prorocy záwiefzáią się ná Miłości: gdyż y Apoštoł potym teź potwierdził/ iż Miłość ieft skończeniem Przykazania y zupełnością Zakonu *KuczKat 4, 5 [3 r.], 265, 315 [2 r.], 316 (11); RejZwierc 128v; ktory [św. Augustyn] ták piŕze: Miłość tá ieft/ ktorą lámą fprawiedliwy ieft/ ktokolwiek fprawiedliwym ieft. WujJud 96, 96, 99, 103, 108, 130, 234; WujJudConf 102v; BudBib Eccli 24/20[24]; BudNT 1.Cor 13/5 [2 r.], 1.Tim 1/5, 1.Petr 4/8; CzechRozm 58v, 89v, 209v [2 r.], 245v [2 r.]; ModrzBaz 37v; SkarJedn 77, 78; Lecź dáleko rzecz ieft dofskonálŕza/ miłością fię do pełnienia woley Boźey pobudzác: ktory Duch ieft włafny Nowemu zakonowi *SkarŻyw 2, 291, 371, 599; CzechEp 19, 38, 96 [2 r.]; NiemObr ktv, 79; ReszPrz 93; CHaritas non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati [1.Cor 13/6]: Miłość práwi nie wefeli fię z złości ále fię wefeli z prawdy. ReszHoz 140, 135; iuź fię k dobrej pracy mieymy/ obfituy káždy w miłości/ ftoiąc w fwoiey powinności. Bo ták tu zbáwienia fwego/ á na gruncie Pána tego/ doydziemy sławy niebiefkiey *ArtKanc F19v, B12v, H18; LatHar 64, 263, 279; A nádewfzytko miłość wielką miedzy fobą mieycie. Abowiem miłość zákryie wielkość grzechow [1.Petr 4/8] *KołakSzczęśl C; Miłość ieft długo ćierpliwa/ łáfkáwa ieft: Miłość nie zayźrzy/ złości nie wyrządza/ nie nádyma fię *WujNT 1.Cor 13/4; Aleć dobrze wiedział Páweł S. y wiedzą Kátholicy/ iż inŕza ieft miłość ktorąfmy winni Pánu Chriftofowi/ á inŕza ktorąfmy bliznim powinni *WujNT 750; miłuyemy iedni drugie: gdyż miłość ieft z Bogá. Y káždy co miłue/ z Bogá ieft vrodzony/ y zna Bogá. *WujNT 1.Ioann./4/7, s. 20, 99, 222 marg, 525, 540 marg (40); PowodPr 20; Miłośierdzie nie tylo ieft obraz Troyce ś. ále wypełnienie wŕzytkiego zakonu Boźego/ ktory ná miłości záwiŕnął. *SkarKaz 278b, 348; O wielmoźni Pánowie/ o ziemŕcy bogowie/ mieycie wŕpániáte y fzerokie ferce ná dobre bráćiey fwoiey [...] Nie ćieŕnićie áni kurcźćie miłości w fwoich domách/ y pojedynkowych poźytkách *SkarKazSej 670a, 664b [4 r.].**********

*miłość ku komu (121): RejPs 220v; BielKron 334v; BudNT 1.Petr 4/8; co mu iuŕz z oney buyney miłości ku odkupicielowi/ ktory zá nas vmárl przychodziło *SkarŻyw 542, 235, [407], 411, 598, 599; WujNT 1.Petr 4/8; SkarKaz 383a, 638b; SkarKazSej 699a. Cf »miłość ku bliźniemu«, »miłość ku Bogu«, »miłość jednego ku drugiemu«, »miłość ku Jezusowi a. Chrystusowi«, »miłość ku Panu«.**

*miłość przeciw(ko) komu (42): WujNT 634; ábym záwždy rozmyŕláiąc o tych dobrodzićieyftwách iego/ mnożyłá fię wemnie miłość przeciw iego náŕwićłzćey miłości *SiebRozmyŕl G2v. Cf »miłość przeciwko bliźniemu«, »miłość przeciwko Bogu«, »miłość przeciwko Chrystusowi«, »miłość przeciwko nieprzyjaciółom«, »miłość przeciwko Panu«.**

*miłość miedzy kim (12): Leop 1.Petr 4/8; BibRadz Ps 132 arg; RejAp 102; HistRzym 51; Obaczył teź to Pan/ iż ku tey miłości iego trzeba teź ktemu y miedzy námi miłości fpołeczney *RejPos 145, 333v [2 r.]; RejPosWiecz² 94; ModrzBaz 67v; Bo y tá czeŕć ktora fię dobrym towarzýfzom wyrządzá/ znákiem ieft miłości miedzy tymi/ ktorzy iednego Pána máią. *SkarŻyw 206; KołakSzczęśl C; WujNT 792. [Cf 2. BibRadz Cant 1 arg].***

miłość czyja [= *tego, kio miłuje*] [w tym: *pron poss* (39), *G sb i pron* (18), *ai poss* (2)] (60): *BierRaj* 22; *OpecŻyw* 183v; *PatKaz II* 42, 53, 53v; *MurzNT Matth* 24/12; *KromRozm III* N4; *OrzQuin* M4; *RejAp* 8v, 17v, 18, 18v, 28v, 29; *RejPos* 307v, 351v; *RejPosWiecz²* 92v; *KuczbKat* 400; *BudNT Philem* 5; *KarnNap A2*; *SkarJedn* 58; *SkarŻyw A3v*, 30, 32, 62, 238 (11); *NiemObr* 49; *ReszList* 149; *ReszHoz* 123; *ArtKanc* M18; *Twoiá [Matki Boskiej]* obfita miłość/ niech pokryje wielkość náfzych niepráwości. *LatHar* 485, 263, 279, 484, 488; *Może być czáfem ták wielka łáfká Boża ludziom daná/ y ták wielka miłość y fkruchá ich/ że mogą mieć grzechow odpulzczenie* *WujNT* 441, *Matth* 24/12, s. 560, 634, *2.Cor* 8/8, 24 (16); *VotSzl Bv*; *SkarKaz* 316b; *SzarczRyt A2v*.

miłość czyja [= *ku temu, kogo się miłuje*] [w tym: *ai poss* (159), *G sb i pron* (99), *pron poss* (14)] (272): *OpecŻyw* 18, 19, 20v; *MurzNT Ioann* 15/9, 10 [2 r.]; *SkarŻyw* 120, 125; (*marg*) 1. Ian w II kápi. (—) Nie miłuycie fwiátá/ áni tych rzeczy kthore ná fwiecie fá. Iefli kto fwiát miłue/ miłości Oycowfkiey w nim nie máfz. *RejPosWstaw* [21²]; *CzechEp* 201, 271 [2 r.]; *GrabowSet F4v*; *LatHar* 89, 292; *WujNT Ioann* 15/9, 10 [2 r.], *1.Ioann* 2/15. Cf »miłość bliźniego«, »miłość Boga«, »miłość jednego ku drugiemu«, »miłość Jezusa Chrystusa«, »miłość nieprzyjacioł«, »miłość Pana«.

W kontekstach zestawiających wiarę z miłością lub przeciwstawiających je sobie (85): *KromRozm III* C8; *BibRadz* *7, *1.Tim* 1 arg; *RejAp* 18v *marg*, 29v [4 r.], 30 [2 r.], *Ff2v*, *Ff3*; *RejPos* 307; *Bo iáko Słońce nie może być bez iáfnych promieni/ ták też prawdziwa wiárá nie może być bez miłości: naprzod przeciwko Pánu Bogu/ Potym przeciw bliźniemu fswemu.* *RejPosWiecz²* 92v, 92v, 93v; *RejZwierc* 128v; *Rozdzielonec y rozne cnoty fá Wiárá z Miłością/ á kto mowi lámą Wiárą [można się zbawić]/ tedyć musí Miłość odrzucić/ álbo iefli, miłość przypulzcza/ musí rzec że nie lámą wiárą/ ále y miłością.* *WujJud* 103; *Koniec y wypełnienie Zakonu ieft Miłość/ á Wiárá tylko początkiem y fundámentem.* *WujJud* 110v, 69, 97v, 100, 101 [2 r.], 103 (23); *WujJudConf* 102v; *BudNT 1.Cor* 13/3[2]; *SkarJedn* 250, 373; *poftow y modlitwy pilnujący [...]* y całą wiarę w miłości robiącą/ zachowywał *SkarŻyw* 328, 320 [3 r.], 337; *ReszList* 177; *Wiárá oczyścia fercá: ále oná ktora przez miłość fprawuie vczynki dobre.* *WujNT* 458 *marg*, 92, 93, 108, 171, 222 [2 r.] (34); *SkarKaz* Oooo2d.

W połączeniach szeregowych (122): *RejPs* 188v; *SeklWyzn f2v*; *SeklKat* L4v; *Owoce ducha fá/ miłość/ rádość/ pokoy/ círpliwość/ dobrotliwość/ dobroć/ nyeukwápliwość/ fkromność/ wyárá/ wkładność/ powcyagliwość/ czyftość.* [*Gal* 5/22] *KromRozm I* B3v, B4, B4v; *Abowim pokoy/ zgodę/ y miłość fpołączną krzesciyáńfką/ ktore rzeczy náuká Kryftułowá nawyęcey záleca [...]* *tárgáya.* *KromRozm III* F2v, B; *LubPs* A3, A5 [2 r.]; *GroicPorz e4*; *KrowObr* 59; *Leop 2.Cor* 6/6, *1.Thess* 1/3, k. BBB3; *RejZwierz* 135v; *BibRadz Eccli* 2 arg, *2.Tim* 2/22, 3/3, *Hebr* 13 arg, *1.Petr* 1 arg, *Apoc* 2/19; *záchowuiąc mierność/ wftyd/ náukę/ nabożeństwo/ miłość ieden ku drugiemu/ y wiele innych obyczáiw cnotliwych mogą fie náuczyć.* *BielKron* 334v, 137v, 320v; *OrzQuin* F4v, L2v, M4v; *RejAp* 28v, 29, 43, 102, 138; *RejPos* 4, 43, 54, 194, [308]v; *BialKat* 203v; *A Bog ieft Duch/ y Duchem bywa chwalon/ to ieft/ podobną rzeczą/ wiárą/ chucią/ miłością/ fzczyrością/ prawdą y inemi ze wnétrznymi fcutki.* *GrzegŚm* 54, 32, 66; *Iuż fławá/ iuż pokoy/ iuż miłość/ iuż żywot počciwy/ iuż wfztyki cnoty zámnożyć fie s tego muřą.* *RejZwierz* 141v; *WujJud* 50, 99 [2 r.], 136v [2 r.]; *RejPosWstaw* [110³]; *BudNT Eph* 6/23, *1.Tim* 4/12, 6/11, *2.Tim* 2/22; *StryjWjaz* D; *CzechRozm*

89 [2 r.], 108, 196, 197v; *SkarJedn* A5v, 33, 332, 352; *SkarŻyw* 87, 193, 504, 527, 535, 546; *CzechEp* 18, 316, 368; *NiemObr* 166; *ReszList* 148, 184; *WerKaz* 292; *GrabowSet* O3, P; niechayże v mnie zakon twoy [*Panie*]/ boiażn twoiá/ y miłość twoiá w śmieciách nie leży *LatHar* 642, +++, 19, 26, 35, 225 (9); Wiará bez miłości ieft wiará dyabelfka: wiará z miłością y z vczynkami dobrymi ieft wiará Chrześcijánfka. *WujNT* 790, 64, 281, 293, 314, 534 (26); *WysKaz* 44; *SiebRozmysl* [M2]v; *SkarKaz* 85b, 242a, 312a, 349b, Oooo2d; *GoslCast* 10.

W przeciwstawieniach: »miłość... bojażn (11), nieprawość (6), wzgarda (4), nienawiść (1), umiejętność (3), złość (2), strach« [*w tym: złość i nieprawość (1)*] (33): A wífakoż dobrze ieft/ ij że acz nás miloftz bożą ode złégo nie odciągá/ acz nitz ale boiażn piekielná niecháy nás wciągå *OpecŻyw* [192]v; *RejPs* 180; *MurzNT Matth* 24/12; *KromRozm III* B; *Leop* 1. *Cor* 8/1; *BibRadz* 1. *Ioann* 4/18 [2 r.]; *OrzQuin* M4v; *KuczbKat* a2; áczkolwiek w ftárym zakonie boiażn/ á w nowym miłość przewyżfza. *WujJud* 79, 96, 126; *SkarJedn* 230, 314; [św. *Rupertus*] świecką y krolewfką zacność/ wiará y mocną ku Pánu Bogu miłością y wzgárdą łamego łiebie/ ozdobił. *SkarŻyw* 230, 528, 557; iż to wftytko pořzło z nie Chriftyánfkiey miłości: ále z iákieleś řurowey a dźiwney nienawiści. *CzechEp* 52; *ReszHoz* 136; według Pánfkie⁸⁰ Proroctwá/ miłość Boża frodze gáfnąc/ á niepráwość rozliczna rozmáicie fię krzewić miála *LatHar* +6, 110, 201, 232; *WujNT Matth* 24/12, 1. *Cor* 8/1, s. 597, 2. *Tim* 1/7, 1. *Ioann* 4 arg (7); *WysKaz* X2v; *SkarKaz* 7a, 8a.

W porównaniach (3): Bo angiołowie pałaią iako ogniem gorącą miłością bożą. *WróbŻolt* hh7v; *LatHar* 676; ále iż miłość ieft ták przyczyną vřprawiedliwienia/ iáko światłość przyczyną oświecenia. *WujNT* 222.

Fraza: »miłość [czyja a. w kim] z(a)gasła, (jest) ostydła (a. ostydnie), (wy)gaśnie, oziębnie; niestydnąca miłość« (3; 3 : 4 : 1; I): *KromRozm III* N4; *RejAp* 29v; *KuczbKat* a2; *WujJudConf* 137v; *BudNT przedm* a4; chocia tych złych oziębłych czáfów w ktorych miłość chrześcijánfka/ iákoby iuz zgáflá *ReszHoz* 137; *LatHar* 6, 597, 642, 643; A iż fię rozmnoży niepráwość: oziębnie miłość wiefia ludzi. *WujNT Matth* 24/12; *WysKaz* X2.

Zwroty: »być, chodzić, mieszkać, sprawować się, (wy)trwać, zachowywać się, żyć w miłości; wytrwanie w miłości« = *ambulare, (per)manere in caritate a. dilectione PolAnt, Vulg* [szyk zmienny] (1 : 4 : 12 : 1 : 11 : 1 : 2; 1): *OpecŻyw* 56v; a ktho myeřzka wmylořczy [*manet in caritate Vulg* 1. *Ioann* 4/16] w bodze myeřzka a bog wnym *PatKaz III* 144v; *RejPs* 190v; *MurzNT Ioann* 15/9, 10 [2 r.]; *KromRozm III* H2v; *GroicPorz* z4v; Ieřli tefz wyřtąpił y zgrzeřzył náprzećiwko bliźnemu/ áby przeprořił/ áby fię řnim poiednał/ y w miłości řpołetzney řnim mieřfkał *KrowObr* 63, 62; *BibRadz Eph* 5/2, 1. *Ioann* 4/16; *RejPos* 43; *WujJud* 99v, 100; *BudNT Eph* 5/3[2]; *SkarJedn* 153; *CzechEp* 17, 201, 271 [2 r.]; *WerKaz* 292; *GrabowSet* O; *LatHar* 134; Do ołtarzá Pánfkiego/ ábo do ktoregořkolwiek fákrámentu/ nie będaę w miłości řaden nie przyřtępuy: ále idz pirwey ziednay fię z brátem twoim *WujNT* 21, *Eph* 5/2, *Ioann* 15/9, 10 [2 r.], 1. *Tim* 2/15, s. 707 (9).

»chować, zacho(wy)wać miłość« [szyk zmienny] (2 : 9): *KrowObr* 62, 187; Tu nam dawa znác iáką miłość przećiw bliźniem řwem záchowywác mamy. *BibRadz* I 68c marg; *BielKron* 32v; *RejAp* 19; *RejPos* 145v; *RejZwierz* 95v; *WujJud* A3; *ReszHoz* 136; á miłość chowayćie/ to me przykazanie pámiętayćie. *ArtKanc* P7v; *WujNT* 792.

»miłość mieć, miłość mający« = *caritatem a. dilectionem habere PolAnt, Vulg* [szyk zmienny] (49 : 2): by też wydał czyła fwoye ták żeby gorzał/ á miłóci by nye myał/ nic mu to nye pomoże. (*marg*) 1.Cor. 13. (-) *KromRozm I O4; GroicPorz e4; Leop Ioann 5/42, 13/35, Rom 10/2, 1.Petr 4/8, 1.Ioann 3 arg; BibRadz I 358d marg, Ioann 13/35; RejAp 19, 29v [2 r.]; HistRzym 51; RejPos 141v [2 r.], 171, 194, 229; RejPosWiecz² 94; WujJud 106, 115v; Tęż miłość mieycie/ iednomyflni/ iedno rozumieiac/ áby nic nie było przez fwar/ ábo przez prózną chwałę (*marg*) Philip. w II. káp. (-) *RejPosWstaw [21²], [143⁴]; BudNT 1.Cor 13/2[1], 3[2], 4[3], Philem 5, 1.Petr 4/8; (marg) Iohan 14/ wirłz 27. (-) Z tąd poznaią wżycy/ iż Vczniowie moi iefteście/ iefli miłość będziecie mieć miedzy sobą fpolną [si *charitatem habueritis inter vos mutuam*]. *ModrzBaz 67v, 113; SkarJedn 370; SkarŻyw 238; A iż X. K. z wielą pomocnikow fwych żadney w łobie miłości tákiedy/ iáką tu duch Boży záleca/ y rozkáuie [!] nie ma: owfzem się iefzcze vpornie przeciw niewinnym sierdzi CzechEp I7; KołakSzczęśl C; WujNT 20, 92, Ioann 5/42, s. 358, Ioann 13/35 (16); SkarKaz Oooo2v.***

»[jaką] miłością miłować« [szyk zmienny] (3): ábyfmy mogli godnie w fłużbie máieftatu twego się obierác/ á ciebie [Boże] wiekuiłtą miłością przyftoynie miłować. *LatHar 616; Bráterfką miłością iedni drugich chętlíwie miłuiąc. [caritate fraternitatis invicem diligentes]. WujNT Rom 12/10, 2.Cor 11/2.*

»nalać miłości; rozl(ew)ać, wl(ew)ać miłość« [szyk zmienny] (1; 4 : 5): *BierRaj 16v; OpecŻyw 177; Gdy wierzym w ducha fwiętego/ tego miłófc Boża bywa rołłana [lege: rozlana] w ferczach náfzych przez ducha fwiętego SeklKat P4; BibRadz *7; WujJud 111; ArtKanc C14, H7; rácz wlać w fercá náfze vprzymą miłość máieftatu twego/ ábyfmy cię we wżyftkim y nád wżytko miłowáli LatHar 89; WujNT 678; SkarKazSej 670a.*

»napęlnić (serce [czyje]), napęlnić się miłością; napęlniony miłością« [szyk zmienny] (6 : 1; 3): *OpecŻyw 188v; PatKaz II 42; Tedy wnetże nápełnił się świętą ku Bogu miłością/ y záwftydził się żywotá fwego SkarŻyw 76, 114, 572; ArtKanc H6v, H17v; KołakSzczęśl B4v; Rácz napęlnić ferce iego miłością twą [Panie Jezu] vprzymą y gorącą/ áby cźci twoiey/ woley twoiey/ y zgoła ciebie fámeo/ we wżyftkim z fercá wżytkiego fzucał LatHar 637; SkarKaz 457a.*

»miłość okaz(ow)ać, pokaz(ow)ać, ukazać; miłości okazanie, ukazanie; miłość pokazuje się; [u kogo] miłość pokazujący« = *caritatem ostendere Vulg* [szyk zmienny] (5 : 22 : 1; 3 : 1; 1; 1): *OpecŻyw 145v; SeklKat I2; RejAp 30; Tęż thu nam ieft zoftáwion przykład/ iáką miłość záwždy mamy okázowác przeciw bliźnim náfzym. RejPos 44v, 84v, 307v, 333v, 351v; CzechRozm 245v; SkarŻyw 143, 235, 305, 355, [407] (9); ReszHoz 117, 123, 129; ReszList 167; Vczynmy co tákowego. Miłość pokázuiącego. Ku Iezufowi miłemu MWilkHist C; LatHar 72, 73; WujNT 2.Cor 8/24, s. 634, Hebr 6/10; Nie pokázuię się miłość ku P. Bogu wietfza v ludzi/ iedno gdy zdrowia y máietności fwey ná cześć iego nie záłuią. SkarKaz 456b, 41a, 244a, 456b; VotSzl Bv.*

»przymnażać w sercach miłości« (1): Rácz dáć fmyłom dar fwiátłóci/ Przymnażay w fercách miłości *LatHar 36.*

»spoić się, spojony w miłości; spajać w jednę miłość; złączony miłością« [szyk zmienny] (1 : 1; 1; 1): *RejPosRozpr c; CzechRozm 89v; Chočia na rózných mieyfcách/ przedfię miłością chrześcíjáfńką złączeni będziemy ReszPrz 3; áby poćiefzone były fercá ich/ fpoiwlzy się w miłości [instructi in caritate] WujNT Col 2/2.*

»miłość sprawi(a)ć [w kim]« (3): *OpecŻyw* 160v; Niech tedy łam pan Bog wŕzechmogący przez Duchá łwego s. thę miłość w łercach wŕzytkich do tego naleŕzących łpráwi etc. Amen. *LeszczRzecz* A6v; *SiebRozmyśl* K2v.

»zapalać miłość; zapalać (się), pałać *itp.* miłością, w miłości; zapalic (się), rozpalać (się) ku miłości, do miłości; zapalony *itp.* miłością, w miłości; pałający *itp.* miłością; zapalający *itp.* ku miłości; zapalenie ku miłości« [szyk zmienny] (6; 18 : 8; 7 : 1; 6 : 1; 4; 2; 1): *OpecŻyw* 9v, 18, 19, 20v, 24v (9); *OpecŻywPrzedm* C3; a ołzwyeczenłza byla wboga uznanyem nyłz łerafynouye palayący myłofłczyą bozą *PatKaz II* 80, 27v [2 r.], 56v, 77v; *PatKaz III* 127, 127v; przykazanie twoie łeft rozpalájące ku miłofłci *WróbŻółt* pp4v, hh7v, nn4v; *RejPs* 152, 220v; *KromRozm III* D4v; *RejPos* 309; *RejPosWiecz*³ 99 [2 r.], 99v; *KuczbKat* 5, 185, 416; *WujJud* 48, 222v; Małz łie też przeciw bliźnym twoim miłością zápalić/ á ták łe miłowác/ íáko łiebie vmiłował Pan Bog/ małz łm wedle przemożenia twego dobrze czynić/ rády/ pomocy y máłętnofłci twej łm vžyczáiac *KarnNap* D4, D3v, E4; *SkarJedn* 186; *SkarŻyw* A2, 15, 63, 102, 111, 143 (11); *ReszHoz* 136 [2 r.]; *ReszList* 179; *ArtKanc* N10; Niech łię zápala w twej/ Pánie/ miłofłci/ W tym coć nie miłofł/ niech nie ma rádości. *GrabowSet* N2, A3; *SzarcRyt* Av.

Wyrażenia: »miłość bliźniego (a. bliźnego), ku bliźniemu, przeciw(ko) bliźniemu« = *proximi amor* *Modrz* [szyk 77 : 6] (42 : 25 : 16): *RejPs* 182v; *SeklKat* I2; *LubPs* A3, A5, D2v *marg*; Gdyž pan Bog náđ inne rzeczy náwięcey rofkazał miłofłć ku bliźniemu [...] Ktora miłofłć ná tym łye zámyka áby łeden drugimemu wŕzythkiego dobrego žyczyl/ rády dobrej w potrzebách dodawał/ wedle moźnofłci zápomagał/ cudzego nie žadał/ ná łwem łkromnie przelawał/ nikogo nieołzukał/ łpráwiedliwofłć wewłztykim záchował. *GroicPorz* mm4, e4; *KrowObr* 63v; *Leop* *A3v, BBB3; *BibRadz* I 68c; *BielKron* 137v; *OrzQuin* L2v; *RejAp* 19 [2 r.], 29v *marg*, Eev; kthoby miał táką miłofłć ku bliźniemu łwemu/ á thák mu wŕzytkiego žyczyl íáko łam łobie: íužby vłthác mułiáła pychá/ łákomłtwo/ nienawiść/ niełpráwiedliwofłć/ wżgárdzenie *RejPos* 229, 44v; *RejPosWiecz*³ 99 [4 r.], 99v [3 r.]; *KuczbKat* 315 [2 r.], *CzechRozm* 89, 91v; *KarnNap* D4; *ModrzBaz* 113; íłz mułiał onego towarzyłzá obudzić. Co mu łię zdáło przeciw miłofłci bliźniego *SkarŻyw* 75; A Pán Bog ktory błogofłáwi/ miłofłci ku bliźnemu/ dla łiebie czynioney/ [...] včcił łiego prácă cudámi wielkimi/ náđ onemi choremi *SkarŻyw* 593, 75 *marg*, 238, 460, 527; *CzechEp* 96; *ReszHoz* 124, 127, 140; *ReszList* 179; *LatHar* 292; Miłofłć bliźniego [*dilectio proximi*] žlości nie wyrządza. Wypełnienie tedy zakonu łeft miłofłć. *WujNT Rom* 13/10, s. 20, 132 *marg*, 566, Xxxxx2v, Aaaaa, Cceccc4v; *SkarKaz* 350a, 383b [2 r.], 457a, 580b; *SkarKazSej* 664b. Cf »miłofłć Boga ł bliźniego«, »z miłofłci ku bliźniemu«, »z miłofłcią bliźniego«.

»miłofłć (Pana) Boga, boža, boska, ku (Panu) Bogu, przeciw(ko) (Panu) Bogu« = *caritas a. dilectio Dei PolAnt*, *Vulg*; *pietas Vulg* [szyk 204 : 21] (13 : 114 : 22 : 61 : 15): *OpecŻyw* 2v, 9v, 24v, [192]; *OpecŻywPrzedm* C3; *PatKaz II* 27v [2 r.], 42, 53v, 56v, 77v (8); *PatKaz III* 127; *WróbŻółt* H4, Sv, hh7v, nn4v; Bywa náđ dan dvch łwięty/ ktory ciało/ y dvłzę náłzę/ kv miłofłci bożej/ y pełnieniv przykazania božego pobvdza. *SeklWyzn* d4; *SeklKat* L4v, P4; A to z pyelgrzymowányá Abráámowego/ y ofyárowányá Yzááká Syná/ połlufłenłtwá y miłofłci przeciw bogu łye náuczymy *KromRozm II* m3v, e4v; *KromRozm III* D4v; *LubPs* A3, A5; *GroicPorz* mm4; *KrowObr* 63v; we dni grzechow/ potwirdził miłofłć Bożą [*corroboravit pietatem*; zmocnił poboźnofłć *WujBib*]. *Leop Eccli* 49/4, *Ioann* 5/42, *Rom* 10/2, 1.*Ioann* 3/17, AAA4v; *BibRadz* 1.*Ioann* 4/12, 5/3; *BielKron* 320;

RejAp 29v; *GórnDworz* Hh6v; *RejPos* 84v, 309 [2 r.]; *RejPosWiecz*² 92v; *RejPosWiecz*³ 99 [4 r.], 99v [2 r.]; *BiałKat* 51; iż Angiołowie S. nigdy bez dobrej woley/ tho ieft bez miłości Bożey niebyli. *KuczbKat* 20, 5 [2 r.], 400; *WujJud* 50, 106v *marg*, 111, Mm6v; *RejPosWstaw* [143⁴]; *BudBib* I 49d *marg*, *Iudith* 9/3; *BudNT* 1.*Ioann* 5/3; *CzechRozm* 1v, 89, 91v, 108, 122v; *StryjWjaz* D; *KarnNap* A2, E4; *SkarJedn* A5v, 185, 186, 230, 352; O nienáfycone miłości Bożey ferce/ małoliś iufz był prac dla Chryftuła podiał? *SkarŻyw* 355, A2, A2v, A3v, 14, 15 (48); *CzechEp* 245, 386; *ReszPrz* 25, 95; *ReszHoz* 136 [2 r.]; poki w ludźiech więtfza chęć ku Bożey służbie/ y miłość ku Pánu BOgu/ y ku bliźniemu życzliwość była *ReszList* 148; *ArtKanc* C14; *Phil* L4; y nie może być áby tám nie vbywáło niepráwości/ gdzie przybywa Bołkiew miłości: ktora/ według náuki S. Piotrá/ pokrywa mnoftwo grzechow. *LatHar* 201, +6, 10, 35, 134, 187 (21); W tym znamy iż miłuiemy fyny Boże: gdy Bogá miłuiemy/ y przykazánia iego czynimy. Abowiem ták ieft miłość Boża [*caritas Dei*]; ábyfmy przykazánia iego chowáli *WujNT* 1.*Ioann* 5/3, s. 35 *marg*, 44 *marg*, 56, 237, *Luc* 11/42 (21); *WysKaz* 15; Z tákiew zás nádzieie roście nieiáka miłość/ ácz iefzcze niedofkonáła/ ku Bogu: iż ták dobry/ ták łáfkáwy przeciw grzełnym y nieprzyaciółom fwoim. *SkarKaz* 348a, 41a, 456b [2 r.], 457a, 487b; *GoslCast* 10; *VotSzl* Bv. Cf »miłość Boga i bliźniego«, »dla miłości bożej«, »z miłości bożej«, »z miłością ku Bogu«.

»miłość Boga (a. boża) i (a) bliźniego, ku Bogu i (ku) bliźniemu, przeciwko) (Panu) Bogu i bliźniemu« [szyk 23 : 1] (12 : 7 : 5): *TarDuch* B7v; *SeklKat* Yv; Chcefzli wniść do żywotá/ choway przykazánia: A ty wflyftkye fye w miłofci Bogá y bliźnyego zámýkáyá *KromRozm II* k2v, n2; *KromRozm III* H2v; *RejAp* 138; *RejPos* 4, 232v; *RejPosWiecz*² 92v; *WujJudConf* 102v; *CzechRozm* 89, 91; *KarnNap* D3v; Ná nápráwę miáftá/ kościołow y póciechę ludzi z vbożonych wfzytko czynił Leo S. co miłość ku Bogu y bliźnemu kazáła. *SkarŻyw* 319, 100, 114 [2 r.], 238; *CzechEp* 251; *ReszPrz* 7; *ReszHoz* 132; *WujNT* 93; *SkarKaz* 313a. Cf »dla miłości bożej i naszego bliźniego«.

»braterska, bracka miłość« = *caritas fraternitatis Vulg*, *PolAnt*; *amor fraternitatis Vulg* [szyk 17 : 11] (27 : 1) *LubPs* dd2v, dd3 *marg*; Aby w miłości y w iedyności żyli/ iednę wolá wfzyfcy mieli/ bráterfká miłość záchowáli/ dobrotliwi/ rozmowni byli. *KrowObr* 62, 187; *RejWiz* 18v; *Leop* 1.*Ioann* 3 *arg*; *BibRadz Hebr* 13/1, I 328d *marg*; *OrzRozm* E; *RejPos* 112v, 288v, 315; *RejPosWstaw* [21²]v; *SkarJedn* A3, 153, 314; *SkarŻyw* 108; Rozmnoż náfzję brácká miłość/ ktoryś przykazał nam iedność/ byfmy w fpolney zgodzie żyli *ArtKanc* M18v; *LatHar* +++2v; *KołakSzczęśl* B4v; A o bráterfkiew miłości [*De caritate autem fraternitatis*] nie potrzebá ábyfmy wam piáli: ábowiem wy fámi od Bogá iefteście náuczeni ábyście iedni drugie miłowáli. *WujNT* 1.*Thess* 4/9, *Rom* 12/10, *Hebr* 13/1, 1.*Petr* 1/22, 2.*Petr* 1/7 [2 r.]; *SkarKaz* 316b. Cf »z braterskiej miłości«.

»miłość chrześcijańska (a. krześcijańska, a. chrystyjańska)« = *amor sanctus Mącz*; *caritas Christiana Modrz* [szyk 46 : 19] (65): *SeklWyzn* d2v; *KromRozm III* F2v; *GroicPorz* z4v; gdyż miłość krzełciánfka chce thego po nas áby o zbáwieniu iedni drugich pracá mieli/ á cobychmy do nich nie przyfłtoynego baczyli żebychmy ie z tego nápomináli *BibRadz* II 90c *marg*; *Mącz* 366d; á ty złożyfz onę krzywdę s fercá fwego/ á weźmiesz záfię w miłość fwą krzełciánfką onego omylnie przeftępnego bráćifzká fwoiego *RejPos* 120, 112v, 334; *RejZwierc* 95v; *BiałKat* 171 [2 r.]; *WujJud przedm* A3, s. 126; *ModrzBaz* 62v, 141; *SkarJedn* A7, 39, 148, 153, 242 (7); *SkarŻyw* 409; *CzechEp* 52, 90;

NiemObr 166; *ReszPrz* 3, 8; *ReszHoz* 114, 123 [2 r.], 129, 130, 132 (14); *ReszList* 167; *GrabowSet* A3; *LatHar* 631; *WujNT* 591, 607. Cf »bez chrystyjańskiej miłości«, »dla miłości krześcijańskiej«, »z miłości chrześcijańskiej«, »w miłości chrześcijańskiej«.

»chutliwa miłość« (2): *LubPs* A3; Bo thego im poświadczam/ żeć chutliwą miłość máią ku Bogu [*aemulationem Dei habent*] *Leop Rom* 10/2.

»czysta miłość« (1): Stworzył Pan Bog Angioły z dobrą wołą/ to iest/ z czyfką [!] miłością kthorą przy nim trwają *KuczbKat* 20.

»miłość doskonała; w miłości doskonały« [szyk 6 : 5] (9 : 2): *BierRaj* 22; Bo kto boga ze wśfytkiego fertza miluie/ anij śmierci/ anij piekła/ anij męki/ anij fądu fie lęká/ bo dołkonalá a prawdziwá miłoftz/ bezpieczny przyftęp ku panu bogu wczyni. *OpecŻyw* [192]v; *LatHar* 617; W miłości nie máłz boiáźni: ále miłość dołkonála [*perfecta caritas*] precz wyrzuca boiáźń: gdyż boiáźń ma vtrapienie. á kto fie boi; nie iest dołkonály w miłości [*perfectus in caritate*]. *WujNT* 1.*Ioann* 4/18, s. 722, 1.*Ioann* 4 arg, 12, 18, *Zzzzz4v*; *SiebRozmyśl* [M2]v; *SkarKaz* 636a.

»Duch Miłości« (4): *RejPosWiecz*² 92v [2 r.]; *SkarJedn* 334; Y kościoł fie modli: (Wley nam Duchá miłości Pánie/ á z twey dobroći/ tym day zgodę/ ktores Sákrámentem Wielkonocnym nákarmit.) *SkarKazSej* 672b.

»duchowna miłość« [szyk 2 : 1] (3): tedy fie to nie ku tey cíelefney obronie y pomście [...] nie ściága: ále ku fámej duchowney á w íprawách zbáwiennych należącey miłości: ktorą iedni przeciw drugim pokázowác mamy. *CzechRozm* 245v; *SkarŻyw* A5; *LatHar* 298.

»gorąca miłość; gorącość miłości; gorący w miłości« [szyk 18 : 5] (20; 1; 2): iijz kto chce wiernie fluzytz milemu bogu/ má s nim fie w gorąceé miłofci ípójtz *OpecŻyw* [34], 9v, 160v [2 r.]; A tu [*Maryja Panna*] przeuyfłzyła íerafyny gorącą myłofczyą bołzką *PatKaz II* 53v, 53, 53v; *WróbŻółt* hh7v [2 r.]; *RejAp* 43; *RejPos* 351v [2 r.]; A o twey gorącości y wielkości miłości ku Pánu twemu/ co mam mowic Pietrze moy? *SkarŻyw* 598, 50, 460; *ReszHoz* 124; *GrabowSet* F4v; *LatHar* 35, 234, 248, 637; Setny owoc przynofzą pánni y pánicy Bogu poświęceni: á gorący w miłości Bożey. *WujNT* 56. Cf »z miłością gorącą«.

»miłość gorliwa« (1): Gdy [...] bez vmieiętności miłością gorliwą przeciw bogu zięci bywają *CzechRozm* 1v.

»miłość jednego ku drugiemu« (3): Was lepak Pan niech pomnoży y obfitemi wczyni miłością iednego ku drugiemu [*charitate in invicem*]/ y ku wżem/ iáko y nas ku wam. *BudNT* 1.*Thess* 3/12; *WujNT* 1.*Thess* 3/12, s. 708 marg.

»miłość (Pana) Jezusa Chrystusa, Chrystusa, Chrystusowa, ku (Panu) Jezusowi, ku (Panu) Chrystusowi, przeciw(ko) Panu Chrystusowi« = *caritas ad Dominum Iesum PolAnt*; *caritas Christi Vulg* [szyk 43 : 12] (14 : 8 : 17 : 6 : 6 : 4): *OpecŻyw* 45v, 56v; Ktoż nas odłączy od miłości Kryftulowey? izali vtrapienie? izali vćilk? *BibRadz Rom* 8/35, II 141a marg; *RejPosWiecz*² 92v [2 r.]; *WujJud* 48; *BudNT Philem* 5; *SkarJedn* 334, 394; Cantemus íociae Domino/ cantemus honorem: Dulcis amor Chriŕti/ perfonet ore pio. Spiewaymy íioŕtry Pánu cześć spiewaymy: íłodkiego Chryftá miłość rozgłáfaymy. *SkarŻyw* 510, 3, 16, 21, 63, 67 (14); *MWilkHist* C; *NiemObr* 99; *GrabowSet* P4v; *LatHar* 64, 224, 234, 299, 422 (7); Obáciz/ iż Apoŕtoł miłość y wiárę ku Pánu Iefulowi złącza z

miłością y z wiarą ku wšytkim świyetym. *WujNT* 750, 274, 462, *Rom* 8/35, k. Bbbbbb3; *SiebRozmysł* B2v, [M2]v; *SkarKaz* 85a, 312a. Cf »dla miłości Pana Jezusa«, »z miłości ku Chrystusowi«.

»miłość niebieska« [szyk 1 : 1] (2): *SkarŻyw* 212; SWięty Duchu rączyłz ząwitać k nam/ á wiernych fwyh rącz nąwiedzić łam/ nąpełń ie niebieską miłością *ArtKanc* H6v.

»miłość nieprzyjacioł, przeciw(ko) nieprzyjaciołom« (4 : 2): *GrzegŚm* 65; *CzechRozm* 238v, 240, 243v; Miłuy przyiacielá á nienawidź nieprzyjaciela twego. Co Pan nąpráwuie/ rofkázuiąc y nieprzyjaciele miłować. (*marg*) Miłość nieprzyjacioł. (-) *SkarKaz* 312a, 311b.

»oziębły w miłości« (1): á iz nam one [*grzechy powszednie*] nie odeymuią łalki Bożey/ áni fprawiedliwości/ choćiaze nas oziębłymi czynią w miłości. *WysKaz* 16.

»miłość Pana [= *Boga*], pańska, ku Panu, przeciwko Panu« [szyk 24 : 2] (12 : 4 : 7 : 3): *RejPs* 152, 178, 180; Bowiem wierzyć thez y czárt/ bo to lepiej wie niżli my co iełt Bog y czo iełt Syn Boży [...] ále iz niema miłości łczyrey przeciw temu Pánu łwemu [...] iuz wiará iego sfháłá łię prózna *RejAp* 29v, 29v [2 r.]; Obaczył też to Pan/ iz ku tey miłości iego trzeba też ktemu y miedzy námi miłości łpołeczney *RejPos* 145, 32v, 101, 260v, 351v; *KuczbKat* 5; *SkarJedn* 370; *SkarŻyw* 520, 598 [2 r.]; *GrabowSet* N2, 0; *LatHar* 96, 642; *WysKaz* X2v; *SiebRozmysł* [A4] [2 r.]; *SkarKaz* 85b. Cf »z miłości ku Panu«.

»pełen miłości« = *plenus dilectione PolAnt, Vulg* [szyk 10 : 3] (13): *OpecŻyw* 7v, 81, 147, 183v; *RejPos* 101; *GrzegŚm* 65; Lecź tulźę brácia moi y łam ią o was/ że y łami pełni iełteście (*marg*) Niek. dobroći. (-) miłości *BudNT Rom* 15/14; *SkarŻyw* 115; *ReszPrz* 95; Tám przenikł oftry/ miecz Mátkę, pełną miłości/ nąpełnił ferdeczney boleści *ArtKanc* E10, A5, A8; *WujNT Rom* 15/14.

»miłość powinna (a. ktorąmy powinni), rozkazana« [szyk 6 : 3] (7 : 2): iz nieprošimy tego áby nam odpulzczoná byłá oná miłość ze wšyłtkiego fercá/ ze wšyłtkiey dułze/ y ze wšyłtkiey myšli nálzey/ ktorąmy bez pochyby Pánu Bogu powinni *KuczbKat* 415; *WujJudConf* 102v, 137v; A miáłto práwnych y ładowych wftaw/ y kárności/ ieden drugiemu powinna miłość oddawáią/ tego nie žycząc žádnemu czego łami nie rádzi widzą *CzechRozm* 98v, 238v; *CzechEp* 4, 17. Cf »z miłości powinnej«.

»miłość powinowata« (2): ábychmy pokoy łpołeczny/ s ktorego miłość powinowáta Krześciáńłka miedzy námi łnádnie łie vmnożyć może/ záchowywáli miedzy łobą *RejPos* 334; *SkarJedn* A3.

»pracowita miłość, praca miłości« = *przejawiająca się w dobrych uczynkach* (2 : 1): Bez przełtánku wlpomináiąc łkuteczńą wiárę/ y prácowitą miłość [*laboris charitatis*]/ y ćierpliwą onę náźnieię w Pánie nálzym Iezufie Kryłtušie *BibRadz* 1.Thess 1/3; *WujNT* 761 *marg* [2 r.].

»prawa, prawdziwa miłość« [szyk 29 : 3] (16 : 16): *OpecŻyw* [192]v; *ForCnR* A4; uypelnyayąc yego [*Boga*] przykazanye y radą czo yełt znak prauey myłółczy *PatKaz III* 128v; *RejPs* 182v; *SeklKat* I2; *OrzQuin* M4v [2 r.]; *RejPos* 112v, 194, 307, 309; *RejPosWiecz*² 92v, 93; *KuczbKat* 185; *RejPosRozpr* c; *CzechRozm* 88v; *SkarŻyw* 358; *CzechEp* 38; Przytym y to łczera práwdá iełt/ iz prawdziwey miłości/ do ktorey nas ł. Ian nąpominá/ mowiąc: Synacźkowie nie miłuyemy łłowem álbo ięzykiem/ ále rzeczą y łkutkiem/ žadeⁿ ináczey y pewniey poznác nie może iáko z wczynkow *ReszHoz* 117, 114, 123, 127, 132, 135, 140 [2 r.]; *ArtKanc* F10v; *WujNT* 825; *SkarKaz* 244a, 638b. Cf »z prawej miłości«, »z prawą a z szczyrą miłością«.

»przykazanie, zakon miłości; przykazanie, rozkazanie, zakon o miłości; miłość w przykazaniu« [szyk 12 : 5] (3 : 1; 5 : 2 : 1; 5): *KrowObr* 130v [4 r.], 131; *BiałKat* 51; *KuczbKat* 315; Pamiętać zawždy ma powfzechne ono rofkazanie Chriftuſowo/ o miłości nieprzyacioł fwych *CzechRozm* 240; *SkarŻyw* 3; Ale iż wypełnienie zakonu iest miłość/ á ná dwu przykazaniach o miłości záwiłł wżyttek zakon y prorocy *WujNT* 790, 237, 358, 366, 557, 827; *SkarKazSej* 670a, 677b.

»Sakrament miłości« = *Eucharystia* (4): *KuczbKat* 160 [2 r.]; Nie tylko dla potwirdzenia wiary máią wżywác tego Sákrámentu [*Eucharystii*]/ ále więcey dla zápalenia ku miłości. Bo to iest Sákráment miłości/ iáko Krzełt iest Sákrámentem wiary/ á Birzmowanie/ nádzieie. *WujJud* 222v, 219v.

»miłość serdeczna« [szyk 6 : 3] (9): *RejAp* 29v [2 r.]; *GórnDworz* Hh6v; *RejPos* 307; tam zebráwłzy w gromadkę [...] gdzie cielefne zgromádzenie miłość serdeczną zágrzewa/ w Proceſſyey bárzo pięknie obchodziła [*kompamja*] cztery kościoły. *ReszList* 159; *ReszHoz* 117; *VotSzl* Bv. Cf »z serdeczną miłością«.

»miłość społeczna, spolna, zobopolna« [szyk 30 : 21] (30 : 18 : 3): (*marg*) Miłoc z ſpoleczna ſie podoba i bogu (-) O Iako to iest rzecz rofkolna y wſfelyákíey rádoſci nápełnioná/ gdy zgodliwe zebranie ludzi á nieináczey iáko brácia ſpołu miełzkáią *RejPs* 200, 167v, 190v, 200v; *KromRozm I* C4v, O4; *KromRozm II* e2, e4v, r; *KromRozm III* A8v, B, F2v; *LubPs* bb2v, cc3, dd3 *marg* [2 r.]; *KrowObr* 63; *Leop Ioann* 13/35, 1.*Petr* 4/8, 1.*Ioann* 3 *arg*; *BibRadz I* 358d *margr*; bo ſtárych czáłow byli ludzie kákwłzy niź dziſ/ y miłofiernieyſzy/ iáłmużny wíetſze dawáli/ miłość ſpolną miedzy ſobą wíetſzą máiący. *HistRzym* 51; *RejPos* 42v, 145, 333v [4 r.]; (*marg*) Ian s. w xiiij. (-) Iź ſtádci was poznáią iż iestelcie moimi vczniami/ ielli zobopolną miłość miedzy ſobą mieć będzycie. *RejPosWiecz*² 94, 94; *RejPosWiecz*³ 96; *RejPosWstaw* [143⁴]; *RejZwierc* 95v; *WujJud przedm* A7v; *CzechRozm* 108v; *ModrzBaz* 67v [2 r.], 68 [2 r.]; *SkarŻyw* 193, 535; *ArtKanc* K11v; *ActReg* 32; *WujNT* 366, 681, 684, 792, 804; *SkarKaz* 6b; *SkarKazSej* 677b. Cf »bez spolnej miłości«.

»synowska miłość« [szyk 5 : 2] (7): *RejPs* 167v; *SeklWyzn ktv*; *CzechRozm* 88v; [*Duchu Świętym*] Obietnicáſ iest Oycowká/ Zdobiác w nas miłość Synowká. *LatHar* 36. Cf »z miłości synowskiej«.

»szczyra miłość« [szyk 9 : 2] (11): *RejAp* 29v [4 r.], 30 [2 r.]; *RejPosWiecz*² 92v; *KuczbKat* 185; *RejPos* 145; kthory [*kościół*] teź przez miłość ſzczyrą przyłaczywłzy ſie ku włzem członkom/ miłuye bliźnie ſwoie/ y wſzelką powinność ludzkości pokázuie *RejPosWstaw* [143⁴]v. Cf »z szczyrej miłości«.

»szeroka [jeſt] miłość« (3): (*marg*) Im ſzerſza miłość tym lepſza. (-) Dobrze miłowác ſáſiádá: lepiey wżytki ktorzy w mieſcie iednym ſá: á pogotowiu ielcze lepiey wżytki obywátele kroleſtwá tego/ gdy im dobrego co czynim/ ábo dla nich co cierpiem. *SkarKazSej* 664b, 665a, 669b.

»święta, cnotliwa miłość« = *amor sanctus* *Mącz* [szyk 4 : 3] (6 : 1): *Amor sanctus*, Cnotływá á Krzeſciánská miłość. *Mącz* 366d; *SkarŻyw* 76; *LatHar* 325, 343, 468; Niebu y Duchom ozdoby [*Bóg*] rozdawa/ Szláhcí/ y w świętey miłości zápała *GrabowSet* X2. Cf »dla miłości świętej«.

»uczynki, owoc miłości; uczynki, ktore z miłości pochodzą (a. z miłości pochodzące), miłości pełne« (3 : 1; 2; 1): Dáy mi mily panie [...] potwártzom moijm owotzu miłocſci nieodmawiatz *OpecŻyw* 106v; *BibRadz* *7; áby onych ktorzi z tego ſwiátá ſchodzą/ prowadźili nie okazáloſciá bogactw ábo pychy/ ále vczynkami z miłości pochodzącemi [*operibus ex charitate proficiscentibus*] *ModrzBaz* [38]; *ReszHoz* 132; *WujNT* 361, 656, 664.

»uprzejma miłość, uprzejmość w miłości« = *charitas propensa PolAnt; aemulatio Vulg* [szyk 7 : 4] (10 : 1): *OrzQuin Qv; BudNT 1.Petr 4/8*; ktorego [zakonu] wedle Moyżelzá fummá iest dzieięćioro przykazanie [...] á wedle Chriřtuřá Iezufa/ w miłości vprzeye y cáley Bogá/ á bliźniego iáko siebie fámeo *CzechRozm 89; SkarŻyw 355, 82; ReszHoz 138; LatHar 89, 637; WujNT 2.Cor 11/2. Cf* »bez uprzejmej miłości«, »z uprzejmej miłości«.

»ustawiczna, która nigdy nie ustanie, stała miłość« [szyk 4 : 1] (3 : 1 : 1): A náde wřlyřtko/ mieyćie międy łobá řpołeczńá á vřtháwicńá miłość [*mutuam in vobismetipsis caritatem continuam*] *Leop 1.Petr 4/8; RejPos 232v; RejPosWiecz² 93; KuczbKat 5; WujNT 1.Petr 4/8.*

»wiekuista miłość« (2): Temum oddána/ ij ku temum prziláczona/ ij wiekuiřtá miłościá iemu řlubiona *OpecŻyw 3v; LatHar 616.*

»wielka, silna, niezmierna miłość; wielkość miłości« [szyk 25 : 5] (27 : 1 : 1; 1): Otocz řylńa myłozcz byla tey myley panny yř bog obral yá řwoyá mathká *PatKaz II 42; KarnNap D3v*; nie bez woley Bożey/ wielkiego pożytku ludzkiego zbáwienia y niezmierney miłości řwey ku Pánu Bogu zálecánim/ to vczynił *SkarŻyw 30, 31, 32, 62, 114, 235 marg (12); ReszHoz 127, 138; (marg) 1.Piotr 4. (-) A náde wřlyřtko miłość wielká międy łobá mieyćie [*mutuam in vobismetipsum caritatem continuam habentes*]. *KořakSzczęřl C; WujNT 441, 447, 722; SiebRozmyřl K3; SkarKaz 580b. Cf* »z wielkiej miłości«, »z wielká miłościá«.*

»wierna miłość« [szyk 6 : 5] (11): *RejAp 19,138*; tám kędy iesth wierna á bráterřka miłolć *BibRadz I 28d marg; RejPos 4, 42v, 54, 145, 145v (7); RejZwierc 95v.*

»w miłości wkorzeniony« (6): áby mieřzkał Pan Kryřtus w řercach wářzych/ áby wy w miłości tákowey wkorzenieni [*in caritate radicati PolAnt Eph 3/17*] á fundowáni będąc *RejPosWiecz² 92v; NiemObr 10, 87; WujNT s. 672, 673, Eph 3/7.*

»zapalczywa miłość« [szyk 2 : 1] (3): *CzechRozm 108*; miłościá zápálczywá/ ále nie vmieiętńá/ przeciwko Pánu Chriřtuřowi zięći *NiemObr 99. Cf* »z zapalczywey miłości«.

»zjęty, ujęty miłościá« [szyk 7 : 1] (7 : 1): Będáć miłościá przeciw nieprzyáćiołom řwym zięći/ y odpuřczáięć im řwe obráżenia/ iáko nam y Bog w Chriřtuřie wřlyřtko odpuřćił *CzechRozm 243v, 1v; SkarŻyw 50, 67, 125; NiemObr 99*; Bym twá goráćá miłościá vięty/ Tego řwiátá zabáwy Ná ziemię zrzucił *GrabowSet F4v, M3.*

»znak, hasło miłości« [szyk 11 : 5] (15 : 1): *PatKaz III 128v; RejAp 8; RejPos 112v*; Obmyřłánie o duřzách ludzkich/ znák wielkiej miłości ku Bogu. *SkarŻyw 235 marg, 206, 235, 238 [2 r.]; CzechEp 386*; Co profzę może być zá znáćnieyřze hářło chřeřćiiáńkiey miłości? *ReszHoz 130, 114, 123, 132, 138, 141; WujNT 447.*

»zupełna, pełna miłolć; zupełny w miłolći« [szyk 3 : 1] (2 : 1; 1): A kto řię boi/ nie iestći zupełny w miłolći [*perfectus in caritate*] *BibRadz 1.Ioann 4/18, 1.Ioann 4/18; RejPosWiecz² e4*; odřzczepieńřtwá Chřeřćiiáńkie y niepořluřeńřtwo ku Chryřtuřowi/ ktory miłolć nam řpełńá rořkázuie/ Turkowi řily dodáię *SkarŻyw 560.*

»związek (a, zwiázka) miłolći« (3): Abowiem tá łářká/ řercá nářze bárzo z Pánem Bogiem zláćza zwiázká miłolći. *KuczbKat 70; SkarŻyw 409; LatHar 298.*

Szeregi: »bojaźń i (a, ale) miłość; bojaźń z miłością« [szyk 5 : 3] (7; 1): Day abych w boiazni pełnił przykazanie twoie abowiem miłocć a boiazń lą dwie skrzydle ktoremi duſza do boga w łtepuie. *WróbŻołt* oo; *ModrzBaz* 113; *ArtKanc* H5v; vtwierdź ściefzki náfze) y iákiekolwiek w miłocći y boiáźni twoiey połtepki náfze *LatHar* 224, 292, 675; *SkarKaz* 457a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 16 r.*; w *przeciwstawieniach 14 r.*]. Cf »z miłocći i bojaźni«.

»chucć (a. chęć) a (i) miłocć« [szyk 5 : 4] (9): *RejPos* 84v, 171, 307; Táká byłá chucć y miłocć wielka tych ludzi ku Bogu/ iákoby ná łamego Chryſtuła pátrząc/ ták bráćiey y członkom iego wługowáli. *SkarŻyw* 62, 31; *ReszList* 167; *ArtKanc* H15v; *SkarKaz* 41a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*]. Cf »z miłocći i z chęći«.

»chwała i (a) miłocć« [szyk 3 : 1] (4): *PatKaz II* 83v; Iáko y Moizefz nápominając ludzi ku chwale á ku miłocći Páńłkiey/ mowi *RejPos* 32v; *ReszHoz* 136; *SzarzRyt* B3v.

»miłocć i cichość« (2): w którym [pisanii] zápomniawfzy włzelákiey miłocći/ y ćichoći/ á práwie ledwie łię z ludzkoći nie wyzuwłzy/ ták nas łzácuie y winuie *NiemObr* 4. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 8 r.*]. Cf »w miłocći i w cichoći«.

»miłocć i cierpliwość« = *caritas et patientia* *Vulg* [szyk 2 : 1] (3): nieprzyiaćiołom łwoim dobrze czynił/ y z łercá ie miłował. Táká ćierpliwoćiá y miłocćiá zwyciężyli łwiát Apołtołowie y potomkowie ich *SkarŻyw* 238; *WujNT* 2.Thess 3/5. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 23 r.*]. Cf »w miłocći i cierpliwoći«.

»cnota i (a) miłocć« [szyk 2 : 1] (3): Ták on wiek był łzczęłłiwy/ y w cnotę á miłocć Bożá rodzáyny. *SkarŻyw* 178, 58; *LatHar* 134. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 10 r.*].

»miłocć i cześć« [szyk 2 : 2] (4): *HistRzym* 51; *SkarŻyw* 294; wiele tákich iełt/ ktorzy nád cześć y miłocć Pána łwego/ nie miłłzego áni droźłzego ná tym łwiećie łobie nie poważáią. *WysKaz* X2v; *SkarKaz* 386a.

»miłocć i dobre uczynki; miłocć z uczynkami« [szyk 15 : 1] (15; 1): *OpecŻyw* 2v; y bądźmy łie pilni zobopolnie/ ku pobudzeniu miłocći y dobrych wczýnkow [*in provocationem caritatis et bonorum operum*] *Leop Hebr* 10/24; Wiárá tedy łwe włzyłtko záłecenie ma z owocow łwoich/ to iełt/ z miłocći y z dobrych wczýnkow. *WujJud* 106, 103, 103v, 106, 115v, 130, 232v; *SkarŻyw* A2; *ReszList* 155; *WujNT* 92, 108, 115v, *Hebr* 10/24, s. Cceccc3v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.*].

»dobra wola to jest (a) miłocć« (2): *KuczłKat* 20 cf »czysta miłocć«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. Cf »z dobrej woli a miłocći«.

»miłocć i doskonałocć« (1): Przetoż przyłtoyniey iełt miłocći y dołkonáłocći Chrzełćiańłkiey/ ráczey krzywdę y łzkodę ćierpieć/ á niźli łię práwowác. *WujNT* 591.

»goráćocć, miłocć« (1): A choć teź włpomnię: nie tą goráćocćiá łákoby trzeba: ni tą zięć miłocćiá *GrabowSet* M3.

»jednocć (a. jedynoć) i miłocć« [szyk 7 : 6] (13): *KromRozm I* O4; *KrowObr* 62, 119v; *WujJud* A3 [2 r.]; y więceybyłię miłocć y iednocć Chrzełćiańłka/ zwłáłzczá w tym krołełtwie/ rozmnożyłá *SkarJedn* A7, 148, 270, 332, 335; zá przyczýną łwiętego tego Apołtołá Ianá náuczýćielá miłocći y iednocći *SkarŻyw* 409; *ReszPrz* 8; *LatHar* 631. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»miłość a ludzkość« [szyk 1 : 1] (2): Na inych mieyfcach iáko w XV. káp. do Rzym. y w II. do Kor. w IX. vzywa thego łłowá [społeczność] Páweł í. miáfto miłości á ludzkości bráterfkiey. *RejPosWstaw* [143⁴]; *CzechEp* 4. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»łaska, (a) miłość« [szyk 3 : 1] (4): ty [Maryjo] przez twoię miloftz a łalkę/ bogas k tobie przyciągnęła *OpecŻyw* 183v, 183v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.]. Cf »z łaski a z miłości«, »w łasce a w miłości«.

»miłość i miłosierdzie« [szyk 2 : 1] (3): zapłátá v niego [Boga] miłości y miłosierdzia ku bliźniemu nie ginie. *SkarKaz* 383b, 6b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.]. Cf »bez miłosierdzia i miłości«.

»miłość i nabożeństwo« [szyk 4 : 3] (7): *OpecŻyw* 160v [2 r.]; *GórnDworz* Hh6v; *ReszHoz* 124; *LatHar* 616, Aaa4v; Nie day Boże ofłábieć w nabożeńftwie/ y miłości ku vmárłym *SkarKaz* 383a. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»nadzieja i (a) miłość« [szyk 4 : 1] (5): Bo iáko fie nie ma w tey łpołeczności tá łpołeczna miłość á tá łpołeczna nádzieiá vmnożyć pátrzáiác ná miłe dziatki fwoie *RejPos* 42v; *WujJud* 101v, 110v; *SkarŻyw* 532 marg; *LatHar* 211. [Ponadto w połączeniach szeregowych 20 r.].

»pokoj, (i, a) miłość« = *pax et caritas PolAnt*; *pax et amor Modrz* [szyk 13 : 3] (16): S tąd by fye mnożył pokoy łopolity/ s tąd miłofć ku pánu Bogu *GroicPorz* mm4; *RejPos* 145, 145v, 333v [3 r.]; *BiałKat* 363v; *KuczbKat* 160 [3 r.]; *BudNT Iudac* 2; *KarnNap* G2v; *ModrzBaz* 67v; áżeby włzyćiek lud Chrześciáńfki/ nienawiści łpolne y woyny vgásiwłzy/ w pokoiu fię y w bráterfkiey miłości wwełelili y odpoczywáli. *SkarJedn* 314; *ReszHoz* 132; *SkarKazSej* 677b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 20 r.].

»pokora i miłość« [szyk 4 : 1] (5): tym łobie więcey bogáctwá dułznego przymnażał: nawięcey fię ná pokore/ y miłość/ mátkę cnot włzytkich zdobywáiąc. *SkarŻyw* 235, 50; *LatHar* 676; *WujNT* 361; *SkarKaz* 350a. [Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r.].

»miłość a (i) powinność (krześcijáńska)« (4): ktory [pokoj społeczny] wđzy íeft wielki początek á wielkie okazanie tey łpołeczney miłości/ á tey powinności Krześciáńfkiey *RejPos* 333v. Cf »z miłości i z powinności«.

»miłość i prawda« [szyk 1 : 1] (2): *HistRzym* 135; Niech będzie z wámi łáfká/ miłosierdzie/ pokoy od Bogá Oycá/ y od Chriftulá Iefulá Syná Oycowego w prawdzie y w miłości [*in veritate et caritate*] *WujNT* 2.Ioann 3. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»miłość, radość« [szyk 5 : 3] (8): Támże rádość/ tám miłość/ tám widzenie tworcá *RejWiz* 154 [cytat tego samego tekstu *SkarŻywBog* (2)]; *SkarŻywBog* 357, 358; *ArtKanc* G13v, I3v, O14v, S4v; *SkarKaz* 244a. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»(dobre) serce i miłość« [szyk 1 : 1] (2): zá łwobodá chodzi wiárá z dobrego łercá/ y z vprzyméy miłości pochodząca. *OrzQuin* Qv. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]. Cf »bez miłości i serca«.

»miłość i społeczność (a. towarzystwo społeczności)« [szyk 2 : 1] (3): Iáko íeft wđzięczna łpołeczność y miłość miedzy wiernemi Páńfkiami thu we dwu podobieńftwach okázuie. *BibRadz Ps* 132 arg; *CzechRozm* 154; *SkarJedn* 153.

»sprawiedliwość i (a) miłość« (2): *BiałKat* c3; náfze VÍpráwiedliwienie z łáfki Bożey [...] w Ípráwiedliwości á w miłości należy/ którą Duch á. rozlewa w fercách náfznych *WujJud* 111. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 10 r.*].

»miłość i uprzejmość« (1): zapłátę wieczną/ ku której fy e ściąga wżyfłká miłość y vprzėjmość náfzá *OrzQuin* M4.

»miłość i wdzięczność« (1): Profzę y prágnę te^g/ áby kázde tchnienie moię [...] tobie (Panu memu) miłość y wdzięczność pokázowały. *LatHar* 72.

»(nie tak) wiara, i (a, jako) miłość; wiara z miłością« = *fides et dilectio, fides et caritas* *Vulg, PolAnt* [szyk 106 : 15] (118 : 3): *OpecŻyw* 145v; Sącz ini dobrzi mężowie [...] wktorichci ielt prawá miłóć y wiara. *ForCnR* A4; *Leop* 1.*Tim* 1/14; *BibRadz* 1.*Tim* 1/14; *RejAp* E5v *marg*, Ff3; *RejPos* 144v, 260v, 307v, 351v; *RejPosWiecz*² 92v [2 r.]; *BiałKat* 363v; *WujJud* 103, 222v; *WujJudConf* 14v, 137v; *RejPosRozpr* c; *BudNT Philem* 5; że Prorok ten Heliafz/ który vprzedzić miał Mefyafzá/ rozerwánych w wierze y w miłości/ pogodzić y porównác miał *CzechRozm* 108v, 108, 108v; Nie tylo wiarą y miłością/ cíáło Chryftułowe/ ále rzeczą famą przyimuiem. *SkarŻyw* 91 *marg*, A3v, 21, 111, 230, 478; *NiemObr* 49; *ReszPrz* 7; *LatHar* 10; *WujNT* 222, 274, 462, 557, 560 (21); *SiebRozmyśl* K2v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 54 r.*; w kontekstach zestawiających wiarę z miłością lub przeciwstawiających je sobie 85 r.]. Cf »wiara, nadzieja i miłość«, »bez miłości a bez wiary«, »dla wiary i miłości«, »z wiary i miłości«, »przez wiarę i miłość«, »z wiarą i miłością«, »w wierze i w miłości«.

»wiara, nadzieja (i) miłość« [szyk zmienny, w tym szyk: *wiara, nadzieja i miłość* (35)] (37): *BierRaj* 22; *BibRadz* 1.*Thess* 1/3; *RejPos* 42v [3 r.]; *RejPosWiecz*² 94v; *KuczbKat* 360; *WujJud* 58v, 99, 111, 221, 223v; *RejPosWstaw* [143²]v; *CzechRozm* 198v, 240v; gdy fłowá ony Apoftolŕkie/ vważymy/ gdzie do Korynt. piŕząc/ trzy cnoty głowne/ Wiarę/ nádźieię/ y miłość przypomina/ w ktorých cnotách naprzednieyfzych wierni fię ćwiczyc y pomnázác/ po wżytek czás máią. *NiemObr* 78, 79; Trzy cnoty Boŕkie. Wiará/ Nádźieią/ Miłość: o ktorých Páweł S. piŕze w 1. do Koryntow/ we 13. Rozdzieleniu. *LatHar* + + +8v, 88, 187, 348, 422 (15); A teraz trwáią wiará/ nádźieia/ miłość [*fides, spes, caritas*]; te trzy rzeczy: lecz z nich wiefłza miłość. *WujNT* 1.*Cor* 13/13, s. 222 *marg*, 551, 694, Ccccc3.

»zgoda i miłość« = *concordia et amor* *Modrz* [szyk 8 : 1] (9): *KromRozm I* C4v; *KromRozm II* e2; *GroicPorz* z4v; *RejPosWiecz*³ 96; *ModrzBaz* 67v, 68; *SkarŻyw* 206; ále záfwe do zgody/ y miłości ich [apostołów] napomináiąc/ brácią fię im zwác rofkazał/ wżytkich záfowno poczytáiąc *NiemObr* 32, 45. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 11 r.*].

»życzliwość i (a) miłość« [szyk 2 : 2] (4): Iż gdy iuż nie może być táka Ípóteczna miłość á táka życzliwość iżby ieden drugiego miłował iáko lam siebie/ tedy áby wżdy kítałh tey powinności záchowáli miedzy łobą/ to ielt/ pokoy Ípóteczny *RejPos* 333v; *GrabowSet* A3. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]. Cf »z miłości i życzliwości«.

Wyrażenia przyimkowe: »bez miłości« (8): *RejPos* 181 *marg*; Ípráwiedliwali też to [...] przeciw nam nie tylko piŕác/ ták nie Chryŕtyáńkie/ bo bez wżzey miłości: ále też y na kazániach Íwych [...] przeciw nam/ wżytkich pobudząc? *CzechRozm* 93; Bez miłości nie godzi fię przyimowác Sákrámentow. *WujNT* 21 *marg*.

~ *bez miłości czyjej* [= *tego, kto miłuje*] (1): *RejPos* [308]v cf »bez miłości a bez wiary«.

Wyrażenia: »bez chrystyjańskiej miłości« (1): gdy kto/ máiąc z kim przą [...] gniewliwie y popędliwie/ bez chryftyánfkiey miłości/ ćichości y ćierpliwości/ beſtyą [...] przezywa. *CzechEpPORz* *3v.

»bez miłości przyrodzonej« (1): bezrozumni/ nie wkładni/ bez miłości przyrodzoney [*sine adfectione*] nie przednani/ nie miłośierni. *WujNT Rom* 1/31.

»bez spolney miłości« (1): Y komuſz więcey zgodá y iedność przyſtoi iáko Chrześciánom? ktorým bez ſpolney miłości zwác fię vczniámi Chryſtuſowými nie kazano *SkarJedn* A2v.

»bez uprzejmej miłości« (1): *SkarJedn* 342 cf »bez miłości i serca«.

Szeregi: »bez miłosierdzia i miłości« (1): iż mu [*Bogu*] fię ofiárá bez miłosierdzia y miłości/ á zwálzczá w grzechu ſmiertelnym vczyniona/ mniey podoba. *WujNT* 39.

»bez miłości i serca« (1): (nie day Boże czego bez vprzeymey miłości y ku zbáwieniu bliznich náſzych vprzeymego ſercá tu mowić) *SkarJedn* 342.

»bez miłości a bez wiary« (1): iż ieliſze tho będzie bez miłości á bez ſerdeczney wiáry náſzey/ bychmy y ciálá ſwe ná męki wydáli [...] nic nam to płatno áni pomocno nie będzie. *RejPos* [308]v. ~

»dla miłości« (20): Widziłſ że dla Pokuty/ dla Miłości/ dla dobrych vczynkow Pan Bog grzechy odpulzcza *WujJud* 108.

~ *dla miłości czyjej* [= *tego, kto jest miłowany*] [*w tym: G sb i pron (8), ai poss (6), pron poss (5)*] (18): *OpecŻyw* 114; *Wthore* {ſzwyczajycz mamy} dla myłoſzczy panny maryey *PatKaz I* 1v; *LatHar* 592. Cf »dla miłości bożej, Pana Boga«, »dla miłości bożej i naszego bliźniego«, »dla miłości Pana Jezusa, Chrystusowej«.

Wyrażenia: »dla miłości bożej, Pana Boga« (5 : 1): iż táki ieft odpułt zwierzę nákarmić/ ptaká/ iáko y człowieká/ gdy to czynią dla miłości Bożey *BielKron* 261; *HistRzym* 116; *SkarŻyw* 306; *LatHar* 96; *WujNT* 64. Cf »dla miłości bożej i naszego bliźnego«.

»dla miłości bożej i naszego bliźnego« (1): Boſmy iednak dlá miłoſci bożyi i náſzego bliźnégo/ winni wſzyſcy iedén drugiego vchodźić braterskie *MurzNT* 21.

»dla miłości Pana Jezusa (Chrystusa), Chrystusowej (a. Krystusowej)« [*szyk 7 : 2*] (5 : 4): ktorziſcie dlá Kriſtówé miłoſci tym ſwiáte^m obludnym wzgardzili/ a żywot vbogi dobrowolnie na fię wzięli *OpecŻyw* 16, 59v [2 r.]; *SkarŻyw* 62; *LatHar* 282, 438, 468; *WujNT* 233; *SkarKaz* 639a.

»dla miłości krzeſcijańskiej« (1): á my Polacy dla miłości Krzeſćijánfkiey broniąc włáwnych gránic s pogány czyniemy *BielKron* 410.

»dla miłości ſwiętej« (1): y zá wſzytkiemi wiernemi twoimi/ ktorzy dla miłości twoiey ſwiętey prace podeymnią/ áby w dobrych vczynkách ſtáteczne wytrwánie otrzymáli. *LatHar* 96.

Szereg: »dla wiary i (abo) (dla) miłości« (2): *WujNT* 233; A ćierpienie czego złego/ dla fámey prawdy y ſpráwiedliwoſci/ y przeſládowania dla wiáry y miłości Chryſtuſowej/ iákie ma błogoſłáwienie? *SkarKaz* 639a. ~

»krom miłości« (1):

~ *Szereg*: »krom miłości i jednoſci chrzeſcijańskiej« (1): Proch ná wiátr zbiera/ kto fię krom miłości y iedności Chrzeſćijánfkiey w dobrych vczynkach bogáci *SkarJedn* 367. ~

»według, wedle miłości« = *secundum caritatem PolAnt, Vulg (2)*: A wżákże iefilby dla pokármu brát twoy był záľmucon/ iuz nie według miłości poľtępuiesz. *BibRadz Rom 14/15; WujNT Rom 14/15*.

»z miłości« (58): *OpecŻyw 29*; wżákoż tego nie bierze łobie od nich zá krzywde/ odpufzczáiąc im wżytko z miłości *BibRadz II 105b marg; ArtKanc N19v, S4v*; Vpomina ich áby fię zwodźcow ftrzegli. A z miłości iedni drugim łůżyli. *WujNT 662, 641, 664*.

~ z miłości ku komu (12): á iľz zmiłości ku niemu [*Chrystusowi*] wdawał fię wniebeľpieczność *SkarŻyw 598*. Cf »z miłości ku bliźniemu«, »z miłości ku Panu Bogu«, »z miłości ku Chrystusowi«, »z miłości ku Panu«.

W poľczeniach szeregowych (3): Źeby czynił to co iedno czynić ma/ ták przeciw Bogu iáko teŹ przeciw bliźniemu z łámey cnoty/ z duchá/ z miłości/ z dobroći *CzechRozm 89v, 98v, 171v*.

W przeciwstawieniach: »z (a. dla) bojaźni (3), z gniewu, z musu, z okrucieństwa, z przymuszenia, z pychy, z srogości, z zazdrości, ze złości... z miłości« [*w tym: z musu i bojaźni (1)*] (10): *KromRozm II m2; GliczKsięz G2v*; izem tho vtzynył/ nie zmiłości krzećijáńfkiey/ ále iáko wy piľzećie/ s pychy tzártowfkiey *KrowObr 1*; A wżákoż tho wżytko [*napominanie*] moŹe iść bez zápalonego gniewu/ iedno s Krzećijáńfkiey miłości á nie s kátowfkiey łrogości. *RejZwierc 78v; CzechRozm A5v, 248v; SkarŻyw 2; CzechEp 7*; iz co niezboźni czynią dla boiáźni karánia/ to łprawiedliwi dobrowolnie y z miłości czynią. *WujNT 722, Philipp 1/16*.

Wyrażenia: »z miłości ku bliźniemu« (1): A powinieneľ to vczynić z miłości Krzećiáńfkiey ku bliźniemu/ y z roľkázánia BoŹego *GroicPorz C3*.

»z bogobojnej miłości« (1): ktore [*prawo pospolite*] thego chce áby zwierzchność rodzicow nád łwemi dziećmi pokazowálá fię nye z okrucyeńtwá/ ále z bogoboyney miłości. *GliczKsięz G2v*.

»z miłości boŹej, ku Panu Bogu, przeciw Bogu« [*szyk 10 : 2*] (3 : 6 : 3): *MurzHist A4v; SkarŻyw A2v, 166, 194, 321*; kto fię/ z dárowánia BoŹego/ BOgá bał/ á z miłości przeciw niemu/ woley iego [...] przyľtrzeǵał/ á ná łáľkę fię iego y ná miłofierdzie łpufzczał *CzechRozm 172v, A5v, 96v, 171v, 243v; CzechEp 47; LatHar 463*.

»z braterskiej miłości« (1): profzę/ ábyľ s krzećiáńfkiey á bráterfkiey miłości tho odemnie ná ten czás wdzyęcznie przyiáľ *LubPs A5v*.

»z miłości ku Chrystusowi, Chrystusowej« (2 : 1): Ale z miłości BoŹey y Chriľtułowej to czynić łá powinni/ przeto iz to w nowym przymierzu iefť wyráŹono. *CzechRozm 96v; SkarŻyw 82; SkarKaz 205b*.

»z miłości chrzećijańskiey (a. krzećijańskiey, a. chrystyjańskiey)« [*szyk 11: 3*] (14): *LubPs A5v; GroicPorz B3v, C2, C3; KrowObr 1; RejZwierc 78v*; Táľ wy Doktory Kośćielne powaŹne y łwięte ľudzie pewnie nie z miłości Chrzećiáńfkiey zowiećie [*pochlebcami rzymskimi*] *WujJud 33v, A7v; KarnNap A3v, C2, C4v, G2v; CzechEp 7; LatHar [+11]v*.

»z gorácej miłości« (1): A iľz to z oney gorácej a iefzcze nieprzeľianej miłości [*św. Piotr*] rzekł [...] karánie łáľkawe záľłůżył *SkarŻyw 598*.

»z miłości ku Panu« (2): BYła iedná pánienká w Anthyochiey/ wiára w Chryšťufá Paná náfzego nápełnioná/ ktora z miłości ku Pánu fwemu/ czyfťość pánieńfká fwoię iemu oddála *SkarŻyw* 340; *SkarKaz* 349b.

»z powinnej miłości« [szyk 1 : 1] (2): fťaráiác fię o okazanie tylko ták błędu iáko y prawdy/ y o pozyfłkanie błądzącego/ z vprzeymey Chryfťyáńfkiey życzliwości y powinnej miłości. *CzechEp* 94, 7.

»z prawej miłości« (1): (á day Boże áby ich [kłopotów prawnych] żaden nieznał/ káždemu tego s práwey miłofci Krzeřciáńfkiey życzę.) *GroicPorz* C2.

»z synowskiej miłości« [szyk 2 : 1] (3): *CzechRozm* 98v; *SkarŻyw* 557; áby Pan Bog fwoy řwięty zakon [...] ná fercách náfzych nápiłał/ y mocnie á z miłofci fynowfkiey pełnić go nam dał. *SkarKaz* 119a.

»z szczyrej miłości« (1): Ale kto ma fzczyrą á ferdeczną miłofć ku themu Pánu fwemu/ á ftrzeże tego pilno/ áby z oney fzczyrey miłofci fwoiey nigdy nie obráził ták dobrotliwego Pána fwego *RejAp* 29v.

»z uprzejmej miłości« (1): rácz [...] náuczyć mię [...] záchowác z vprzeymey miłofci/ fzeroko rościágnione przykazanie twoie. *LatHar* 297.

»z wielkiej miłości« [szyk 4 : 1] (5): *SkarŻyw* 82, 166; *ArtKanc* N16v; y z wielkiej ku Pánu Bogu miłofci/ y po odpufzczeniu grzechow/ oftrą ná puřczy przez trzydzieři lat pokutę czyniła. *LatHar* 463; *WysKaz* 36.

»z zapalczywej miłości« (1): Tákże Eliafz/ zali też z zápálczywey miłofci Bożey/ broniać chwały iego/ nie pomordował kilká fet prorokow záráz *CzechEp* 47.

Szeregi: »miłofci i bojaźni synowskiej« (1): powiedz mi/ ktore iefť powinowáctwo [...] wiernego Chriřťiániná: w ducha y w prawdzie/ z miłofci y boiáźni fynowfkiey/ BOgá chwalącego *CzechRozm* 225.

»dobrowolnie (a. z dobrej woli) a z miłofci« (2): iz krzeřciyáńfki człowyek nye z przymufłfenya/ ále dobrowolnye á z miłofci wedle przykazánya bożego fye fpráwuye á fpráwowác ma. *KromRozm II* m2, n2.

»z łaski a z miłofci« (1): ále żebyfmy ie [Pańskie przykazanie]/ z łáfki á z miłofci/ łácno y z dobrą wolą pełnili. *WujNT* 668.

»z miłofci i (z) powinności (chrzeřciáńskiey)« (3): *WujJud* A7v; mamy im wřzyfcy z miłofci y powinności Chrzeřciáńfkiey/ winřzowác łáfki Bożey y wřzelákiey fzczeřliwořci *KarnNap* G2v, C4v.

»z wiary i (a) (z) miłofci« (3): *RejPosWstaw* [143⁴], [143⁴]v; Gdy z wiary prawdziwey y miłofci Bożey człowiek pobożny záprzáwřzy fię łáme⁸⁰/ dobrym oddawa zá złe *CzechRozm* 243v.

»z miłofci i życzliwořci chryřťyáńskiey« [szyk 1 : 1] (2): żebym fię [...] nie z miłofci y życzliwořci powinnej chryřťyáńfkiey/ ále z gniewu nieprzyřtoynego/ á pomřty prágnącego/ obchodźić y fpráwowác miał *CzechEp* 7, 94. ~

»prze miłofć [czyjá = ku temu, któřego miłujá]« (2): Mężu boży próřę cie prze miłofć onego ktory wiřiał zá nas zá grzeřłzne ná krzyżu *HistRzym* 45v.

~ *Wyrażenie*: »prze miłofć bożą« (1): przy rzeczách duchownych/ dla ktorych prze miłofć Bożą wiele fię ćierpieć ofiárnie *SkarJedn* A6v. ~

»przez miłość« (26): *BibRadz Eph 4/16; WujJud 219v, 234; NiemObr 44*; áby káždy ktory weń [*Chrystusa*] wierzy/ á podobác fię mu przez miłość vsíluie/ miał żywot wieczny. (*marg*) *Ioan: 3. (-) LatHar 565*; iż Pan Chrifthus iednoczy fię z námi przez vżywánie tego Sákrámentu/ nie tylko przez miłość/ ále teź prawdziwie y cíelefnie. *WujNT 604, 568*.

~ *Wyrażenia*: »przez miłość duchowną, ducha« (1 : 1): *KromRozm II mv*; przez miłość (*marg*) ducha (-) flúźcie ieden drugiemu. *WujNT Gal 5/13*.

»przez miłość społeczną« (1): znofząc á ćirpiąc ieden drugiego/ przez miłość [poleczną] *RejPosWiecz² 94*.

Szereg: »przez wiarę a (i) (przez) miłość« [*szyk 15 : 1*] (16): *PatKaz III 130*; A gdy zna pokorne fercze Zadnego opuľczicz niechce. A my przes miłofcz/ y wiare Przychodziem wfhyľczy wte miare. *RejKup m7; RejPos 141v*; zobopolnie iestefmy á mieľzkamy w Pánu Kryťstusie/ przez wiarę á przez miłość/ nie ináčzey iedno iáko odkupieni w odkupicielu twoim *RejPosWiecz² 93, 92v [3 r.], 93 [2 r.], 94v [2 r.]*; *WujJud 69, 172v, 221v, L18, Nn6. ~*

»z miłością« = *in charitate Vulg, PolAnt (17)*: A iżby wfzytko czynili z miłością w wierze. *BibRadz Rom 14 arg, Eph 4/15*; Leeź síłá tákich naydzie/ ktorzy ácz w Wierze prawdziwey vmieráią/ iednák przedsię nie z táką Miłością/ ktoraby ie záráz do żywotá wiecznego wprowadzić mogłá *WujJud 203v; RejPosRozpr c*.

~ z miłością ku komu (2): Sprawowálá on kłáľtor z wielką miłością ku síoftróm *SkarŻyw 193. Cf* »z miłością kn Bogu«.

W połączeniach szeregowych (1): ábychmy theź z wielką chucią á z wielką miłością/ a z zupełnością wiáry fwoiey/ vciekáli fię do niego. *RejPos 307v*.

W przeciwstawieniu: »z groźbą i z bojaźnią, poniewolnie ... z miłością« (2): ábyfcie páłli trzodę Bożą/ opátruiąc pilnie á nieponiewolnie/ ále rozmyľnie z miłością *RejPos 227v; WujJud 79*.

Wyrażenia: »z miłością bliźniego« (1): iż vrzędu fwego źle vzywáią/ nie z miłością bliźniego *GroicPorz h*.

»z miłością ku Bogu« (1): Ktorą [śmierć] ábyľmy z tą światłością/ z temi gromnicámi/ z tymi pochodniámi (to iest z tą wiarą y miłością/ gorącą ku Bogu/ ktorą ty świece znáčzą/ mieć mogli) *SkarŻyw 114*.

»z miłością gorącą« (1): *SkarŻyw 114 cf* »z miłością ku Bogu«.

»z prawą a z szczyrą miłością« (1): iż ile iest wfzytkich inych vczyńkow [...] iefliźe nie będye s fercá prawdziwego s prawą a s ľczyrą miłofcią/ iuź máło ábo nic to płátno może być v Páná tego *RejPos 170v*.

»z serdeczną miłością« (2): *OpecŻyw 141v*; Gdyź go [zakon boży] záváždy náłłádnę s ferdeczną miłofcią. *LubPs bb6v*.

»z wielką miłością« (3): Wľpamiataiáťz tedy z wielką ferdeczną miłofcią albo žalofcią/ na dobrodzieia twęgo Iezufa milęgo ľmiertz okrutną [...] placzy *OpecŻyw 141v; RejPos 307v; SkarŻyw 193*.

»ze wszytką miłością« (1): źeby w tym ľobie nie teskniłá/ áni przeciwko iego náświęťłzey miłofci ľzemráłá/ ále mu fię poddawálá ze wfzytką miłofcią pod świętą oycowłką wolą iego. *SiebRozmyśl 13*.

Szeregi: »z miłością a (i) (z) duchem łaskowości (a. cichości)« (2): Co chcecie/ iżebych z prętem do was przyffedł/ czyli z miłością á duchem łalkáwości [in caritate et spiritu mansuetudinis *Vulg* 1.*Cor* 4/21]? *KromRozm III* H5; *WujNT* 1.*Cor* 4/21.

»z wiarą i (a) (z) miłością« (2): [Chrystus potrzebuje] fercá fkrufzonego / fercá ku łobie z wiarą á z miłością obroconego/ á prawie wiernego. *RejPos* 327v; *SkarŻyw* 114. ~

»w miłości« = *in dilectione* *Vulg*, *PolAnt*; *in caritate, cum patientia* *Vulg* (76): *KromRozm I* B4v; Ale áby prawdę czyniąc w miłości [veritatem autem faciens in caritate *Vulg* Eph 4/15]/ roflifmy we wflem weń/ który yeft głowá Kryftus. *KromRozm III* G8; *Leop Sap* 3/9; *BibRadz Sap*, 3/9; *RejPos* 333v; *RejPosWstaw* [143⁴]; *BudBib Sap*. 3/9; *SkarJedn* 366; Wiele grzechow moich między wami popełnionych znośiliście w miłości. *SkarŻyw* 74, 358; *CzechEp* 117; *NiemObr* 44; *ArtKanc* D5; *WujNT* 1.*Cor* 14/14, Eph 4/2, 15, 16, 1.*Thess* 5/13. Cf »być, chodzić itp. w miłości«, »spoić w miłości«, »zapalony w miłości«, »oziębły w miłości«.

W połączeniu szeregowym (1): w miłości/ iedności/ pokorze/ *non alta sapientes, sed humilibus contentientes*, łalki Bożey doftępować *ReszList* 153.

Wyrażenia: »w miłości bożej, ku Pann« (2 : 2): gdy rządnef sie sfánye/ á w miłości Boyey [!] myfłzkák z żoną będye *GliczKsiąż* P4; *SkarJedn* 272; *SkarŻyw* 440; *SkarKaz* 244b.

»w braterskiej miłości« (1): Day że ich [pokarmów] wzywamy bez grzechu [...] czyniąc fwe powinności/ w bráterfkiey miłości. *ArtKanc* T12.

»w miłości Chrystusowej« (1): A náde wfzytko czyftego fercá w miłości Chryftufowej/ bárzo fie [czart] lęka. *SkarŻyw* 57.

»w miłości chrześcijańskiej« (1): *WujJud* 203v cf »w wierze i w miłości«.

»w hojnej miłości« (1): który krew dla Páná y Bogá fwego w hojney miłości ku niemu rozlał. *SkarŻyw* 440.

»w nierozdzielnej miłości« (1): gdy wflyfcy fpolecznie: a wnierozdzielney miłofci podniefiemy ktobie ręce y wołanie fwoie *RejPs* 200v.

»w przystojnej miłości« (1): Czyniąc wfzytko z obu ftron w przyftoyney miłości/ z wfępowaniem ieden drugiemu fwego włafnego/ wedle potrzeby *CzechEp* 4.

»w miłości społecznej« (1): áby [...] ten fían fwięty [małżeństwo] w imię iego [Chrystusa] záczać fczczefliwie/ y z wielkim fwym kochánim prowadzić/ y w miłości fpoleczney fkończyc mogli *KarnNap* G3.

Szeregi: »w miłości i w cichości« (1): Day że nam byfmy miernie/ żyli, służáci wiernie/ W miłości y w ćichości *ArtKanc* B4v.

»w miłości i cierpliwości« (1): Co nas ná tey drodze [...] potyka boleści y ciężkości/ niech wfzytko w miłości y cierpliwości znošim. *SkarKaz* 45b.

»w łasce a w miłości« (1): iżby nie dla żadnego zyfkú iedno dobrowolnie w łasce á w miłości fprowowali Kofcioł Boży *RejPos* 318.

»w wierze i (a) w miłości« = *in fide et dilectione* *Vulg* (7): *RejAp* 29v; ále iedno cí/ ktorzy prawdziwie pokutuią/ á w prawdziwey Wierze y w Miłości Chrześcíanfkiey z tego fwiátá zchodzą. *WujJud* 203v; *WujJudConf* 183; *RejPosWstaw* [143⁴]v [2 r.]; *WujNT* 2.*Tim* 1/13; *PaxLiz* Ev. ~

W przeni (35) : Co pomaga człowiekowi zdrowa wyara [...] gdzie smyrtelną raną odłczytenya ząglądzone yeft zdrowye miłości? *KromRozm I O3v; RejZwierc 113v; HistRzym 100v*; Bo iako ogień/ tak y wiara miłością podpalona pokazać fię mu/ na wierzch wyniść mu/ albo fię łamá w łobie ządulić. *ReszList 155*; Miłość ieft łzátá łwádziebna. *Mát: 22. 11. WujNT Aaaaaa, 92 marg.*

W połączeniach szeregowych (3): *RejZwierc 69v*; Dála gárdło pod tym Luthrowym bálámuctwem wiara/ cnotá/ przylięgá/ pokoy/ zgodá/ miłość/ iedność/ łzczeróść/ vprzeymość/ žyczliwość/ łtáteczność. *ReszPrz 74, 4.*

W charakterystycznych połączeniach: korona miłości, olej, pancerz, szaty, uzda, wędzidło, włocznia, zapalona lampa, zdrowie; kwitnąć miłością, pozłacać.

Wyrażenia: »miłość boża, boska, Pana (Jezusa), ku Panu, ku Bogu i bliźniemu« (4 : 2 : 3 : 2 : 1): *OpecŻyw 168v; PatKaz II 43v; RejPos A4, 147*; áby tu z lámpą wiary nienárułzoney/ z oleiem miłości twey Boskíey/ y z godowną łzátá infzey Chrześciánłkíey dołkonáłości [...] mogłem potym przyść ná one [...] gody twoie *LatHar 396, +6, 190, 234, 608*; áby raczył dotknąć łercá mégo włocznia miłości łwoiéy/ ábym go miłowála ze włyłtkiego łercá y duży łwoiéy *SiebRozmyśl Kv, E3v; SkarKaz 457a.*

»miłość gorąca« (1): Ty ściány pozłacaymy miłością gorącą ku Bogu y bliźniemu. *SkarKaz 457a.*

»ogień miłości, ku miłości« (7 : 1): *OpecŻyw 168v; PatKaz II 43v; SkarŻyw 317, 508*; ábo iákim infzym nabożełłtwem wznieć łobie ogień miłości Bożey. *LatHar 190, +6, 234; SiebRozmyśl E3v.*

»miłości prawej płomień« (1): Tobie [*Panie*] Cheruby krzyczą/ święty/ święty/ święty/ Tobie Seraph miłości prawey płomień czyłty *SzarzRyt B2v.*

»prawdziwa miłość« (1): A náłtrzępic nádzieią wiara á łtałócią/ Vłznurkowác nadobnie prawdziwą miłócią. *RejZwierc [207].*

»promień miłości« (1): áby przyłzła ná nas łáłká Chryłtułowá/ która by łercá náłze/ promieniem miłości oświeciłá: ábychmy go z cáłego łercá miłowác mogli. *SkarŻyw 120.*

»studnica, zroj, źródło (wszej) miłości« (3 : 1: 1): A tako na onéy wieczery z iednéy łtrony łiedziál Iezus mily/ który ieft łtudniá włłey práwdy ij mądrołci. Z drugie łtrony łiedziála matka iego/ łtudnitza włłey miłóci. *OpecŻyw 85v*; O wiekuiłty Boże źródło włzey miłóci/ Ráczyłz ty nas vtwardzić Duchem łwey możności *ArtKanc L2v, L5v; GrabowSet T4; LatHar 221.*

»węzeł nierozdzielnej miłości« (1): zwiázże mię węzłem nierozdzielnéy miłóci z łobá/ ábym cię miłowála ze włyłtkiego łercá y dułze łwoiéy. *SiebRozmyśl B3v.*

»miłość wierna« (1): miłość wierna/ powinność žyczliwa/ łprawiedliwość/ bogoboyność/ pomierność tho były włyłtki wbiory ich/ włyłtki klenoty ich (*marg*) Iákiey pychy vzywáli oyczowie łwięci. (–). *RejZwierc 69v.*

Szeregi: »miłość i bojaźń« (1): Wędzidłem y vzdá miłóci y boiáźni twey/ záhámu y /Pánie popędliwołci y namiętnóci moie. *LatHar 608.*

»miłość i sprawiedliwość« (1): których [*wiernych*] fię wiara žielenieie y kwitnie miłócią y łprawiedliwołcią. *BibRadz II 138a marg.*

»wiara i (a) miłość« (2): *RejPos 147*; oblełzy páncerz wiary y miłóci [*loricam fidei et caritatis*]/ á przyłbicę nádzieie zbáwienia. *WujNT 1.Thess 5/8.*

»miłość i zgoda« (1): Ieśli łzaty miłości y zgody bráterłkiey nie mamy: izali nas nie wypędzą [...] z god páná nálezego? *SkarKazSej* 672a.

»miłość a życzliwość« (1): iedno thy dwa pláchy wzywáfzy ná fię/ miłość íthałą kn Pánu łwoiemu/ a życzliwość wierná ku bliźniemu łwemu *RejPos* A4.

b. Dobra wola, łaskawość; miłosierdzie, litość; dobrodziejstwo; misericordia *PolAnt*; *amor* *Modrz* (14) : Ktemu kurwi gołpodarż rzekł: Czemu płáčezł/ łnadź niewiełż żeł temu w ręce przyłżłá ienłż áni włtydu/ áni kthorey miłości w łobie ma. *HistRzym* 20v.

miłość przeciw komu (1): Począł k nim [*córkom Dariusza*] Alexánder łáłkáwie mowić/ nie iáko do więźniow ále iáko do przyiációł (*marg*) Miłóć przeciw więźniom. (-) *BielKron* 124v.

Zwroty: »byc w [*czyjej*] miłości« = *zależec od czyjej łaski* (1): Ku przełóženin zakonu ktoregoż żądáłż połłátem łtarczow z káždé⁸⁰ pokolenia łfelć, ktorzy zakon zachowawaią. włzakoż to w twey miłóci będzie abyłcie ie nam zalię opatrnie przyłłali. *BielŻyw* 113.

»dáć się na miłość (a łaskawe rokowanie)« [*w tym: komu* (1), *z kim* (1)] [*szyk zmienny*] (2): Widząc Sámpierz iże łtrácił/ Nie máiac czymby záplácił: Xántowi fie ná miłóć dáł/ Profzác by nád nim lutość miał. *BierEz* E; *BielKron* 109v.

»(u)czynić miłość« [*w tym: nad kim* (1), *komu* (1), *z kim* (1)] [*szyk zmienny*] (4): *OpecŻyw* 81; A profzę rołpomnićie fie ná tę miłóć ktoram ia wam vczynił y temu to Miáłtu. *HistRzym* 18; á vczynł nádemną miłóć y prawdę [*facies mecum misericordiam et veritatem*; y vczyniłż mi miłóśierdzie y prawdę *WujBib*]/ nie pogrzeb mię profzę (ćię) w Micráimie. *BudBib* *Gen* 47/29; W Swiećie przebywaiąc, miłóć wielką czynił/ Wiele ich vzdrawiał/ martwe słowem włkrzełżał *ArtKanc* B12.

Wyrażenie: »miłosierna miłość« (1): BAdź pozdrowioná Krolowa miłóśierdzia [...] Niech twoiá miłosierna miłóć/ też łáłkę łwiátu iáwną y łwiádomą czyni/ ktorął ty v Páná Bogá náłázłá *LatHar* 484.

Szeregi: »ludzkość i miłóć« (1): do łwych domow ná połciel [*pielgrzymów*] bráli/ vcźčili/ vraczyli/ włzánowáli/ vdárowáli/ ktorą ludzkość y miłóć/ gdy w tych to Sláchćicách inni ludzie obaczyli/ poczęli fię do tego iáłmużnámi łwymi przyłłádác *ReszList* 167.

»miłość i łacne ubłaganie« (1): Zadna rzecz nieiełł/ ktoraby nas niewiodłá do miłóci y łacnego vbłágania [*ad amorem et placabilitatem*] *ModrzBaz* 67v.

Wyrażenia przyimkowe: »bez miłóci« (1): á ktorzybby kolwiek człowiek rzekł iemu áby wyłzedł z korabiu: kazał áby iemu bez miłóci nogá byłá vciętá. *HistRzym* 22.

»dla miłóci« (1): Gołpodynin dla miłóci/ Nie baczyłá iey chyłtrości: Y iefzcze iey dopułłiciłá/ Aby dzieći odżywiłá. *BierEz* M3.

c. Cześć, poważanie; nabożeństwo (3) :

miłość ku komu (2): KRól ieden Dánáyłki miał ołobliwą miłóć ku trzem Krolom *HistRzym* 99v; *SkarŻyw* 460.

Zwrot: »w miłóci wielkiej być« (1): ze to imie Sigmund miało zawzdi wmiłóci wielkiej bic y w powazaniu vnarodu Polłkiego *PaprUp* Dv.

Szeregi: »chuc i miłóć« (1): Miał y nápotym ołobne nabożełłstwo ku temu obrázowi/ y nieodmienną chuc y miłóć ku przeczyłtey Bogárodzicy *SkarŻyw* 460.

»miłość i poważanie« (1): *PaprUp Dv cf Zwrot*.

2. *Ojcowski stosunek Boga do ludzi, przejawy tego stosunku: dobroć, życzliwość, miłosierdzie boże; charitas Vulg, PolAnt, Cn; dilectio, humanitas Vulg, Cn; misericordia PolAnt [w tym: z określeniem Boga Ojca, Jezusa Chrystusa lub Ducha Świętego jako podmiotu miłości wyrażonym pron (162), ai (92), sb (27)] (500) : PowUrb +2v [3 r.]; OpecŻyw 19, 19v, 44, 177; TarDuch C; W tym morzu Fáraon s fweimi załtępy záginął/ A Pan w miłofierdzyu swoim będzie wyecześnie łłynął. Ten pan ktori lud swoy przewiodł przez wielkie pułtynie Ná wyeki s pámyęci ludzkyey thá miłość nye zginye *LubPs* dd5, E3, M4v, P3v; *BibRadz* 1.*Ioann* 4/10, 17; *GrzegRóżn* D2, D2v; *RejAp* 8v [2 r.]; *HistRzym* 102; *RejPos* 107, [310]v *marg*; *RejPosWiecz*² 92v [2 r.]; *KuczbKat* 271, 400; *CzechRozm* 52, 58v [3 r.]; *SkarŻyw* 4; OYcá niebieskiego pochwalmyż z miłości/ Bo nam łyná swego posłał z wysokości *ArtKanc* B11, B6, B6v, C18 [4 r.], C18v [2 r.], F6v (14); Lecż prze tę miłość/ co cię z niebá zwiodłá [...] Prze tę cię miłość/ Iezu dobrotliwy/ Profzę; nie pomni iákom ia złośliwy *GrabowSet* O4v; DVchu Święty łtworzyćielu [...] Tyś Párákletem názwany/ Dárem Bożym miánowany: Zywá łtudniá y miłością/ Ogniem y dułzną świętością. *LatHar* 36, 28, 44, 72, 299; *Oycze odpuść im*. [*Luc* 23/34]) Toć iest nadofkonálńzy przykład miłości w nálnym Zbáwicielu/ modlącym się zá krzyżowniki swe *WujNT* 292, 716, 823, 1.*Ioann* 4/10, 17, k. Xxxxx3; Niech się [*serce moje*] ná taką miłość twoię łkrufzy/ rołpuści y rołtaie. *SkarKaz* 161b, 159a, 161b.*

miłość kogo, czego (9): Páthrzayże iáko máłz rozeznác miłość wiernych á miłość niewiernikow podawaná od Páná *RejAp* 39v, 39v, 40 [4 r.], 40v, Ee2; iz zápalczywa miłość Chriřtufowá domu Bożego/ żadnemu Papielkiemu Kápláncowi nie łłuzży *CzechEp* 51.

miłość ku komu (20): *KromRozm III* D4; Dziwna miłość bołka ku człowieku. *RejPos* 146 *marg*; *RejPosWiecz*² 98; *SkarŻyw* 557; z kąd rołpácż, złe łumnienie nań przypada z tego/ gdy o miłości k łobie nie wie Páná swego. *ArtKanc* N14v, F19v; *LatHar* 258; *WujNT Rom* 5/8, *Tit* 3/4; Mogłbych to przez Anyoły moje łpráwić: ále máłce nie dołyc się dzieie/ gdy lámá dzieci swoich nie noši. Miłość moiá ku wam nie dopuści/ ábych to komu innemu zlecał. *SkarKaz* 552a, 154a, 159a [2 r.], 487b, 551a. Cf »miłość mieć«.

miłość przeciw(ko) komu (28): *MurzHist* I2, Mv; Abowym ná wyek wyekow trwa dobroć łwięta yego W możności rámyenyá swego á mocą łwey ręki/ Tá miłość yego przeciw nam trwa yuż tak ná wyeki. *LubPs* dd5; *GliczKsiąż* D3v; *BibRadz* I 353v, II 133a *marg*; *SarnUzn* F5; *RejAp* 8; Obaczymy też w Pánie Kriřtufie przykład miłości przeciwko narodowi ludzkiemu/ iz on miłofierdzyem wyłłuchawa/ rátuie/ á wpomaga ty/ ktorzy się wciekáiá do niego/ á w potrzebach łwych wiernie wzywáiá iego. *RejPos* 44v; Włzáłże w tak wielkich znákach gniewu y pomłty Bożey/ záczęłá się nieiáka łwiátłość Bołkiewy przeciwko nim [*Adamowi i Ewie*] miłości: Bo powieda Piłmo/ że wczynił Pan Bog łádámowi y żenie iego odżenie z łkorek/ y przyobłokł ie. *KuczbKat* 375, 40, 255, 325, 375 *marg*, 411; *WujJud* 221; *CzechRozm* 24v, 52, 58v, 103v, 173v (7); *CzechEp* 278; *LatHar* 199, 564; *WujNT* 821, Aaaaa.

miłość między kim (1): Rozmowá ktorá ma być łkryćie rozumáiána o miłości między Kriřtufem y kořćiołem iego. *BibRadz Cant* 1 *arg*.

W połączeniach szeregowych (20): O wierny łynie boży/ ku czemu twá pokora tak niłko z łtápila/ czyni twá łafka rołpálona/ nácz twá łutułtz [!] przyłłła/ czego twá miłofłtz dołięgnęłá/ k czemu przyłłlo

tweé zlutowanijé? *OpecŻyw* 134, 23, 91; *PatKaz II* 24v; *KromRozm I C*; O yák v Páná thego wylkye obfitości/ Miłofyerdzya y łálki á wylkyey miłości *LubPs* ddv; *GrzegRóżn M2* [2 r.]; *RejAp* 118; *RejPos* 199, 281v, 322; *KarnNap C2v*; *SkarŻyw* 328; Syn Boży [...] będąc Oycu rowny/ wżákże tak przedfię chciał/ áby fie sługą sftał [...] wáżmy taką miłość/ łálkę y życźliwośc/ dziękuiać spolecźnie *ArtKanc A11v*; *LatHar* 268 [2 r.]; *WujNT przedm* 1, 2. *Cor* 13/13, *Eph* 6/23.

W *przeciwstawieniach*: »gniew, nieprzystojna poźadliwośc, srogośc, zagniewanie, złośc... miłość« (5): Oto moia iawná iest zloftz/ a iego [*Boga*] vkázana iest miłoftz ij frogá sprowadliwoftz. *OpecŻyw* 134v; *LubPs* gg6v; *Leop Ez* 16/42; *SkarŻyw* 2; *LatHar* 269.

Fraza: »Bog (jest) miłość, miłością« = *Deus c(h)aritas est Vulg, PolAnt* (5 : 2): bo bog myłofzcz a ktho myełzka wmyłofzczy w bodze myełzka a bog wnym *PatKaz III* 144v; *BibRadz 1.Ioann* 4/16; *CzechEp* 17, 189; *WujNT 1.Ioann* 4/8, 16; *PowodPr* 41.

Zwroty: »być w miłości Boga (a. Pana), u Boga (a. u Pana); chodzić w miłości pańskieję« [*szyk zmienny*] (4 : 3; 1): *PatKaz II* 24v; A komu łá grzechy odpufzczone/ iuż then chodzi w miłości Páńkieję. *RejPos* 142; iáko ony fwięte pánie á pokorne dzieweczki zówždy bywały w wielkieję zacności/ miłości/ y opátrźności v Páná tego. *RejPos* 322, 127v [2 r.], 199, 238v; *ArtKanc H2v*.

»dać [*komu*] miłość, odrobinę miłości; miłością obdarzyć; miłość [*komu*] dana« [*szyk zmienny*] (3 : 1; 1; 1): *OpecŻyw* 55; OBáććie co nám zá miłość dał [*caritatem dedit*] Oćieć/ żeby nas y názywano y żebyfmy byli fynmi Bożemi. *Leop 1.Ioann* 3/1; *BudNT 1.Ioann* 3/1; żeby [*Krystus*] tu z námi zówźze raczył być/ á fwoią miłością obdárzyć. *ArtKanc A16v*, E15; *WujNT 1.Ioann* 3/1.

»dochować, zachować [*kogo*] w miłości« [*szyk zmienny*] (1 : 1): Pan sprowadliwe zachowa w miłości Boftwá fwego. *LubPs* ff2; *RejPos* 281v.

»miłość mieć« [*w tym: ku komu* (5), *w kim* (1)] = *caritatem habere Vulg, PolAnt* (6): Vbacź iaká [*Jezus*] miłoftz k tobie miál/ iij on taką mękę za cię cirpiál. *OpecŻyw* [127], 23, 145; *SeklKat O*; *BibRadz 1.Ioann* 4/16; *WujNT 1.Ioann* 4/16.

»z miłością serdeczną [*ku komu*] się obroćić« (1): A wżákóź kiedy Pan Bog gniewu fwego vkroćił/ Wnet z miłością ferdeczną k Kfiąźetom fie obroćił *LubPs* gg6v.

»odzierzec, wziąć miłość« (1 : 1): *HistRzym* 108v; przez ktorebychmy grzełźni mieli być zbáwieni/ á iżbychmy wzyęli łálkę á miłość v Bogá Oycá fwego niebiefkiego. *RejPos* 275.

»okaz(ow)ać (a. pokaz(ow)ać, a. ukazać) miłość, okazać (a. dać) znak miłości, dawać znać miłość; okazuje się (a. pokazuje się, a. ukazuje się), jest znaczna miłość; miłość okazanaa (a. ukazana); miłości pokazanie« [*szyk zmienny*] (20 : 2 : 1; 11 : 1; 4 : 1): *OpecŻyw* 68, 134v; *LubPs* dd5, hh2; W tym fię okazála miłość Boża w nas [*apparuit charitas Dei in nobis*]/ iż Syná fwego iednorodzonego zeftał Bog ná świat/ ábychmy żyli przezeń. *BibRadz 1.Ioann* 4/9, II 133a marg; *BialKat* 116; *KuczbKat* 255, 375, 411; *RejZwierz* 11v; *RejPos Wicz*³ 98; Ktorey miłości fwey przeciwko nam nie moęł w czym infzym więceję pokázáć/ iáko w tym że namileýfzego fyná fwego iednorodzonego zá nas wydał. *CzechRozm* 222, 94, 103v, 173v [2 r.], 219; *KarnNap C2v*, *KochPs* 52; *SkarŻyw* 2, 91, 557; *CzechEp* 32, 189; mfcźąc fię zgrzełźenia Oycowfkiego/ aż do pokolenia czwartego. W Syniech ktorzy mię nienawidzą/ A okázuię miłość fwą/ nád tyfiącmi mnie miłuiących/ á Mandatow moich ftrzegących. *ArtKanc M6*, A3, B6, I3v, P3, Q19v; *LatHar* 199; Potym wyftawia niewymowná miłość Bożá wybránym w

Chriftuście okazaną. *WujNT* 547, *Tit* 3/4, *1.Ioann* 4/9; *SkarKaz* 154a, 159a [2 r.]; *SkarKazSej* 665a; *SzarzRyt* B.

»poznać, znać, poczuć miłość; doznanie (a. poznanie) miłości; w miłości uznany« = *cognoscere a. scire caritatem Vulg, PolAnt* [szyk zmienny] (8 : 3 : 1; 3; 1): o gdzież bych iáto mógl aby na maluczka filkę poczuć w sobie łalkę a miłość bożą iako czuię że mi iest okrutnem nieprzyjacielem *MurzHist* H4v; *LubPs* P2v; Potymelmy poználi miłość Bożą/ że on dużę śwę za nas położył *Leop 1.Ioann* 3/16; *RejWiz* 53v; *RejPosWiecz*² 92v; *RejZwierc* 11v; *RejPosWstaw* [143⁴]; *NiemObr* 10, 87; O Oycze náfz miłościwy/ Pánie Boże dobrotliwy/ tobie wielce dziękuujemy/ za miłość którą znamy/ bo gdyś fię miał nád námi mścić/ raczyłeś nas wiecznie zbáwić. *ArtKanc* N9v; *GrabowSet* O3; *WujNT Eph* 3/19, *1.Ioann* 3/16, s. 824 *marg*; *SkarKaz* 159a [2 r.].

»przyjąć [kogo] k miłości« (1): Ktore odkazełz precz od siebie/ biádá im będzie przez ciebie/ fzcześnie wi ktore ty przyimiełz/ k fwey miłości. *ArtKanc* C18v.

»do miłości przywrocic, przywieść zasię ku miłości« (1 : 1): *CzechEp* 187; Aby on sam człowieká grzechy bárzo zránionego/ od Bogá dáleko záfzłego/ przywiódł záfie ku wieczney miłości iego. *ArtKanc* D17v.

»miłość uczynic [komu]« (1): BAdż chwałá Bogu ná wyfokości/ z tey iego niewymowney miłości którą nam vczyńił/ bo nas ná podobieńftwo fwe ftworzył. *ArtKanc* P5v.

»[jaką] miłością, [w jakiej] miłości (u)miłować [kogo], [jaką] miłością nmiłowany« [szyk zmienny] (3 : 2; 1): kthorifz rzekł przelz vfta proroczkye. wyeczczny [!] myłofczy vmyłowalam [!] czyebye [in *caritate perpetua dilexi te Vulg Ier* 31/3] wmogym fzmyłowanyu. *PowUrb* +2v; *PatKaz II* 70v; *RejPos* 238v, 131v; *RejPosWiecz*² 92v; *KarnNap* F3v.

»miłość utracic, wypasc z miłości« (1 : 1): *RejAp* 1; iz będa zbáwieni/ iz zginac nie mogá: chocia częfto miłość Bożą przez grzech vtracáią. *WujNT* 552.

Wyrażenia: »Bog (niezmiernej a. wielkiej) miłości« (4): *OpecŻyw* 18; *KromRozm I* C; A ty yák możny Bog nyezmyrney miłości/ Nye opuścżay ftórych lat y mey síwości *LubPs* Q3; *WujNT 2.Cor* 13/11.

»miłość boża, boska, (Pana) Boga, bostwa« = *caritas Dei a. Salvatoris nostri Dei Vulg* [szyk 57 : 51] (71 : 31 : 5 : 1): *BierRaj* 21v; potwierdzi bracią twoię/ przyklade^m twé pokuty/ aby nie rofpácżali w miłofci bożé. *OpecŻyw* 95v, 146; palala wmyłofczy bozey przet wżemy vyeky y otpoczyuala w bodze a bog wnyey *PatKaz II* 53v, 53, 70v; *MurzHist* H4v, K3, Mv; *KromRozm III* D4, E7v *marg*; *LubPs* V5v, ff2; *GliczKsiąż* D3v; áby twoiá modlitwá [...] tobie nie pożyteczna byłá/ áby ná cię żadna miłofć Boża nie przyfzłá *GroicPorz* aa2; *KrowObr* 238v; *Leop 1.Ioann* 3/16; *BibRadz 1.Ioann* 4/9; *SarnUzn* F5; *HistRzym* 108v; TVś ftyłzál coć powiáda Pan á dobrodziey twoy/ á iakac tu miłofć Bogá Oycá fwoiego przed oczy twoie niewdzięczne przekłáda. *RejPos* 146, 146 *marg*; *BiałKat* 116; Tákże y ono mowienie/ iz miłofci Bożey żadna złość ludzka wyczerpnac niemoże/ wyráził Dawid fłowy onymi: Izaż Pan Bog w gniewie fwym miłofierdzie fwoie záttrzyma? *KuczbKat* 375, 280 [7 r.], 325, 375 [3 r.]; *RejZwierc* 11v; *WujJud* 101, 221; *MycPrz I* A2v; *CzechRozm* 52, 103v, 173, 214v, 259; Iest meftwo iego przy was/ Íprawá iego cáła/ Miłofć Boška y ludzka iest widzę niemáła *PaprPan* Vv; *KarnNap* A3v [2 r.]; *SkarŻyw* 290, 328; *CzechEp* 32, 189; A chcęcy nas wywieść z náfzych okrutnych

nieprawości/ k Máieftatu Bołkiey miłości/ cierpiał tu dla nas wżytkich wielkie ciężkości. *ArtKanc* D17, B19v, O4v; *LatHar* 258; Bo tá miłość Boża nie ieft oná/ którą łam Pan Bog ieft: ále oná/ którą nam Bog dáie: iáko Auguſtyn S. pokázuie. *WujNT* 540, *przedm* 1, s. 222, 540 [2 r.], 547, 552 (14); *SkarKaz* 313b, 487b. Cf »z boskiej miłości«, »z bożej miłości« [*w tytułach*], »w bożej miłości«.

»miłość (Pana) Chrystnsowa (*a. Krystusowa*)« = *caritas Christi PolAnt, Vulg* (9); *BibRadz* 2.*Cor* 5/14; *RejPosWiecz*² 92v; *KuczbKat* 40; *CzechRozm* 209; *SkarJedn* 366; *CzechEp* 51; żebyście mogli [...] poznać przewyżłzájącą wżelki rozum miłość Chriſtułową *WujNT Eph* 3/19, s. 555, 2.*Cor* 5/14.

»cud miłości« (1): tobie dzięki Chryſtuſie ſtudnico miłóſierdzia: któryſ [..] náłze czały tymes cudem miłości twey vczić raczył *SkarJedn* 270.

»dar miłości« (1): (*marg*) Z Rzym: Mízałá. (-) O Boże/ któryſ dáry miłości twoiey/ przez łáłkę Duchá ſwiętego włáł w łercá wiernych twoich *LatHar* 631.

»miłość daremna« [*szyk 1 : 1*] (2): A co łie tknie zbáwienia: tedy y to nie idzie zgołá z wiáry/ iákoby z pierwłze⁸⁰ źródłá: ále idzie z miłości BOżey dáremney/ oprócz wżelákich załług y godności *CzechRozm* 259. Cf »z daremnej miłości«.

»miłość dobrowolna« (1): Iednym źródłem zbáwienia wżyłtkich ia názywam miłóſć onę dobrowolną Bożą/ z ktorey to wżyłtko pochodziło *CzechRozm* 173.

»miłość doskonała« [*szyk 1 : 1*] (2): iam obźárltwá włłuchał/ á ty głodem bywał morzony: mnie do nieprzyłtoyney poźádlivoſći drzewo gwałtem porwałó/ á ciebie do krzyźá miłóſć dołkonáła przyciągnęłá *LatHar* 269. Cf »w doskonałej miłości«.

»droga miłość« (1): Nie wykupił cię przez złoto, drogie kámienie/ ále wylał łwą náſwięthłzá krew ná wykupienie. Káždemuć ieft iego drogá miłóſć gotowa/ kto iá wiárá z łercá przyimue *ArtKanc* E15.

»miłość Ducha Świątego« (7): *PatKaz II* 43v, 49v, 56; Prołzę was brácia/ przez Páná náłzego Iefu Chriſtá/ y przez miłóſć Ducha ſwiątego [*per caritatem sancti Spiritus Vulg Rom* 15/30]/ ábyście mię rátowáli w łwoich modlitwách v Páná Bogá *KuczbKat* 405; *SkarŻyw* 71; Bo tylko łámey miłóſći ducha ſ. duch nieczyłty náſłádownáć nie moze. *CzechEp* 38; *WujNT Rom* 15/30.

»dziwna, przedziwna miłóſć« [*szyk 3 : 2*] (3 : 2): *CzechRozm* 58v [2 r.]; Przedziwna miłóſć/ tá náłzego Zbáwićielá/ ktory będąc Bogiem, w łwym cíele/ podiáł boleſći wiele. *ArtKanc* E8v, A15; *LatHar* 199.

»gorąca miłóſć« [*szyk 2 : 1*] (3): *OpecŻyw* 23; *RejAp* 8; Ogniu niezgáłzony/ miłóſći gorąca/ Słodki Chryłte IEzu/ dobroći płynąca *GrabowSet* O3v.

»miłóſć krołá niebieskiego« (1): O miłóſćij wieliká krołá niebieskiego *OpecŻyw* 17v.

»miłóſć na(j)wyźsza« (2): *ArtKanc* A3; Witay Pánie IEzu Chryłte/ drogo prołta/ prawdo dołkonáła/ zapłáto náłzá/ miłóſći nawyźłza *LatHar* 222.

»niedoſćigłá, niedoſćigniona miłóſć« [*szyk 1 : 1*] (1 : 1): *CzechRozm* 58v; podziękowánie zá onę niedoſćigłá y niewyłłowioná miłóſć/ y wżyłtkie dobrodzieyłtwá Páná twego. *LatHar* 199.

»nieogárniona miłóſć« (2): O nieogárniona miłóſći którą náſ P. Bog vczićł/ gdy náſ dáł Syná łwego/ w cíáło y náturę náłzę. *SkarKaz* 489a, 487b.

»niesłychana miłość« (1): ktoreyby Apoštoł [Eph 3/19] nie zwał pewnie nád obyczay miłością wyfoką y głęboką/ łzeroką y też długą: to ieft/ ná wżyltkie łrony/ y wżelákim łpofobem wielką niesłychaną/ dziwną y nie wyłowioną miłością. *CzechRozm* 58v.

»niewidana miłość« (1): O niewidana miłofci/ o niewymowná dobroci/ o nowá ij niesłychaná pokoro *OpecŻyw* 91.

»niewymowna, niewysłowiona, co słowy nie jest wymowiona miłość« [szyk 12 : 3] (11 : 3 : 1): *OpecŻyw* 22, 141v; tedy miey pewną nádzieię w Pánie Bodze y w iego niewymowney miłości/ á ciefz y pošilay łam łiebie wielką łáłką iego. *KarnNap* E4v, F3v; *CzechRozm* 58v; *ArtKanc* C7, P5v; O miłofci/ có łłowy nie ieft wymowiona/ O dobroci/ có łmysłý nie ieft ogárniona/ O Pánie *GrabowSet* P3; *LatHar* 199, 564; *WujNT* 547. Cf »z niewymowney miłofci«.

»niezmierna, niezmierna miłość« [szyk 8 : 1] (8 : 1): *KuczKat* 325; O niezmiernaże ł ty Bołka miłofci/ że łák przebaczyłá náłzych wżeteczności *ArtKanc* B19v; *LatHar* 258, 261. Cf »Bog niezmiernej miłofci«, »dłá niezmiernej miłofci«, »z niezmiernej miłofci«.

»ojcowska, Ojca miłofci« [szyk 12 : 5] (16 : 1): Wętpýć wiego [Bogu] łáłkawym miłofierdziu a woycowłkiey iego miłofcy ktorą ma ku nam dzieciám łwoym. *SeklKat* O; *BibRadz* II 57b marg; *BiałKat* a4; *KuczKat* 375; *KarnNap* C2v; *NiemObr* 107; *ArtKanc* E15; *GrabowSet* F2, F3; *SiebRozmyśl* [A3]v. Cf »z ojcowskiej miłofci«.

»osobna, osobliwa miłofci« (1 : 1): *PatKaz* II 70v; A z łąd wielką y ofobliwą przeciwo nam miłofci Páná Chriřtułowę/ y Bołką á niezmierną zálugę iego poznác možeme. *KuczKat* 40.

»miłofci Pana ((wszech) zastępow a. naszego), Pana Jezusa, pańska« [szyk 13 : 1] (7 : 1 : 6): *RejKup* m6v; Tedy łpłalmu ktorzy łię poczyna Miłofci pańkié/ będe łpiewáł wiecznie [*Misericordias Domini in seculum cantabo Vulg Ps* 88/2] czytáno przed nim ten wiérłz *MurzHist* O2; *GliczKsiąż* C7; *Leop Is* 9/7; *BibRadz* I 353v; *RejAp* 1; *RejPos* 15, 142; *CzechRozm* 142v, 177; *ArtKanc* N14v; miłofci Páná Iezułowey przedziwney przeciwo narodowi łudzkiemu pokazanie. *LatHar* 199, 199; *SkarKaz* 159a.

»pełny (wszej) miłofci« [szyk 3 : 1] (4): *OpecŻyw* 54, 95; Przyłzedł k nam pełen miłofci/ áby káżdego dárowáł *ArtKanc* Cv, D3v.

»poselstwo miłofci« (1): Thákże Ewánielia pofelłtwo miłofci/ oznáymuie narodom ku wielkiej rádości á o łáłce łwey Bołkiey káżdego vpewnia. *ArtKanc* N15.

»prawdziwa miłofci« (1): vczyń to/ áby mię twoiá dobrotliwość y prawdziwa miłofci nie odłaczáłá od opieki mátki łwey. *LatHar* 282.

»stała miłofci« (1): A mnie łwe vcho nákládáłz łáłkáwie. Y znáki iáłne łwoiey zyczliwości Mnie okázuielz/ y łtáley miłofci. *SzarzRyt* B.

»szczyra miłofci« [szyk 5 : 1] (6): Iż w łymechmy poználi miłofci łczyrą Bożą/ iż on zá nas položýł żywot łwoy. *RejZwierc* 11v; *ArtKanc* A14v. Cf »z łczyrej miłofci«.

»upominek, zadawek miłofci« (2 : 1): ale patrząłz na krzyż łwięty ogłęduy vpominki iego niewymowney miłofcy/ iłż ci on na krzyżu iako złodziéy miedzy łotry wiłi/ dlá łwé miłofci. *OpecŻyw* 141v, 22, 23.

»wieczna miłość« [szyk 4 : 1] (5): Przelż tho łznamyą thwoye wyeczne myłofczy. raczy dzyfzya otworzycz nyebo twoye. *PowUrb* +3, +2v; *RejPosWiecz*² 92v; *ArtKanc* D17v; TAc wielkie dobro/ o wieczna Miłości/ Z ktorego płynie źródło twey lutości *GrabowSet* X2.

»wiel(i)ka miłość« [szyk 51 : 10] (61): *PowUrb* + 2v [4 r.]; *OpecŻyw* 17v, 18, 68, 91v, 145; Wielka miłofc [!] moia przywiodła mie na łrętwienie [*Tabescere me fecit zelus*] *WróbŻolt* 118/139; *LubPs* ddv, dd5 [2 r.], hh2; O mizerny Kácerzu iákoż to złą odplátą ták wielką miłość Bożą nágradzałz thą niewdzięcznością *SarnUzn* F5; *RejPos* 199, 322; *KuczbKat* 40, 255; *CzechRozm* 58v [2 r.], 142v, 219; *KochPs* 25; *SkarŻyw* 2, 557; *ArtKanc* F19v; Day pámiętác łáki/ twey wielkiey miłości *GrabowSet* P2; *SkarKaz* 154a, 159a [2 r.]. Cf »dla wielkiej miłości«, »według wielkiej miłości«, »z wielkiej miłości«, »z wielką miłością«, »w wielkiej miłości«.

»zacna miłość« (2): y poznác zacną onę miłość/ znáiomości Chriftułowej [*cognoscere excellentem cognitionis charitatem Christi* *PolAnt Eph* 3/19] *NiemObr* 10, 87.

»zapalczywa miłość« (3): poniewałz to łpráwiłá zápalczywa miłość Pána záłępow [*Zelus Domini exercituum faciet hoc* *PolAnt Is* 9/7]. *CzechRozm* 177; *CzechEp* 51. Cf »dla zapalczywej miłości«.

»miłość zawisna, chutliwa; w miłości zawisny« [w tym: *zawisna a chutliwa* (1)] = *zelus* *Vulg*; *aemulator*, *zelotes* *Vulg*, *PolAnt* [szyk 13 : 9] (8 : 3; 11): *KrowObr* 110v; A będzie trwác zágniewanie moie ná thobie: y oddaloná będzie precz chuthliwa miłość moiá od ciebie *Leop Ez* 16/42, *Ex* 20/5, *Deut* 6/15, *Is* 9/7, 42/13; *BibRadz Deut* 5/9; Iam iest zawifny w miłości. A to łowo wzięto iest od małżeńtwá gdzie iáko małżonká álbo małżonek nie chce być nikogo wczefníkiem miłości oblubienicy łwoiey. *SarnUzn* D, Dv; *RejPos* 15, 304v; *KuczbKat* 280 [7 r.]; *ArtKanc* M3v, M6. Cf »z zawisnej a chutliwej miłości«.

»miłość Zbawiciela naszego« (3): A Páweł s. do Tytułá w iij. káp. A gdy łie vkazálá dobroć y miłość ku ludzjom zbáwicielá náłzego Bogá/ nie wedle wczynkow náłznych/ ále z miłofierdzya łwego *RejPosWiecz*³ 98; *RejZwierc* 11v; *ArtKanc* E8v.

»zbytńia miłość« (1): przedsię niemálz żadney rzeczy ktoraby więcej znác dawálá zbytńią iego miłość y chuć przeciwo nam bárzo dżiwną/ iáko niewymowna táiemnicá oná Pána Iefu Chriftułowej męki *KuczbKat* 411.

»znaczna miłość« (1): Tákże po Moyżefzu/ Izali też nie byli ludzie zacni y Bogu mili/ z ktorymi łie też vmawiał Bog/ y znáczną miłość pokázował? *CzechRozm* 103v.

»znak, zamię miłości« (7 : 4): wktorym łznamyenyv: thwoye wylkye myłofzy [!] dalełz nam twoye náłzfyotłche czyalo. ku pokarmu wyernemu *PowUrb* +2v, +2v [2 r.], +3; [*Piotr*] poznáwłzy poniem [*Chrystusie*] tak wielé dobrodżieiftw/ i tak wielé znakow miłości przeciw łobie iego *MurzHist* I2; (*marg*) Czemu pan krzyłz Przepułtza na wybrane łwoie. (–) áby był znák miłości Bożey ábowiem kogo tu Pan karze/ tego Pan miłue *KrowObr* 238v; *SkarŻyw* 290; *ArtKanc* K3v; O Pánie [...] Rácż mi to/ prołzę cię/ dáć/ by ten znák miłości/ Y Sákráment twoy łwięty/ mnie łtrzegł od ran złości *GrabowSet* P3. Cf »okazác (a. dać) znak miłości«.

Szeregi: »miłość i chuć« (1): *KuczbKat* 411 cf »zbytńia miłość«.

»dobroć i (albo) miłość« [szyk 2 : 1] (3): O boże wffechmotzny niewymowné dąwam dzięki twé miłofci albo dobrocij/ ijężemi twégo fyndál/ ij matkąs mie iego vczynil *OpecŻyw* 15; *RejPosWiecz*³ 98. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]. Cf »z miłości i z dobroci«.

»dobrotliwość i miłość« (2): *LatHar* 282; Lecz gdy fię okazała dobrotność y miłość [*benignitas et humanitas*] ku ludziom Bogá zbawiciela náfzego *WujNT Tit* 3/4. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»miłość i dobrodziejstwa« (1): *LatHar* 199 cf »niedościgła miłość«.

»miłość a kochanie« (1): áby [*Bóg*] był w łobie nie wzrzułał oney poczętey miłości á onego fwego kochánia kthore był iefczze w Ráiu záczał przeciwko temu narodowi nędznemu człowieczemu. *RejPos* 102.

»miłość i lutość« (1): Ale miłofci pelny ij lutofci Iezus miły vcięffyl ie iako ocietz mowiątz k nim: Mieycie wiarę/ iáciem ieft/ niebóycie fię. *OpecŻyw* 54. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»łaska, (i, a, albo) miłość« [szyk 26 : 10] (36): *OpecŻyw* 46v [2 r.]; *MurzHist* H4v; *KromRozm III* E7v marg; *GliczKsiąż* C7, D3v; *RejWiz* 53v; *RejAp* 1; *RejPos* 127v [2 r.], 275; *BiałKat* 116; *KuczbKat* 280; A tá fprawiedliwość nie infzego nie ieft/ iedno łáfká álbo miłość Boża/ ktorą Duch S. rozlewa w fercách ludzi vřprawiedliwionych: tak że w nich ieft włáfnie *WujJud* 101; *CzechRozm* 94; *KarnNap* A3v; *KochPs* 25; *SkarŻyw* 261; *CzechEp* 187, 268; *ArtKanc* C7, K15v; *LatHar* 261; *SkarKaz* 313b, 487b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 16 r.]. Cf »z łaski i (a) miłości«, »przez łaskę a przez miłość«, »w łasce a miłości«.

»miłość a łaskawość« (1): (*marg*) Titu. iij. (-) Iż w tym fię nam okazała miłość á łáfkáwość zbawiciela náfzego Bogá/ iż nie z vczynkow náfzych/ ále z miłofierdzia iego ieftechmy zbawieni. *RejZwierc* 11v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»miłość i (a) miłosierdzie« [szyk 3 : 2] (5): *SeklKat* O; O takim tedy Słowie v Bogá świat niewiedział: áż gdy czas miłości y miłosierdzia Bożego nád námi przyfzedł. *SkarKaz* 486b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]. Cf »według miłości i miłosierdzia«, »z miłości i miłosierdzia«.

»pokój i miłość« (1): fpokoiny bądźcie: á Bog pokoiu y miłości [*Deus pacis et dilectionis*] będzie w wámi. *WujNT 2.Cor* 13/11.

»miłość, przychylność« (1): iáką miłofcią/ iáką przychylnością/ á fnadz áż náfbył/ náfz miłofciwy Pan/ nas fthworzenie fwoie/ vmiłowác raczył. *RejPos* 131v.

»słodkość i miłość« (1): Y poczał ijm rofkófné kázanié dzialatz/ pełné flodkoŃci ij miłofci *OpecŻyw* 95.

»miłość, (i) sprawiedliwość« [szyk 2 : 1] (3): *OpecŻyw* 134v; *CzechRozm* 219; Y co zniewoliło ábys grzeffnym służył? Iedno fprawiedliwość/ práwie fzczyra miłość/ ktorą ty nam dawalz/ iednaczem fię sftawalz/ Kryfte krolu náfz. *ArtKanc* A14v.

»wiara i miłość« (1): Bo ten koŃcioł fwoy Pan záfwdy zwác raczy oblubienicą fwą y miłą małżonką fwą: (*marg*) Hozeasz w ij. kapi. (-) kthorą/ powieda przez Proroká/ iż łobie z dawná poŃlubil y vmiłowál/ w mocney wierze y miłofci fwey. *RejPos* 238v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»miłość i żądza« (1): O nábożná duŃfo rozpamiętáy tu fthworzyciela twégo placzącego/ bacż iego wielką miłofc ij żądzą o ludŃkiém zbawieniu *OpecŻyw* 68.

»życzliwość i miłość« (1): SzarzRyt B cf »stała miłość«. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

Wyrażenia przyimkowe: »dla miłości« (14): A uczynił to/ iż nas pirwey vmiłował (iáko ten który ieft miłością [...]) Dla ktorey też miłości temuż to fynowi fwemu nie z folgował/ ále go zá nas wftyki wydał Rzym. 8. v 32. CzechEp 189; LatHar 31.

~ dla miłości czyjej [= tego, kto jest miłowany] [w tym: pron poss (5), G sb (1)] (6): iijż ci on na krzyżu iako zlodziéy między lotry wifí/ dla twé miłóci. OpecŻyw 141; LubPs P6v; HistRzym 51, 106, 106v, 127.

Wyrażenia: »dla niezmiernej miłości« (1): Dla niezmierney miłości fwoiey/ którą nas vmiłował Pan Bog/ Syná fwego pośłał LatHar 332.

»dla wielkiej miłości« (3): LubPs F6v marg; Ale Bog/ który ieft bogáty w miłófiertzdu/ dla wielkiej miłości [propter nimiam caritatem] fwey kthorą nas miłował [...] ożywił nas pośpołu z Chryśtuśem Leop Eph 2/4; WujNT Eph 2/4.

»dla zapalczywey miłości« (1): Iáko P. Kriśtus dla wielkiej á zápalczywey miłości kofciołá fwego iáko cudzozyemcem fie słał tu ná zyemi LubPs P6v marg. ~

»według, wedle miłości« (3 : 1): Tákżec y o ludziach rozumiéy/ ilé gdyż są dóbrzy/ á wierzą Pánu Bogu: Bóg y według mocy/ y według miłości ieft z nimi/ iáko Stworzyciél y Oćiec BiałKat 16; CzechRozm 174.

~ Wyrażenie: »według wielkiej miłości« (1): I rozzálił fye według fwey ták wyełkyey miłości/ Onego ich vciśnyenya y tákyyey frogóści LubPs Y3v.

Szereg: »według miłości i miłófiertzia« (1): Prośżę naślodźy panie Iezu kryśte aby od wftykich fzkod duśze y ciała według twey miłóci j miłófiertzia twego mnie flugę thwego. N. ninie y záwždy wybawić raczył. TarDuch D5. ~

»z miłości« (108): TarDuch D3; Zbawiciel naź ffwey miłófczj Przyjął nańię yego [człowieka] złołczj RejKup Q; SeklPieś 30v; LubPs Z5; Bądź wieczna chwałá Oycu, y Synu/ y tobie Duchowi świétemu/ zá wftytko coś dał z fwey miłóci ArtKanc H7v, A5v, A12, BI2v, C16, C17v (18).

~ z miłości dla kogo (1): Bo tám przyrodzone mieyśce iego: á tu z poniżenia dobrowolnego y z miłóci dla nas w tey tákyyey podłóci przebywał. SkarKaz 489b.

z miłości ku komu, czemu (5): SkarŻyw 285, 520; GrabowSet Qv; Iezu z miłóci ku duźzom ludzkim/ głodem / prágnieniem/ y nieprzełtánną pracą rozlicznie vtrapiony LatHar 337; Bog Oćiec wydał Chriśtuśá/ á Chriśtus śam śiebie/ z miłóci ku świátu y dla zbáwienia iego. WujNT 403.

z miłości przeciw(ko) komu (8): KromRozm II b2v; KromRozm III M4v; CzechRozm 219v; Maź go miłować z práwego fercá/ á dziékwować mu co naipilniey/ że on z wielkiej przeciw tobie miłóci/ nieprzepuścił iedynemu Synowi fwemu/ ále go wydał ná śmierć hániebną dla twego zbáwienia. KarnNap D4, D3, D4v, E2; CzechEp 18.

W przeciwstawieniach: »dla (a. z) godności (2), s gniewu, według sprawiedliwości... z miłości« (4): Nigdyś zato niedzekował Zdało mu fie yś wftyko miał Od fczefcza a fwey godnośfczj Anicz ftwéy Sietey[!] miłófczj RejKup aa4, r5v; ArtKanc M19; SkarKaz 384b.

Wyrażenia: »z boskiej, z bożej miłości« (13 : 1): Nie rácz mié kárác moy Pánie w twey popędliwości [...] ále fie zmiłuy nádemną s twey bołkiej miłóci LubPs B5, H3v, Q, Q2, S2v, T (8); RejZwierc 273;

Bo wieliceśmy zgrzeŝyli/ Máieftat twoy obrázili/ wízákże z fwey BOŝkíey miłości/ rácz odpuścić náfze ziości *ArtKanc* D9, D8, G13, K12v, L2v.

»z bożej miłości« [w tytułach; króla polskiego (14), sułtana tureckiego (4), hospodara mołdawskiego (3)] [szyk 20 : 1] (21): Sigmunth sbozey mylosczy krol polsky. wyelky kxyądz Lythewsky. Rusky prusky y daley pan y dzyedzycz. Jawno czynyemy thym tho Lysthem *MetrKor* 34/133, 34/287v, 288, 37/1, 1v [2 r.], 2 (11); S. Miłóczy bozey ya Sthephan Voyewoda Hołpodar zyemyae Moldawŝkíey oznaymvym y yawno czynimy thim lylthem náfzem *LibLeg* 6/158; Z bozey mylosczy Czeslarz Thvreczkii y ynich wyelkich panfthw, przikazvye vam sęndziam *LibLeg* 10/58, 6/158v, 8/232; 10/55v, 145, 11/18 (10).

»z daremnej miłości« (1): OSwiadcza lię Pan Bog częftokróć w ftárym zákonie/ iż on lud Izráelfki/ z dáremney miłości obrał łobie był zá fwoy włafny/ y nád infze narody vmiłował *PowodPr* 15.

»z hojnej miłości« (1): Sam ty mnie obżywić raczyłz s twoiey hoyney miłości *LubPs* dd6v.

»z niewymownej miłości« [szyk 2 : 2] (4): iję z niewymowneé miłóci niedopuřil vcźniow fwych trwatz dlugo w błądzie/ ale lié k nim przyłczył *OpecŻyw* 168v; *KromRozm III* M4v; *CzechRozm* 59v, 261.

»z niezmiernej miłości« [szyk 3 : 1] (4): *KromRozm II* b2v; Odpuście nam náfze złości/ z twoiey niezmierney miłóci *ArtKanc* M2, B6v; *PaxLiz* E2.

»z ojcowskiej miłości« [szyk 6 : 1] (7): *KochPs* 96; *NiemObr* 107; Zycz nam dárú łáfki fwoiey/ z Oycowŝkíey miłóci twoiey *ArtKanc* M16, M19, T9v; *GrabowSet* N3v; *SkarKaz* 384b.

»z szczyrej (a. szczyrej) miłóci« (4): *LubPs* Q2; *CzechEp* 18; *ArtKanc* E9v; Dźiękuię tobie/ że z łczerey miłóci raczyłes rni dać ciało y duřę *LatHar* 26.

»z świętej miłóci« (2): *RejKup* aa4; Nie rácz w twey popędliwości kárác mnie moj Pánie/ Ale s fwey świętey miłóci łkroć twe rozgniewanie *LubPs* K3.

»z uprzejmej miłóci« (2): Vłpráwiedliwienie/ ieft Boże dobrowolne/ łáfkáwe/ łprawiedliwe/ z vprzeyej miłóci/ przyięcie człowieká/ złego/ grzeřznego *CzechRozm* 206v; *LatHar* 295.

»z wiel(i)kiej miłóci« [szyk 19 : 4] (23): *OpecŻyw* 131v; *RejKup* r5v; Przyłsedłes knam zwielikíey miłóci/ Aby ćierpiál wielikíe boleřcy *SeklPieř* 15v; *LubPs* E3, N3v, ee5; *Leop Zach* 1/14; Co on zá wřzyłtko czyni z oney wielkíey łáfki y miłóci fwey/ ktorą nas dárował przed czáfy wiekuiřtymi [...] Z łáfki mowię oney/ y z miłóci wielkíey *CzechRozm* 214v, 11v, 37v, 214v, 219v, 261; *KarnNap* D3, D4, D4v, E2.; *SkarŻyw* 520; *CzechEp* 18; *ArtKanc* F10v, I7v, N15v; *SiebRozmyřl* K4.

»z zawisnej a chutliwej miłóci« (1): z zawifney á chutliwej bárzo wielkíey miłóci [zelo magno] karałem Ieruzálem y Syoná. *Leop Zach* 1/14.

Szeregi: »z miłóci i z dobroci« (1): Anioł oblicza iego zbáwił ie/ á z miłóci fwey y z dobroci fwey [propter dilectionem suam et pmpter indulgentiam suam *PolAnt Is* 63/9] odkupił ie. *CzechRozm* 53v.

»z łaski, (i, a) miłóci« [szyk 5 : 1] (6): iż pan Bog gdy karze/ czyni tho wyęcey z miłóci á łáfki/ nye iżby zátrácił/ ále áby náwrocił *GliczKsiąz* Gđ; *CzechRozm* 214v [2 r.], 261; *SkarKaz* 384b; *PaxLiz* E2.

»z miłóci i miłosierdzia« [1 : 1] (2): ktory pan Kryřtus [...] z nyezmyerney miłóci y miłofyerdzya przeciw rodzáyowi ludzkyezmi/ człowyeczeńftwo ná fye przyyął *KromRozm II* b2v; *LubPs* ee5. ~

»przez miłość« (3): Abowiem też on zalię zobopolnie nas wftyki ktorzy weń wierzymy/ á prawie y łczyrre go miłuiemy/ przez onę prawdziwą/ wieczną/ á wftawiczną miłość/ ku łobie przyimuie *RejPosWiecz*² 93.

~ *Szeregi* »przez łaskę a (i) przez miłość« (2); *PatKaz II* 44; ktory duchownie przez łalkę á przez miłość łwą zówzdy łie bierze do ciebie á do przybytku łercá twoiego. *RejPos* 3v. ~

»z miłością« (2):

~ *Wyrażenia*: »z wielką miłością« (1): iłż on baranek bęđątz niewinny/ z wielką miłofcią przyiał nałłe grzéchy *OpecŻyw* 122v.

»ze wszystką miłością« (1): Y łam [*Chrystus*] łię wam oddaie/ ze wftytką miłością *SiebRozmysł* [M2]. ~

»w miłości« (17): *Cf* »być w miłości Boga«, »dochować w miłości«, »w miłości uznany«, »w miłości umiłowac«.

~ *Wyrażenia*: »w bożej miłości« [*szyk 1 : 1*] (2): *HistRzym* 123; day Pánie BOże iedyny/ byłmy ten to dzień łtrawili. W Bożey łálce, y w miłości/ w miłofierdziu, pobożności *ArtKanc* T8v.

»w doskonałej miłości« (1): iłż to wftytko Pan Chriftus wykonał w wielkiej wczćiwości y dołkonáley miłości *CzechEp* 201.

»w wielkiej miłości« (2): Wyłłuchayze myę Boże moy w twey wielkiej miłości/ A wybaw mię w prawdzie twoiey s łakówych trudnoći. *LubPs* Q, 13.

Szeregi: »w łasce a (i) miłości« [*szyk 2 : 1*] (3): ktory ná káždy dzień miał trzy łtoly vbogich ktorym łam służył/ á zówzdy o godzinie dziewiątey z ludźmi nabożnymi brał pokarm w łálce á miłości Bożey. *HistRzym* 123; *BudBib Is* 63/9; *ArtKanc* T8v.

»w miłości a w zmiłowaniu« (1):á Anioł od twarzy ie⁸⁰ zbawił ie w miłości łwoiey/ á w zmiłowaniu łwym [*propter dilectionem suam et propter indulgentiam suam PolAnt Is* 63/9] odkupił ie. *RejPos* 150. ~

W przén (13) : Abowiem ty kiedy baczyłł/ prawe łercze w prołtołci Nie zawarłes hoyney ręki/ káżdemu łwey miłofci *RejJóz* C4.

Wyrażenia: »boska, boża miłość« [*szyk 3 : 2*] (3 : 2): A rącz ku mnie łkłonić vcho łwey bołkiey miłofci *LubPs* H2; *ArtKanc* C3v; *LatHar* 219, 264. *Cf* »na bożej miłości«.

»na bożej miłości« = *w opuszczeniu, w zaniędbaniu* (1): TA Pilcá z dawná czemuł/ ná Bożey miłofci/ A y dziś ielczce prawie/ łák leży we mdłofci. *RejZwierz* 87v.

»morze miłości« (1): racz też moya dułłá [...] przijąc a mnye włłitkyego kłofbye przycyągnąc a yakobi yedna kropya wmorzu myłofcy łwey zatopyc *BierRaj* 17v.

»ogień miłości« [*szyk 3 : 1*] (4): *PatKaz II* 56; Spuść Duchá twego/ do mych łił łerdecznych/ Day by ołwiecił/ łmyłły zálieplone/ Y ział miłofci ogniem/ oźiębione. *GrabowSet* V4v, F4v; *LatHar* 219.

»płomień miłości« (2): *GrabowSet* I2v; Skarb nieołzácowany/ ielł męká zbawiłielá náłzego: ná rány łekárltwo/ płomień miłofci Bożey *LatHar* 264.

»skarb miłości« (1): Skarb drogi miłofci Bołkiey/ Spuścił łię w żywot pániełłski/ Zrządzeniem Bożym wćielony *ArtKanc* C3v.

»związki miłości« (1): Przyciągałem ie powrozmi łudzkołci/ á zwiąłkami miłofci [*funibus charitatis*] *BibRadz Os* 11/4.

Szereg: »uprzejmość i miłość« (1): Bokiego [Chrystusa] ferce mi otworzone vkázuie/ y vprzejmość/ y miłość ku mnie z niego pátrzy *SkarKaz* 209b.

a. *O wzajemnej relacji między Osobami Trójcy Świętej; dilectio Vulg (9) : BierRaj* 17v; *RejPs* 29v; y oznaymiłem im imię twoie/ áby miłość którąś mię vmiłował [*dilectio qua dilexisti PolAnt Ioann* 17/26]/ wnieh była á ia w nich. *KrowObr* 212v; *HistRzym* 100v; Trzy łą imioná á wšytkie táż iftność. Ktorą iftność/ to pewna/ iż Pomeryuřz z infzymi/ názywa Bogiem: ktory z siebie rodzi mądrość tę/ ktąra[!] miłuiie. A iż tá mądrość którą w łobie Bog ma/ ábo którą z siebie rodzi/ ieft řynem/ á miłość zás/ którą miłuiie y bog rodząey y mądrość z niego vrodzona ieft duchem ś. Abo iáko infzy mowiá iż oná miłość którą łię między łobą miłuią óciec y řyn ieft duchem ś. *CzechEp* 222; *WujNT Ioann* 17/26.

Wyrażenia peryfr.: »miłość gorącości boskiej« = *Chrystus* (1): wmyłoczy bozey gorzala zwyecznořzczy bo ona myłocz gorącořzczy bořkyey řzwyatu porodycz myala *PatKaz II* 53.

»miłość Óccowska« = *Chrystus* (1): y myłocz oczczowřka myal{a} {řzyn yego} wney [*Maryi*] otpoczyuacz iefus criřtus řyn bozy *PatKaz II* 47v.

3. *Stosunek uczuciowy mężczyzny i kobiety o podłożu erotycznym; amor Vulg, Mącz, PolAnt, Modrz, Calag, Cn; caritas Vulg, PolAnt, Cn; concupiscentia HistAl, PolAnt; eros Mącz, Calep; amicitia Mącz, PolAnt; dilectio PolAnt Cn; ignis, Mącz (582) : BierEz* P2v [2 r.], R [2 r.]; gdy ktho komu łákwaw tedy z nim pożywa tego Echynuřa, Rzekáčz: day by łie nas ta miłóć trzymała/ iako łie Echynus trzyma kogo łie gimie, A takieřz ku nieprzjazni czyniá *FalZioł* IV 34b; Bowiem miłóć z łercza pochodzi ktore w pierřiach przebywa, také łubá rzecz ku łerczu przykładámy iako iemu włáfná á ktorey ono żáda *GlabGad* D6; Bo miłóć z czałem przyřlynie A z czałem teř łama zginie *RejJóz* D4v, D2 marg, D2v [2 r.], D4 [2 r.], D4v, D8v (11); *GliczKsiąż* P2; *KrowObr* 143; *RejWiz* 6v, 36, 37, 37v [2 r.], 38 marg (15); *RejZwierz* 26 marg, 115; Foecundissimus melle et felle amor, Miłóć peřna Miodu y żóły. *Mącz* 132d; Non refrixit amor, Yefzce łie miłóć nie przyádłá/ Nieofyđłá. *Mącz* 137a, 7d, 31a, 72c, 92c, 108a (16); *Prot* B2v; oboie tego prágnęło/ áby thá tákowa miłóć řzczęłliwy koniecz wzięłá/ tho ieft/ áby s łobą w małżeńřtwo przyřzli *GórnDworz* Aa3; iż miłóć miłóćią wymiłowác trzebá *GórnDworz* Cc2; A ono miłóć/ pod tym práwem zářiadłá/ áby iednořz chczenie/ iednářz wola/ była tego ktho miłuiie/ s tym kogo miłuiie. *GórnDworz* Cc2v; kiedy łie więc wzrok/ z wzrokiem częřto řtyká/ bo w ten czás ieden drugiego miłóćią zářaza/ ták/ iáko niezdrowe oko/ vprzeimie we zdrowe pátrząc zářaza ie chorobą *GórnDworz* Cc4; y będzie żył řzczęłliwie/ niemáiąc ná łię onych řrářunkow/ trořk/ teřknic/ boleřci/ y inych niewczářow/ ktorych w miłóći peřno. *GórnDworz* Kk7v, B4, C4v, C5, K2 [2 r.], M7v (66); *HistRzym* 14v; *BudBib Ier* 2/33; *PapřPan* Aa3v; obráćaiąc k niemu [*mężowi*] wřzyřtkę řwá miłóć/ wiářę/ चुć/ y życzliwořć/ á nieprzypuřzcáiąc ku tey miłóći nikogo innego/ áni řwey wiáry z nikim obcym dzieląc. *KarnNap* F4; Z miłóći [*ex amore*] rořtą gwałceniá białyh głow/ cudzołóřtwá/ nierządne z krewnemi obcowanie/ y infze niezliczone nierządnořci cíeleřne *ModřBaz* 7v; BOgini/ która miłóćią řzářuiieřz A ludzkie łercá według řwey řrářuiieřz Y cíeřzyřz myřli *KochFr* 75, 5, 9, 18, 39, 44 (15); *KochDz* 108; *KochSz* A2v; Nie przećiw řye Zoři Bo tę miłóć noři/ Ze muři řkáćáć/ iáko łárná w łeřie *KochPieř* 22, 5, 10, 20, 24, 52; *KochSob* 61, 63; *KochTarn* 76; Cořz rozumieřz, by také czářy nie bywály/ Których w miłóći řřwánki gładiřzowie bráli/ Y ři/ co złóćiřtemi řkárby řye chłubili? *PudłFr* 75, 34, 39, 58, 65, 69 (9); *Calep* [263]a, 372a,

926a; *Phil* Q4; *KochFrag* 27; Ach pánny/ co to miłość wy niewiećie o niéy/ Y rádę ftrzeźćie fercá *GosłCast* 63, 30, 31, 32, 38, 39 (14); *KlonKr* C3; *PudłDydo* A4v, B [2 r.]; *SzarzRyt* D2v.

miłość do kogo (1): Przéczyby mię miał vbieżć do ćiebie w miłości. *PudłFr* 32.

miłość k(u) komu (12): *RejJóz* G4v; oni dwa fćarcy [...] bárzo fię zápalili miłościá ku niéy [*facti sunt in concupiscentia eius*]. *BibRadz Dan* 13/8; *HistRzym* 31; iź mężowi fwoiemu/ by fńadz y dzieśięćkroć/ miłościá ku niéy wzrufzonému powolna y poľufzna iemu kwoli czyniáć być nie chce *BiałKat* 371; *SkarŻyw* 143; *GosłCast* 15; *WysKaz* X2; bych iedno po tobie/ Ználaá chęć y vprzeymość z miłościá ku fobie. *PudłDydo* B4v. Cf *miłość czyja ku komu*, »miłość mieć [ku komu]«.

miłość przeciw komu (6): *BielKron* 71; Czo kiedy tákowego pokazał małżonek przeciwko żenie fwey/ iáko Kámmá pokazaála miłości przeciwko fwemu mężowi? *GórnDworz* Y5v, Y8v, Bb2v; áleś też przeciw Małżonkowi fwemu znák prawdziwey á nieodmienney miłości nienárufzenie zápieczętowála. *WysKaz* X3. Cf *miłość czyja przeciw komu*.

miłość między kim (3): *StryjKron* 482; Stąd też miedzy nimi [*małżonkami*]/ wielka fię mnoży miłość/ wżytkiego fobie dobrego życzá/ w ni wćzym fobie nie zayźrzá *WerKaz* 303; *GórnRozm* Hv.

miłość czyja [= *tego, kto kocha*] [*w tym: pron poss (35), G sb i pron (10)*] (44): Ieľli tego miľuieľľh kto cyę nie miľuie/ ty zwá miľozć tráćiľľ á on zciebie błáźnuie. *March*¹ A4v [*idem*] *March*³ V5; *RejJóz* D7v; *BielKom* G6; *RejWiz* 66v; ábowiem miľoćci twoie wdźięczniéyľze fá niż wino. *BibRadz Cant* 1/1, *Cant* 1/3, 2/4, *Dan* 13/14; Et metuo meo amori, Zdami fie że ná fwey miľoćci vtráćę. *Mącz* 220b, 36a, 140b, 220b, 281c, 342a, 502d; owo wielkich pań miľoćć/ więdze fobie ludzie ważá/ iź tá nie pochodzi z ináđ/ iedno z vprzemego fercá *GórnDworz* Cc2, C5v, M8 [2 r.], Aa4, Cc2v, Cc3 (16); *HistRzym* 102, 105v; *KarnNap* F3v; fzukálaá rády od Pána Bogá iákoby chęć oycowľká[!]/ y oblubieńcá świeckiego miľoćć/ przefzkodźić iey nie mogła. *SkarŻyw* 13; *PudłFr* 51; *GosłCast* 58; *PudłDydo* B, B5, B5v; *ZbylPrzyg* Bv. Cf *miłość czyja ku komu*, *czyja przeciw komu*.

miłość czyja ku komu (1): Táć Krol miľoćć fwá ku corce okázował/ nie tylko flowy/ ále y niezliczonemi fľutki *HistRzym* 7v.

miłość czyja przeciw komu (1): [*ustawa*] Okoľo podeyźrzáney miľoćci mężá przeciw żenie fwey. 4.Moy. 5.v. 29. *CzechRozm* 85v.

miłość czyja [= *tego, kto jest kochany*] [*w tym: G sb i pron (8), pron poss (4), ai poss (2)*] (14): *BierEz* Mv; Iám vmyľľil nigdy oblubienice niepoymowatz/ bom wfľytkę miľoćtz żeńľká iuż opuľcil *OpecŻyw* 5v; *HistAl* A2v; *RejZwierz* 47 marg; á gdy bywáia więći miľoćciá iákíey niewiáľty cudney y chędogo vbráney. *BibRadz 3.Esdr* 4/18, *Dan* 13/10; *BielKron* 128v; *Mącz* 367d, 369b; *SarnUzn* Dv; *GórnDworz* Aa6; *HistRzym* 61v; *CzechRozm* 159v. Cf »podwiczna miľoćć«.

W połączeniach szeregowych (9): *RejWiz* A6; SZálenie/ przygadza fye od rozmaitych przyczyn: niegdy od ćiężkiego pićia/ niegdy od ftráchu/ od miľoćci od myľlenia/ od niefpánia *SienLek* 52; á iefczće drugie rzeczy/ iáko muziká/ thaniecz/ miľoćć/ w lećiwym ćłowiećze/ więťsze błáźeństwo iefť/ niż co inego *GórnDworz* Kkv; Drugi záľię niedba áni o miľoćć áni o powagę/ áni o vrodę/ áni fie żadnym obyczáiom przypátruiáć/ kiloby miála ze dwie wśi á w trzecíey poľowicę *RejZwierc* Ov; obráćiáć k niemu [*mężowi*] wfľytkę fwá miľoćć/ wiáreľ/ chucľ/ y życzľiwóćć *KarnNap* F3v; *KochPieś*

4; Cóż chcefz więcýy odemnie/ zá znáku miłóści Moiéy wiáry/ y ítátku/ moiéy vprzéymości? *PudłFr* 72; *PudłDydo* Bv, B4v.

W przeciwstawieniach: »miłóść... gniew, krzywda, wzgardzenie« (3): Wiele ludzi ieft którzy go [echynusa] pożywaią dla miłóci: y dla wzgardzenia. *FalZioł* IV 34b; żóć gniew pobudza, Wątroba ku miłóci pobudza. *FalZioł* V 54; iefliby był co tákiego w tey mierze począł/ niebyłá by to miłóść/ ále krzywdá *GórnDworz* Aa6v.

W porównaniach (4): Bo wiele ieft zówiedzionych cudnościá niewieściá/ gdyż miłóść z niey pała iáko ogień [*amicitia ut ignis accenditur*]. *BibRadz Eccli* 9/9; *BudBib Eccli* 9/9; *KochFr* 109; A ia przedsię miłóściá by pętem ípętaný/ Mułzę trwáć v drzwi miłéy *PudłFr* 50.

Tytuł (1): O którym piérwzych rodziców náłznych ítworzeniu/ kto chce więcýy co wiedzieć [...] niechay czyta Diáłoóg wtóry o miłóści/ náuczóného Zydá Leoná *KochWz* 135.

Przysłowia (11): *RejFig* Dd2v; Bo powiediáią miedzy głódnemi nie dłuogo miłóść trwa *RejZwierc* 31v; GLód/ á práca miłóść kázi *KochFr* 109.

W miłóci íe ítatecna myłł odmieni *RejJóz* D2 marg, E3 marg.

Stąd przepowieś vrółá/ Oko w miłóci wodzem *GórnDworz* Cc4.

Ale miłóść niemoże íe dłuogo táic. *HistRzym* 7v.

Oná páni [*Wenus*] miłóciá co więc ludzi błáźni. *Paprpán* L3.

PRóžno véicé/ próžno íię przed miłóciá íchronic *KochFr* 39.

Nigdy nigdy práwdziwa miłóść nieumiéra *KochFr* 86.

IAko ogień/ á wodá róžno íiebie chodzą/ Táki miłóść/ á powagá nigdy íię niezgodzą. *KochFr* 109.

Frazy: »w [*czyim*] sercu miłóść wládzę bierze; miłóść [*komu*] panuje, rządzí« (1; 1 : 1): *KochSz* C; przedsię wsiádl w okręt wyłoki: Miłóść rządzíłá/ która nie cíerpi odwłoki. *KochPam* 85; Przedsię wíętfzá w mym sercu miłóść wládzá wzięłá. *PudłFr* 50.

»miłóść ognia dodaje« (1): bo nieunólfzoným Rządzcą miłóść/ y ítárcóm czáfem náwátloným Rzeńko ognia dodáie *GosłCast* 31.

»[*kogo*] miłóść nie dotknęłá« (2): áby mie iakom ná íwiece/ miłóść nigdy nie dotknęłá *GórnDworz* C4v, V6v.

»[*kogo*] miłóść frásuje; miłóść smęci« (1 : 1): Owdzie mię miłófcz fráfuie *RejJóz* D4; tu miłóść/ tu niefczęścié ímęci. *KochPam* 87.

»[*kogo*] miłóść opętałá« (1): Obu [*starców*] miłóść opętałá *KochZuz* A2v.

»[*kogo*] miłóść pali, piecze, przypiekłá« (1 : 1 : 1): *RejJóz* E2v; *PudłFr* 68; Iuz cie/ królów tyránnie/ nowa miłóść pali/ A *Wenus* ná náłzé złé tobie pánnę chwali? *GórnTroas* 25.

»miłóść [*w kim a. miedzy kim*] trwa« (2): *RejZwierc* 31v; Day Boże/ by íednáko miłóść w obu trwáłá *PudłFr* 52.

»miłóść íię w serce wkrádnie« (1): íefli mu íie kiedy miłóść w ferce wkrádnie/ w then czás iuz muśi być dobrze óftróznieifzim *GórnDworz* Mm.

»[*kogo*] miłóść zwycięzá« (2): Iż mię miłófcz zwyciężyłá Która v mnie za nicz byłá *RejJóz* D7v, D2.

Zwroty: »miłóciá íię bawic (*a. zabawiac, a. zabawiony*), parác, pętać« [*szyk zmienny*] (3 : 1 : 1): *Omnis iuventus sub signis Veneris militat, Wízyfzáká[!]* młódz pod proporcem á Chorągwiá

boginiey Venus rycerzuye/ To yeſt ráda fie młódź pęta[.] miłością *Mącz* 221b; Occupatus in amore, Zábawiony miłością. *Mącz* 258ć, 477d; áby ten ktho tháncuie/ ábo fie miłością para/ vderzyć nie vmiał *GórnDworz* D6v, Kk7.

»w sercu czuć miłość« (1): Ale podźmy oto spać w spolnej życzliwości, Bom jeszcze w sercu nie czuł takowej miłości. *KochMon* 34.

»miłości dodawać« (1): Philtrum, Picie álbo/ trunek nieyáki/ który ízaloney miłości dodawa. *Mącz* 7d.

»kryć się z miłością, miłość zataić« (1 : 1): To fie wnet zápłonełá by we krwi rozmoczył/ Trudno miłość zátáić *RejWiz* 40v; Y to czálem nie wádzi/ nie kryć fie z miłością *GórnDworz* Cc4v.

»mdleć, rozniemoc się, umierać itp. od miłości, w miłości, dla miłości« = *amore languere Vulg* [szyk zmienny] (2 : 2 : 1): *Leop Cant* 2/5; *BibRadz Cant* 2/5; *GórnDworz* Dd2v; rozmiłował fie iey bárzo: ták iż dla wielkiew miłości rozniemogł fie. *HistRzym* 84v; Nie będzie mi žal w ípolney gdy miłości zginę. *PudłDydo* Bv.

»miłość mieć [ku komu]« = *kochać kogo* [szyk zmienny] (3): Ciebie iednego wybieram/ Bo wielką miłość k tobie mam *BierEz* R; *RejJóz* G5v; iefzcze mu oná miłość ktorą miał ku niey/ nádzieię czyniła/ o iey fercu odmiánie *SkarŻyw* 151.

»mieć [u kogo] miłość« = *być kochanym* (1): á miáłá v niego łáfkę y miłość [*habuitque gratiam et misericordiam coram eo*] przedewfyłtkimi niewiáłthámi *Leop Esth* 2/17.

»[jaką] miłością miłować« [szyk zmienny] (3): *RejWiz* 43; że go dla nich [*darów*] lámych fáłszywą miłością miłuią *GórnDworz* Cc2, Cc2.

»miłość obrzydzić, omierzić [komu]« (1 : 1): Aleć mu [*Komodusowi*] wierną miłość pánie omierżyły/ Bo go z wielkiew miłości o ímierć przypráwiły. *PaprPan* [Gg]4v, Ff2.

»odjąć się, zaniechać miłości« [szyk zmienny] (1 : 1): Amorem ex animo amovere, Odyąć fie miłości. *Mącz* 234b; Liebe ablegen. Miłości zániechác. Abijcere amorem. *Calag* 336b.

»z miłością się odkryć« (1): y zániecha s tobą [*białogłowa*] onego beſpieczeńtwa/ ktorego do thych czáłow vżywałá/ niżeſ fie z miłością odkrył. *GórnDworz* Cc3v.

»od miłości odwodzić« (1): Ktory [*Bóg*] od zmiennych/ miłości fáłszywych/ Odwodząc/ wzywa do roſkołz prawdziwych *GrabowSet* Xv.

»(o)szaleć z miłości, dla miłości« = *amore insanire* *Mącz* [szyk zmienny] (1 : 1): Lew z miłości práwie oſzalał/ Zęby y páznogty obrzezác dał: A Potym fie vpominał/ Aby mu kmieć íwą dziewkę dał. *BierEz* K4v; *Mącz* 367d.

»pałać miłością, w miłości« [szyk zmienny] (3 : 1): gdyby ínadź młodziyenec Im byálem głowám fie myał/ á onych pilował pałáyac miłofcyą. *GliczKsiąz* P3v, P2v; Ardere amore, Szalenie/ álbo/ gorąco miłować á Miłością páłác. *Mącz* 15b, 508d.

»(po)ciągnąć, przyciągać, przywieść k(u) miłości (a, do miłości)« [szyk zmienny] (2 : 1 : 1): *BierEz* Mv; iż mu ten trunek który wypił dáłá byłá iedná biálla głowá przypráwić/ przyciągáiąc goj, íobie k miłości. *BielKron* 356v; *GórnDworz* C4v; Thu cie iedni pociągną do miłości drudzy do Muzyki *RejZwierc* 25.

»z miłości pojąć [kogo], ożenić się« [szyk zmienny] (3 : 2): thá była poięła z miłości Zawilzę páchołká krafnego ále vbogiego. *BielKron* 326; Ow też zalię co fie z miłości ozeni/ to też żadnym obyczáiem długo w dobrym łtanie trwác nie może *RejZwierc* 31; gdy iey powiedziano o iednym dworzáninie zacnym Alexándrowym iż fie także z miłości á nierozmyflnie ożenił. *RejZwierc* 31v, 31v *margin*, Bbb3.

»pokazać (a. okazać), dać znać miłość« [szyk zmienny] (14 : 1): A tę mu miłość znać dáiąc/ Krzyczáła śmierci wzywáiąc: Mnie pierwey zbaw zdrowia me⁸⁰: Oltaw mi mężá żywego. *BierEz* P2v; Iam o they Kámmie nie słychał/ y co zá miłość pokazáła *GórnDworz* Y5v, D6, I5v, Bb2v, Cc2, Cc3 (12); *HistRzym* 7v; *SkarŻyw* 143.

»porzucić miłość« (1): Trudno nagłe porzucić miłość záłtárzáła *KochFr* 108.

»przebywać, mieć porozumienie [z kim] w miłości« [szyk zmienny] (2 : 1): porozvmyeny nykthore wmyłóczy fnyą mayacz the pyenyadze iefth yey pobral *LibMal* 1543/74; przebywał z żoną fwą w miłości aż do końca żywotá fwego. *HistRzym* 108v, 107v.

»przypuścić miłość do serca; przypuszczenie do serca, przyjęcie miłości« [szyk zmienny] (2; 1 : 1): przeto zbytnie miłości do fercá przypuščzenie/ ofzukiwa częłtokroć zdánie náłze *GórnDworz* C4; ktory przypuščiwłzy zbytnie do ferczá miłość/ vmiárkować fie/ á ciężkości wnątrzney zátáić w łobie nie vmie *GórnDworz* Cc6, Aa4, Cc4.

»miłość rozmnażać« (1): *FalZioł* IV 49a cf »miłość zachowawać«.

»(u)cierpieć w miłości, dla miłości« [szyk zmienny] (1 : 1): *GórnDworz* L18; Iefli ten Bog [*Mars*] wćierpiął wiele dla miłości *PudłFr* 51.

»wprawić [kogo] w miłość, zrządzić [w kim] miłość« (1; 1): w wiodł mię Krol do piwnice winney/ zrządził we mnie miłość [*ordinavit in me caritatem*]. *Leop Cant* 2/4; Aliquem in amorem conicere, Wpráwić kogo w miłość. *Mącz* 162a.

»wymilować (miłością) miłość« (2): Toć fą te rzeczy/ ktoremi prędko Dworzánin w miłości włkura/ á towárzyłzá ná zad zołtáwi/ kthory wyfukác/ á nie wymilować młość chciál. *GórnDworz* Cc7v, Cc2.

»miłość zachowawać« (1): W łtadle [*kamień balagius*] miłofć zachowawa/ albo rozmnaża. *FalZioł* IV 49a.

»zajść, zawieść się w miłość« [szyk zmienny] (4 : 1): iż łtrać káždy z nas/ y rozum/ y oczy/ gdy w miłość zaydzie. *GórnDworz* C4, C5, Dd4, Kk7v, Kk8.

»zapalić (a. rozpalić) się miłością, w miłości, ku miłości; zapalić (a. rozpalić, a. być zapalony) miłością, w miłości; miłość zapála; rozżarzenie miłości« [szyk zmienny] (4 : 2 : 2; 4 : 1; 1; 1): iáko skoro iá [*królową*] vyrzał/ nátychmiałt iego ferce iey cudnołcią było zrániono/ á ku iey miłofći fie włzyłthko rołpáliło [*in concupiscentiam eius exarsit*; zapályło szią yesth yego szercze wządlywosc yey *HistAl* 1510/29] *HistAl* A2v; *BibRadz* I 351a *margin*, *Dan* 13/8; á gdy fie [*młodzieńcy izraelscy*] k nim [*dziewkom Madianitow*] miłofcią zápála (bo ten narod iefł fryiowny) niechay im ni nacž nie przyzwálaia *BielKron* 43, 71, 302; *Incessit me libido*. Zápála mię miłofć/ Gábá mie *Venus*. *Mącz* 44b; [*oczy*] przenikáiącz przez drugie oczy/ iáko iáłnoć przez łkło do vpodobánego fercá/ zágrzewáią

ie/ y czynią ie łpofobne ku przyięciu/ y rozżarzeniu miłości. *GórnDworz* Cc4, Aav, Aa6, Mm5v; *HistRzym* 31; *Calag* 299b, 300a; *KoehPam* 81.

»złączyć miłość« (1): *Kotká* v ktorego się chowála/ Młodzieńcá się rozmiełowála [...] *Wenus* máiąc nád nią lutość/ A chcąc złączyć taką miłość: *Kotczá* iey twarz przemieniła *BierEz* L3.

»serce zwyciężać miłością« (1): A ona myśl wópániała znołząc z wkładnością/ Y niedobyté fercá zwycięża miłością. *KochFrag* 26.

»miłość [czyj] zyskać« (1): Y brwi nie wádzi tobie gładziuchno przymuškác/ Zebyś miłość małżonká śwego mogła zykác. *ZbylPrzyg* Bv.

»żyć bez miłości« (1): Iuż mię niewracay ku pierwzýy wolności; Bo niewiem bych żyć vmiał bez miłości *KochFr* 75.

»żyć w miłości« [szyk zmienny] (4): *SeklKat* Lv; *KarnNap* F4v; Ty dziś zá towarzyšzá bierzefš łobie onę [...] cną żonę/ [...] byś [...] Y żył w łczerey miłości látá nieprzetrwáné/ Iáko dwoie od Bogów ná gody wybráné. *OstrEpit* A3, A3.

Wyrażenia: »bezecna, gruba, nieprzystojna, sprosna, szkarada, wszeteczna, zła miłość« [szyk 10 : 3] (1 : 2 : 2 : 4 : 1 : 2 : 1): owy odpufty Nie niełłá iedno rołpufty. Bo iuż tam grać/ tam łię vpyć [...] Tam tancze/ tam złe miłofczy *RejKup* k4; *GliczKsiqz* P2v; iż choć miłość thá gruba/ w káżdym lecie człowiekowi iełt łzkodliwa/ á włzákož młodym ludziom ielzče łie wdy nieiáko zydzie *GórnDworz* L13, L12 [2 r.], Mmv; Bo ci nárułzáią pocżciwości [...] ktorzi wtrácáią w fercá y w myłli ludzkie kłięgi y piełni/ o łpofnych miłofciách [*de perversis amoribus*] *ModrzBaz* 53; iłz byłá [*Flora*] wielkie łkárby łpofną miłofcią zgromádzone ná połpolitey rzeczy pożytek oddála *StryjKron* 145; *WerKaz* 299; *LatHar* 227, 603; Bo to iednákož łtawa w bezecnéy miłofci/ Ták temn iák owému równo łufzy kołci. *GosłCast* 62; *PudłDydo* A2.

»bogini, matka, pani miłości« = *Wenus* (2 : 1 : 1): *RejWiz* 37v; *Venus*, *Pogańska* bogini miłofci. *Mqcz* 483d; *KochFr* 98; Bo łtámtąd [z morza] wyniknęłá páni włzey miłofci *PudłDydo* B2.

»fałszywa, marna, niestała, płocha, zmienna miłość« [szyk 5 : 2] (1 : 1 : 1 : 2 : 2): A ty byś chciała pomnieć ná łtan łwey żacznofci Nicz by cie nie vniolšy ty płoché miłofci *RejJóz* E4, F6v; *RejWiz* 66v; *GórnDworz* Cc2; Iáko tańce wełofé lubią y płec biała/ Y *Bacchns* wártogłowy/ y miłofć niełtała. *KochEpit* A2v; *GrabowSet* Xv [2 r.].

»godzien miłości« [szyk 5 : 2] (7): Ia niewiem iákom miłofci godzien/ lecz to pewnie wiem / iż z dułze iednę wdowę miłuię/ á wdy żadney łálki po niey nie baczę. *GórnDworz* Cc2, Bb6v, Cc2v, Cc5, Ce6v, Ce7v, Cc8.

»gorąca miłość« (4): *Zelotypia* [...] zbitna a gorącza myłofcz, gorzlywa, nyeczirpliva *BartBydg* 176; *GórnDworz* Aa4; *WerKaz* 304. Cf »z gorącej miłofci«.

»gwałtowna, niepomierna, okrutna, szalona, wielka, zbytnia miłość; zbytni w miłofci« [w tym: wielka i gwałtowna (1), wielka okrutna (1)] [szyk 29 : 2] (4 : 1 : 4 : 3 : 13 : 6 : 1): *BierEz* R; *BartBydg* 176; Włzyłcy widzą y mowią/ on chodzi by łlepy/ Ták ma łzalona miłofć náwłzem twárde łklepy. *RejWiz* 41v; *Roman Leonow*/ ten był zbytni w miłofci *BielKron* 169; *Saucius saevo amore*, Okrutną miłofcią rániony. *Mqcz* 369d, 7d, 140b, 298a, 500d; widzącz niepomierną miłofć onę/ że też nákoniec fercze łwe kniemu przychyli? *GórnDworz* Bb5v, M8 [2 r.], Z8, Aa8, Bb2v, Dd2v (9); *HistRzym* 31, 84v;

Iáko zbytnia miłość/ zbytnia radość/ zbytni śmiech/ zbytnie wesele/ y to wżytko może być szkodliwe kto thego bez rozumu á nie pomierne vziwa. *RejZwierc* 77v, 32; *WerKaz* 303, 304; *KochPam* 81; *LatHar* 23. Cf »dla wielkiej miłości«, »z wielkiej, zbytniej miłości«, »w wielkiej miłości«.

»iskra (a. iskierka), płomień, promień miłości; płomienista miłość« [szyk 4 : 1] (2 : 1 : 1; 1): iż w ktore fercze raz ikierká miłości wpádnie/ iuz tám łprośna myłł/ boiaźń/ nickszemność/ nie może popałać *GórnDworz* Bb6; áby go po wtore tenże płomień miłości mógł łpalić. *GórnDworz* Dd2v, C4v, Aa4v; O niewiałto/ niewiałto [...] Tyś siatką ludołowną. Promieniem miłości/ Wypal fercze młodziencá *GosłCast* 15.

»lekarstwa w miłości, zleczenie miłości« (1 : 1): Są lékárstwá w miłości/ łá potrzebne rzeczy *GosłCast* 39; Iákichśi łoyków łzukác/ złéczenia miłości *GosłCast* 48.

peryfr. »listy Nasonowych miłości« = „*Heroidy*” *Owidiusza* (1): Pierwey fię łobie młodzi zálecác przełtaná/ Niż listy Násonowych miłości vłtaná. *RybGęśli* B3.

»miłość małżeńska« = *amor coniugalis* *Modrz* [szyk 3 : 2] (5): *SeklKat* Lv; *KrowObr* 223v; Dla czego też Bog/ y podziłeyłzy dzień nie łkad inąd/ iedno z porządney małżeńłkney miłości/ chwalce łobie obiera. *CzechRozm* 163; *ModrzBaz* 33; *WysKaz* X2v.

»miełość mielujący« (1): Amator – Mełóc, [!] mieiuicy [!], miełócnik. [!] *Calep* 62b.

»niefortunna, niewdzięczna, zradna (a. zdradliwa) miłość« (1 : 2 : 2): *RejJóz* F6; (A komu kiedy zdradliwa miłość przepuściłá?) *KochZuz* A2v; *GórnDworz* Kk4v; Niewiełz iáko niewdzięczna miłóc w fercu boli *KochFr* 65, 108.

»nieodmienna, stała, uprzejma, wierna miłość« (1 : 2 : 3 : 6): *BierEz* C4; *RejJóz* G4v; będzie go chwytałá zá podołek á on łie łey vmyka/ iegli go vchwyći zá znak to łobie máią wierney miłości *BielKron* 465; Firma amicitia, Stała miłość. *Mącz* 128c, 502d; *HistRzym* 107, 107v, 108; *PaprPan* Gg4v; iegli niewdzięczności Y ty nie lubiłz w vprzémey miłosci/ Złoguy mi máło *KochFr* 75; *WysKaz* X2, X3.

»nierządna miłość« = *meretricius amor, incestum flagitium, vagae libidines* *Mącz*; *concupiscentia* *PolAnt* [szyk 10 : 1] (11): Abowyem małżeństwo włfelákyego grzełfenya á zwłáłczá nyerządney miłosci y żądzey/ yełł napewnyeyłly port á przyłłęp *GliczKsiqz* Pv; *BibRadz Dan* 13/14; *Owidius* *Nazo* Poetá známienity/ tego czáfu był záłłan od Cełárzá zá morze Pontłłkie [...] przeto iż zložyl troie kłięgi o nierządnych miłosciach/ łkad łie ludzye młodzi gorłzyli. *BielKron* 131v; *Libidosus*, *Rołpułłny*/ zapálcziwy ku nierządney miłosci. *Mącz* 192a, 50b, 141a, 218a, 473b, d; gdy grzech będzie wygládzon/ zginie chciwość/ y nierządna miłosc zarázem z grzechem: iuz ráyłka niewinność wróci łye ná zad *BiałKat* 190v; O zbytku ktory bywa w łzátách. 2. W pokármiech y trunkách. 3. W miłosci nierządney áłbo gámráciách [*in re venerea*]. A potym o biełsiádách y tańcách. *ModrzBaz* 50.

»niezleczona miłość« (1): *GosłCast* 32 cf »(z)raniony miłoscią«.

»osłepiony miłoscią; ślepa miłosc« (2; 1): máluia go [*Kupida*] z łukiem á s łtrzałámi z záwiázanemi oczymá/ známionuiać łlepá miłosc. *BielKron* 24; na czo wżytko/ osłepionego miłoscią człowieká/ then okrutny zwirz białagłowá przywiedzie *GórnDworz* Dd4, Dd2.

»podwiczna miłosc« (1): A iegliby podwiczna miłosc cie rułzyłá/ Boć tá nigdy żadnemu nic nie przepuściłá. *RejWiz* 44v.

»postrzał miłości« (1): á przełom/ ten postrzał miłości: Bólem zięta/ przełóm ból *GosłCast* 37.

»miłość pocziwa« (2): Bo y miłość tám był Pan wnet zaczął pocziwą/ Gdy mu stworzył y podał towarzyszkę żywą. A ołobnie fie w oney [społeczności] kochał *RejWiz* 36v, 37.

»prawdziwa, szczerza miłość« [szyk 5 : 2] (6 : 1): Ten Kupido rozmaíte strzały ma/ iedną złotą ná prawdziwą miłość/ ołowiáną ná niewdzyęczność/ zelázną ná mocną etc. *BielKron* 24, 131v *margin*; *GórnDworz* D6, Cc3; *KochFr* 86; *OstrEpit* A3; *WysKaz* X3.

»sampierz, towarzysz w miłości; towarzysz, ucześnik miłości; sampierstwo w miłości« (3 : 1; 1 : 1; 1): Zelotes [...] Zawifny/ zazdrościwy/ gorliwy yáko y Czechowie mowią/ ktorí zwłázczá nie może lámpierza w miłości cierpieć. *Mącz* 512c; *Rivalitas*, Sámpierftwo w miłości/ fwałokwftwo. *Mącz* 356d, 36a, 356d [2 r.]; gdzie iáko małżonká álbo małżonek nie chee być nikogo vczelńikiem miłości oblubienicy fwoiey. *SarnUzn* Dv; że będzie chciał mieć po niey/ iżby z nikim nie mowiłá/ áni w tę ftronę pátrzyłá/ gdzie ten ftać będzie /ko⁸⁰ on ma towarzyszem w miłości *GórnDworz* Cc6v.

»serdeczna miłość« (1): iż káždy kto miłuię/ ftára fie o to/ áby chęć fwą/ y ferdeczną miłość/ czo náibárziefy miłey fwey pokazał *GórnDworz* Dd2.

»w miłości [przeciwko komu] skłonny« (1): gdy żadną miarą przyść kthemu niemogł/ áby w miłości znał iá przeciwko łobie fklónną *GórnDworz* Y5v.

»spętany, zniewolony miłością« (2 : 1): Zá czym on nieboraczek zniewolony miłofciá/ musí ták wiele czynić *GórnDworz* Dd3; *PudłFr* 50, 51.

»spolna, wzajemna miłość« [szyk 3 : 1] (2 : 2): A gdy ná fię [*Helena i Parys*] fpołu łágodną poftáwą weyrzeli/ zaráziłá ich fercá Kupido/ to ieft/ miłość fpolna iednáka *BielKron* 56; *GórnDworz* Dd3v; A nádzieie záś niemáłz wzaiemnéy miłofci *KochFr* 58; *PudłDydo* Bv.

»miłością strapiony (a. utrapiony); trapiąca miłość; trapienie z miłości« [szyk 4 : 2] (4 : 1; 1): Amor sollicitus atque anxius, Trapiąca miłość. *Mącz* 399b; *GórnDworz* Dd2v, Dd3v; Gdy miłością vtrapiony Y pod ziemiá [*Orfeusz*] fzułá zóny. *KochPieś* 25; *OstrEpit* A3v; *PudłDydo* B5.

»szczęśliwa miłość« [szyk 3 : 1] (4): bo teraz bełpieczniey to w. m. rokkażę/ ábyś they fzczeńliwey miłofci náuczyl Dworzániná *GórnDworz* Kk8, Kk8, L14v, Mm3v.

»miłość tajemna, kradziona« = *dissimulatus amor, furta* *Mącz* [szyk 4 : 2] (5 : 1): Uti amore surrepto, Kradzioną miłość wieść/ táyemnie gámrátowác/ miłowác. *Mącz* 510a, 85c, 141a, 255b; iáko Dworzánin ma poftępowác/ áby go w táiemney miłofci nie połłákowano. *GórnDworz* Ddv, Ddv.

»upominek, znak (a. znamię) miłości« = *monumentum et pignus a. nota a. vestigium amoris* *Mącz* (3 : 6): *BielKron* 465; *Cestus* [...] Pás á opáfanie/ álbo Vpominek miłofci. *Mącz* 50b, 250c, 299b, 490b; *HistRzym* 105v; *PudłFr* 72; *WysKaz* X3; Záčzni naprzod śpiewanie; pokaż znak miłofci *SapEpit* B3v.

»miłość Wenusowa, źwirzęca« [szyk 1 : 1] (1 : 1): iż kóždy człówek vchodząc nawálnych grzechow/ żądzey/ á miłofci Wenułowej/ kwápic fie ma do małżeńtwá/ yáko do pewnego portu. *GliczKsiąż* P2; mam zá wymowionego tego/ kthory da fie zwyciężyć tey źwirzęcey miłofci *GórnDworz* L13v.

»zapalczywa, zawisna miłość; zawisny w miłości« = *zelotypia* *Mącz*, *Calep*; *zelotypus* *Calep* (2 : 3; 1): Bo zawifna miłofć/ á zápálczywość mężowa [*zelus et furor viri*]/ nieprzepuści w dzień pomłthy

Leop Prov 6/34, *Ez* 16/38; *BibRadz Eecli* 9 arg; *Mącz* 512d; Zelotypia – Zaplacziwa[!] mielőc albo załdrofc. *Calep* 1151a, b.

»zjęty (*a. jęty, a. ujęty, a. wzięty*) mielőcią« [szyk 4 : 2] (6): *BibRadz 3.Esdr* 4/18; *KwiatKsiąż* C4v; *Certe captus est, Owłzeki yęty yeft* mielőcią. *Mącz* 50a; iż tām było nieco młodych pachółkow/ mielőcią ziętych. *GórnDworz* Bb6v; *HistRzym* 61v, 105.

»mielőcią (z)raniony; mielőc zrani« [szyk 2 : 1] (2; 1): A chociaż byli obādwa zránieni mielőcią iey [compuncti circa eam] *BibRadz Dan* 13/10; *Mącz* 369d; Lecz łkoro niezłęczona mielőc mię zraniłá/ [...] Strzały téy zbydź niemogłám *GosłCast* 32.

Szeregi: »chęć (*a. chuć, a. chciwość*) (serdeczna), (*i, ani*) mielőc« [szyk 8 : 1] (9): *Mącz* 114c; *GórnDworz* Aa4, Bb3v, Cc3, Cc5, Dd2; *BiałKat* 190v; *ArtKanc* O14v; áby go żadna złośliwa y gwałtowna chęć y mielőc nie włowiłá. *LatHar* 23. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

»alboć mielőc alboć frasunk« (1): Włzytko fie iey wełbie kręci/ włzytko iey czos łprzećiwne Alboć mielőcz alboć frafunk *RejJóz* C5.

»łaska i mielőc« (1): *Leop Esth* 2/17 cf »mieć [u kogo] mielőc«.

»wiara (*a. wierność*) i (*a*) mielőc« [szyk 4 : 1] (5): Przykład o wierności/ á mielőci. *HistRzym* 84, 102; *KochPieś* 20; *PudłFr* 51; *WysKaz* X2. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

Wyrażenia przyimkowe: »dla mielőci« [w tym: *czyjej* (4)] (11): czełtokroćieś walczył dla mielőci iedney panny *HistRzym* 76v, 76v, 77, 83, 115v; *KmitaSpit* B4v. Cf »mdlec dla mielőci«, »oszaleć dla mielőci«, »ucierpieć dla mielőci«.

~ *Wyrażenia*: »napoj dla mielőci; [trunek mielőci]« (1): *Virus amatorium*. Trunek/ napóy dla mielőci/ podz zá mną zową nie kyórzi[!] albo zádanie z kolaná. *Mącz* 499b; [Philtrum, ein lieb trunck/ nachlauff. P. Trunek mielőci/ podz zá mną/ zádanie z koláná. *Volck* 469a].

»dla wielkiej mielőci« (1): Zelotypus. Albo który Iwey żenie dla wielkiej mielőci niewierzi/ zawifny małżonek/ álbo mielőfnik gorliwy. *Mącz* 512d.

Szereg: »dla mielőci a zabawy z białemigłowami« (1): bo owe łtroie ofobnieyłze/ kofłty/ máłzkári/ y ine rzeczy kthore fie dla mielőci/ á zabawy z białemigłowami dzieią *GórnDworz* Ee2v. ~

»z mielőci« (14): nałózniki łwoie z mielőci łćinálá/ y tákież ty ktorzy fie iey s tego wymawiáli. *BielKron* 10v; *Mącz* 304a. Cf »oszaleć z mielőci«, »z mielőci pojąć [kogo]«, »trapienie z mielőci«.

~ *Wyrażenia*: »z gorącej mielőci« (1): Gdyby ktorą białą głowę vczarowano iżby zgorączy mielőci włzczał fie iey niepokay [...] tedy fie w tey wrotyczy niechay vmye/ odehydą od niey ty czary. *FalZioł* I 148c.

»z wielkiej, zbytniej mielőci« (1 : 1): iż iey tho ze zbytniej mielőci przyłzłó *GórnDworz* Y8v; *PaprPan* [Gg]4v.

Szereg: »z mielőci a z dobrej myłli« (1): Drugi záfie niedba ni ocź/ iedno iż mu fie czo z mielőci á z dobrej myłli ták bez włzego rozmyłłu vpodoba/ to iuz wiedzye iáko kozę zá rogi. *RejZwierc* 30v.

»z mielőci i z powinnej uczciwołci« (1): choć oná to z mielőci y z powinnej vććiwołci małżonká łwego czyniłá *CzechRozm* 159v. ~

»w miłości« (20): *RejFóz D3 marg*; Inadź fie j w. m. łámemu/ y to y owo nie raz przydało w miłości. *Górndworz Dd. Cf* »mdlec, rozniemoc się w miłości«, »pałac w miłości«, »przebywać w miłości«, »ucierpieć w miłości«, »zapalić (się) w miłości«, »żyć w miłości«.

~ *Wyrażenia*: »w nierozdzielnej miłości« (1): kthorych przyiaźń bez żadney zdrády/ w iednákiey woli/ y w nierozdzielney miłości/ trwác będzie aż do łmierci *Górndworz M2v*.

»w wielkiej miłości« [szyk 2 : 1] (3): áby áni płocho/ áni rozchełznano choć w naywiétszey miłości nie począł łobie *Górndworz Cc4v, Bb7v, Cc5v*. ~

Personifikacje (22): Chodzi iákoby wšytkim rofkázowác miála. To tu iuż máłz pirwšy znak niewolney miłości *RejWiz 40*; Z iéy oczu/ kiedy Bogów chce zágrzac/ oboię Zázégác więc pochodniá zwykła miłość łwoię. *KochEpit A2v*; Widzę że mułzę miłowác: Miłość mi dawno rádžiła *KochFr 6*; VCiekałem przez łęń w nocy/ Máiac łkrzydła kn pomocy: Lecz mię miłość poimála *KochFr 8, 6, 35 [2 r.], 95 [2 r.], 96 [3 r.], 109 (14); KochDz 108*; miłość w Dyámenie ryie: Swé łławné obietnice y pod łerce kryie. *KochPam 84, 87; KochPieš 5*.

Wyrażenie: »skrzydłata miłość« = *Kupido* (1): MAtko łkrzydłátych miłości/ Száfárko trošk/ y rádóci: Siádz ná łwóy wóz vzłocony *KochFr 96*.

W przen (7) : *RejFóz D5 [2 r.]*; Lecz miłość dwie pochodni w oczu iéy zápali/ Którémi Bogá wnetze/ kiedy chce podpali. *PudłFr 69*; W Piérwšy kwiát moiéy młodości/ Wąż ten obłudný miłości/ Wpušcił też był w łerce moié/ Iádowité żądło łwoie. *GosłCast 41, 41*.

W porównaniu (1): A iáko wieniec/ ták łię miłość iéy žieleni *KochFr 44*.

Zwrot: »ogień miłości wskrzesić« (1): y dáli łobie [*Parys z Heleną*] čás y mieyfce gđzyeby ogień oney miłości mogli ku chwale boginiei Wenery włkrzešić/ bo w tákich odpušciech Wenus fie kocha. *BielKron 56*.

a. *Stosunek płciowy (także zwierząt); amor Mącz, PolAnt; libido Mącz; lascivia Calep (18)* : Drogy nyecznił/ łtrzełz łye thowaržiłwa/ przyiaźny/ miłóczy nyewiałł *Goski A3; HistRzym 31*; Salacitas – Šklonnofcz do mielőfczi, gamrathliwosc. *Calep 939b*; Subo – Krzakanie kiernozowe do mielőfczi. *Calep [l019]b, 234a, 583b*.

Zwroty: »mrzec na miłość« = *mieć wielką ochotę na współżycie płciowe* (1): Ferocire dicuntur iuvenes, Dobrey myłli y dobrego łercá być/ Czuć łie na mocy/ Mrzec ná myłość. *Mącz 124d*.

»powšciágnąc się od miłości« (1): In amore temperare, Vkrácác łtrzemion łwemu gámractwu/ powšciágnąc łie od miłości. *Mącz 443a*.

»rozweselić się miłością« (1): Przydz/ będziem vzywác miłości aż do záránia/ rozwefelim łię miłością [*collaetemur in amoribus*]. *BudBib Prov 7/18*.

»używać, zaży(wa)ć miłości« = *amoribus inebirare PolAnt [szyk zmienny] (2 : 2)*: podz vzywamy miłości [*inebriamur uberibus*; vpiymy łie piéršiami *WujBib*] y tudziełz kochaymy łie w łubiezny m obłápiániu *Leop Prov 7/18; BudBib Prov 7/18; KochBr 152; SapEpit [B2]v*.

Wyrażenia: »chciwy k miłości« (1): Abyš tego ołlá zwiodłá [...] Iednož ci w tym nádzieię mam/ Chciwego go k miłości znam. *BierEz Q2v*.

»nierządna miłość« (2): Nie wdaway fie w pijańftwá w nierządne miłości/ Ani w złe towarzystwá chcefzli vśc trudności. *BielKom* C2v; z którymi gdy fy e byli Zydownie nierządną miłością złączyli/ pobudzili byli gniew Boży frogi ná fy e *OrzQuin* Ov.

α. Nierzqd (2): Florá w Rzymie będąc/ wielkie pieniądze z miłości zebráá/ ktore [...] ku póspolitey rzeczy dáá/ s tey przyczyny Rzymiáne zbudowáli iey kościół w Rzymie y boginią vczynili *BielKron* 24v.

Zwrot: »używać miłości [z kim]« (1): którą [wieżę] iedną niewiáftá vrodziwa [...] twym nakładem zbudowáá/ zá ty fkárby ktore zebráá vżywáiąc miłości z póspolitym człowiekim *BielKron* 270v.

4. Gorące pragnienie posiadania lub nieutracenia czego; zabieganie o coś; przywiązanie do czegoś; upodobanie w czym; caritas Vulg; amor Modrz (69): gdyż tedy iedno tym troiem/ myflá/ widzeniem/ á fluchem vzyć cudności mozem/ á miłość iest požądanie piękności/ toć bez pochyby miłość ná myfli/ ná fluchu/ á ná widzeniu záwdy przeftawa/ á inych fmyflów wżytkich do vżycia cudności nie potrzebnie. *GórnDworz* Ll; á iż fie cznię być niegodnym/ ábych o fświętych tháiemnicach miłości rofpráwiał *GórnDworz* L18v; Moželz być przyiemnieyfa miłość/ milfzy płomień/ nád then kthory fie z widzenia naywylzley piękności rodzi? *GórnDworz* Mm5, B4, Bb7v, L1, L13v, L18 (13); Miłość iest włafny bieg bycia náłzego *SzarzRyt* A2v.

miłość czego (37): *MiechGlab* *2; Istátze może pán Bog ferce ludzkie odwrocic od miłości bogáftw/ a zapalic ié taką miłością rzeczy bofkich/ że maiętności im nic niezawadzą/ ale owlzem będą pomocné ku cnocie *MurzNT* 93v; *KromRozm II* 12; *GroicPorz* ii2; *RejZwierz* 34v *marg*; *KwiatKsiąż* Bv; *Prot* D2; *RejAp* 174v; Owa miłość cznoty/ toć to iest naytwárdfzy munfztuk/ białyngłowam. Siá takich iest/ kthore wolályby gárło dáć/ niż namniey náłzczyrbić poczciwości *GórnDworz* Aa3, Bb4v, L12v, Mm4, Mm5; *WujJud* 35; Záifte óciec pijánicá niedokaże tego/ áby miał w fynu trzeżwości miłość [*amorem sobrietatis*] wzbudzić *ModrzBaz* 11v; Bo pychá/ á co iest inłzego/ iedno (iáko *Augustin* nápiáá) włafney ále płochey zacności miłość [*perversae excellentiae amor*]? *ModrzBaz* 56, 17v, 56, 137; Óciec zápomniawfzy iey powołánia/ miłością potomftwá z niey y wnuczát vwiedziony/ zá mąż iá obiecał. *SkarŻyw* 13, 133; *CzechEp* 407; *ArtKanc* O14v; *KmitaPsal* A13v; iuzem odrzuciá Miłość swiátlá/ która więc ludzióm bywa miá. *ZawJest* 44; *Phil* I4; *GórnTroas* 5, 19; Dwie bowiém fá rzeczy/ które ochotnégo ná woynie żołniérzá czynią: miłość wolności/ á nádzieiá/ że mu żaden w domu iego rofkázowác nie będzie. *OrzJan* 45, 16; Abowiem korzeń wżego złego iest chciwość (*marg*) miłość pieniędzy. G. [*pecuniae cupiditas PolAnt*] (-): ktorych niektorzy prágnąc/ pobładzili od wiary *WujNT* 1.*Tim* 6/10, s. 784, 818, 2.*Thess* 2/10; *WysKaz* 12; *KlonWor* 42; *SzarzRyt* A2v.

miłość ku czemu (4): *KwiatKsiąż* B2; *Philosophia, amor sapientiae, Miłość*/ chciwość ku mądrości. *Mącz* 297d, 387b; *WysKaz* 6.

miłość przeciw czemu (1): że fię wam tá ziemiá/ przez którą tylko przeiáchác maćie/ niepodoba/ by fnadz miłością przeciw niey zábáwieni/ do oney prawdziwey niepofspieszálibyście fię. *WysKaz* 11.

miłość czyja [zawsze: swoja] (2): Boć się też ludzie náydniá/ ktorzy komu z miłości/ ále wždy dla zápláty fluzá/ do ktorey miłość fwá obracáią. *KuczKat* 400; dla tego żeby nie kładli miłości fwoiey w tych rzeczách przemiiájących/ ále wżyfłtkie żądze fwoie do niebá przenořili. *WysKaz* 11.

W przeciwstawieniu: »miłość... chciwość napełnienia żądy cielesnych, nienawiść« (2): *GroicPorz* g4v; Lecz iż człowiek [...] nie iedno oczymá/ ále y inemi śmyłty wzywác požáda [*pięknosci ciała*]: nie miłość thego przyczyną iest/ ále oná chciwość napełnienia żądy cielesnych/ czym ze żwirzety nápoły ludzie máią *GórnDworz* L1.

Tłumaczenie etymologii greckiego słowa φιλοσοφία (1): a Philosophia (to iest miłość mądrości) dla tego iest wolna/ yłz iey nauka wolne ludzie cyni. *KwiatKsiąż* H3.

Tłumaczenie etymologii greckiego imienia Χρυσερότης (1): Lamathus łotr wierntny przyśzedł [...] Do zdawná opátrznego męża Chryserotá: Ták go miełzczanie zwáli/ dla miłości złotá. *KlonWor* 42.

Przysłowie: bo tamo bywaią oczy gdzie miłóltz/ gdzie śkáró/ tam łerce. *OpecŻyw* 158.

Zwroty: »miłość pobudzać, wzbudzić« [*szyk zmienny*] (1 : 1): ktore [*dobro*] gdy by mogło być oczyma widziane/ dziwná by [...] ku łobie miłość pobudzało. *KwiatKsiąż* B2; *ModrzBaz* 11v.

»zapalić [*kogo a. czyje serce*], zapalić się, zapalon miłością« (2 : 1 : 2): *MurzNT* 93v; gdy kto dla chwały bywa pobudzon/ y miłócią wyborney ćci bywa zapalon. *KwiatKsiąż* Bv; gdzie potym dułzá zápaliwłzy łie miłócią pięknosci Bożey/ z Anyoły łie zbráci *GórnDworz* Mm5; *WujJud* 35; *ModrzBaz* 137.

Wyrażenia: »marna, nietrwała miłość« (1 : 1): *SkarŻyw* 133; O nietrwáley miłości rzeczy światá tego. *SzarzRyt* A2v.

»nieporządna miłość« (1): Wy gniewem y nienawiścią przeciw Kościołowi Rzymłkiemu y iednemu Pálterzowi/ á nieporządna miłócią łwych wymyłłow iesteście zápaleni. *WujJud* 35.

»prawdziwa, sprawiedliwa miłość« (1 : 1): *GórnDworz* L12v; Páná Bogá tedy profzę/ áby nas zápalil łpráwiedliwą miłócią cnoty [*iusto virtutis amore*] *ModrzBaz* 137.

»miłócią zdjęty [= *zjęty*]« (1): Czemuz tego niemoże w nas boiaźń Boża łpráwić/ co w nich boiaźń śmierci czyni? Oni śmiertelnego żywotá miłócią z dyęci[!]/ inych rzeczy łzkody zá nic łobie nie wáżą. *WysKaz* 12.

Szeregi: »afekt i miłość« (1): álbo przynamniey máiąc ie [*bogactwa*]/ bez przykłádania áffektu y miłóci ku nim/ będąc gotowym opuścić ie gdzie y kiedykolwiek/ wola zakonu Bożego będzie potrzebę vkázowála *WysKaz* 6.

»chuć i miłość« [*szyk 2 : 1*] (3): Insitus menti amor cognitionis, Z przirodzenia nam yełt przidána miłóć y chuć ku vmieyętnosci. *Mqcz* 387b; *Prot* D2. Cf »z chuci i z miłóci«.

»pożądliwość i miłość« (1): y odwodzi ode włzego grzechu [...] od požądliwości y miłóci światá; y od przyśiąg. *WujNT* 784.

»żądza a (i) miłóć« (2): Y chciałem rad na on czas vczinić według rady twey M. iedno żądza á miłóć náuki tą mie zalię kn Krakowu zawiodła. *MiechGlab* *2; *KromRożm II* 12.

Wyrażenie przyimkowe: »z miłóci« [*w tym: czego*] (6) (7): *Diar* 68; Naprzod áby złoczyńcow nie karał áni dręczył z nienawiłci/ ále tylko z miłóci łpráwiedliwołci. *GroicPorz* g4v; *RejWiz* A4; *RejAp* 174v; *RejZwierc* 55; Naprzod/ iż to zá co się wźiął X.K. nie dobrze się wźiął: bo nie dla chwały Bożey: áni z miłóci prawdy/ ále dla pomłty *CzechEp* 324.

~ Szereg: »z chuci i z miłości« (1): wielką ięft rozność bawić fię świeckimi rzeczami z chuci y z miłości ku nim/ á bawić fię imi z famego poślufzeńtwa dla Bogá y kościoła y fług Chryftufowych. *SkarŻyw* 335. ~

5. *Zupelne oddanie się czemuś, zamiłowanie do czego; żarliwość, gorliwość w pełnieniu czegoś; pobożność; zelus Vulg, PolAnt; aemulatio Vulg; amor Modrz; studium Calep* (40) :

miłość czego (6): Bo miłość domu twego kąfa mię [zelus domus tuae comedit me Vulg Ps 68/10] *TarDuch* A6 [przekład tego samego tekstu: *BibRadz, KuczbKat, BudBib*]; *BibRadz* Ps 68/10; *KuczbKat* 280; *RejPosRozpr* c4; *BudBib* Ps 68/9 [10]; Pobndká do miłości męki Páníkiew/ y infzych dobrodźieyftw iego/ z vtwierdzeniem nádzieiey/ S. Auguftyná. *LatHar* 278.

miłość do czego (2): *Calep* 1012a; Vproś nam mądrość/ pokorę/ miłość vprzeymą do ludzkiew zbáwienney fłużby *SkarKaz* 581b.

miłość ku czemu (14): *LubPs* A3, A5, aa6v marg, cc; *BudBibKaw* A3v; *ModrzBaz* 55v; miłość ku zbáwieniu ludzkiewu/ y on vrząd zpoślufzeńtwa wzięty [...] wielki pożytek kościołowi Bożemu/ y duřzom ludzkim vczyńilo. *SkarŻyw* 543, 183, 482, 581; *SkarKaz* 120a; *SkarKazSej* 668a, 669a. Cf »mieć miłość [ku czemu]«.

Zwroty: »mieć miłość [ku czemu]« (1): Co fie tknie zápalczywey miłości/ ktorą miał żywąc według zakonu/ ku zakonnemu nabożeńftwu *CzechRozm* 208.

»miłość [w kim] zapalać; miłością zapalony« (1; 1): chybáby byli żelázni álbo kamienni/ tořby nową miłością y pilnością fłuchánia fłowá Bożego/ zápalonemi fie być nie cznli. *RejPosRozpr* c4; *ModrzBaz* 55v.

Wyrażenia: »chutliwa (a. chętniwa) miłość« [szyk 4 : 1] (5): Prořbá ochuthliwą miłość ku fłowu Bożemu *LubPs* aa6v marg, ccv; Abowiem chutliwa miłość [zelus; zawiřna miłość *WujBib*] domu twego zgryzła mię á/ zelżywořci tych ktorzy ćiebie hánbią przypádły na mię. *BibRadz* Ps 68/10; *BudBibKaw* A3v. Cf »z chutliwey miłości«.

»gorąca miłość« (3): y wiáre S. przyimuiąc nánkę iego w fercu do domu odnořili/ y gorącą miłością pełnili. *SkarŻyw* 30; *SkarKaz* 120a; Co mowić o Zorobabelu/ y o gorącey iego ku pořpolitemu dobru miłości? *SkarKazSej* 668a.

»uprzejma miłość« [szyk 2 : 1] (3): áby fię ćiebie ze wfzyftkiew siły fwey rozmiłowáli/ á rzeczy tobie przyjemne/ vprzeymą miłością wypełniáli. *LatHar* 631; *SkarKaz* 581b. Cf »z uprzejmą miłością«.

»wielka miłość« (4): Ták wielka w iey fereu, miłość/ ku pozyfkaniu duřz drogo kupionych/ wfzczepiona byłá. *SkarŻyw* 581. Cf »z wielką miłością«.

»zawisna, zapalczywa, zavidliwa miłość« (4 : 3 : 1): fráfunek według fwiátá/ řmierć řpráwuie. [...] y owřzem boiaźń/ y owřzem żądzą/ y owřsem zawiřną miłość [aemulationem; żarliwość *WujBib*] *Leop* 2.Cor 7/11, *Philipp* 3/6; *KuczbKat* 280; *BudBib* Ps 68/9[10]; *CzechRozm* 208. Cf »z zapalczywey, zawisnej miłości«, »z zapalczywą miłością«.

Szeregi: »miłość i chęć« (1): wiáre w nas ztwierdżało/ á miłość y chęć [amoremque et studium] ku rzeczám Bożem wfętfzá wnas zápaláło *ModrzBaz* 55v.

»miłość, (a, i) pilność« [szyk 4 : 3] (7): Iuż nie táka pilność á miłość ku łowu Bożemu *LubPs* A3, A5, cc; *RejPosRozpr* c4; Studium – Pilnołcz y miełocz do vczynieniá meiakiei[!] rzeczi. *Calep* 1012a. Cf »z miłością i pilnością«.

»miłość i żądza« (1): (*koment*) Przyłączyłem lie, [*Ps* 118/31] czufz miłością y wżytką żądzą. (*koment*) Ku świadcztwam [*Ps* 118/31], to ieft ku zakonowi twemu. *WróbŻołt* nn8.

Wyrażenia przyimkowe: »dla miłości [czego]« (1): nielituiąc ku ich potrzebie żadnego nakładu łwego/ y práce łwey czynić/ dla miłości łowá Bożego y rzeczy náłzey połpolitey *BielKron* 213v.

»z miłości« [*w tym: ku czemu* (3), *przeciwko czemu* (1)] (5): Tedy ich Bog/ choćby też nie z gniewu ábo pomfty/ tedy z miłości ku lepszemu dułznemu ich/ doczełnemi plagámi náwiedza. *PowodPr* 27.

~ *Wyrażenia*: »z chutliwej, zapalczywej, zawisnej miłości« (1 : 1 : 1): Heliałz gdy lie żalił z zawifney miłości przeciwko zakonowi [*dum zelat zelum legis*; gdy lie zápał zápaleniem o zakon *WujBib*]/ był wzięth do niebá. *Leop* 1.*Mach* 2/58; *BibRadz Act* 12/3; *CzechRozm* 47.

»ze wszytkiej miłości serca« (1): (*koment*) á będę go [*zakon*] łtrzegł we wżytkim łerczu moim [*Ps* 118/24]. To ieft ze wżytkiej miłości łercza. *WróbŻołt* nn8. ~

»z miłością« (6): ábyłmy przy tey ták cudowney/ á zbáwienney łákkáwości pełney táiemnicy [*Mszy św*]/ z táką pilnością/ vcziwością/ y miłością trwáli *LatHar* 84.

~ *Wyrażenia*: »z uprzejmą miłością« (1): A nie yeft v mnie plátnyeyłfe żadne rofkazánie/ Iedno ktore z vft twych łwyętych wyłzł miły Pánie/ Gdyż ya z vprzejmą miłością k nim ręce łwe wznofłę *LubPs* bb.

»z wielką miłością« (3): á to z wielką miłością pełnić/ coby było ze zbáwieniem moim *SiebRozmysł* L2, G4v, I4.

»z zapalczywą miłością« (1): náwięcey dla tey przyczyny/ że iełtełmy ludem od inych oddzielonym: z zapálczywą miłością/ á nie ledá iáko/ y z wielką pilnością náłładowáćbyłmy mieli łpraw á vczynkow dobrych *RejPosWstaw* 22.

Szereg: »z miłością i pilnością« (2): ábym to z wielką miłością y pilnością pełnić mogłá/ co ieft połtánowiono w świętym kościele chrześciáńskim przez Ducha świętego *SiebRozmysł* G4v, I4. ~

6. fil. Siła naturalna zespalająca organicznie wszystko w jedno (1) :

Szereg: »przyjaźń a miłość« (1): wżytki rzeczi łtworzone z iedney rzeczi połzły [...] Przeto tę iediność niektorzy mędrczy zwali zgodą/ drudzy przijaznią á miłością bowiem oná ták lie złącza: iż łama w łobie żadney częłci áni rozdziału (bez łwego vrazu) nie dopułzcza. *KłosAlg* A2.

7. *Bycie miłym; wdzięk* (3) : Diffusa est gratia in labio tuo, vylyana iest myloscz w vstach tvoich [*Ps* 44/3; rozláłá lie wdzięczność po wárgách twoich *WujBib*] *BartBydg* 42; Tedy oná wypędzona [*królewna*] [...] w wielkim vbołthwie y nędzy byłá/ że záwždy przy drodze siedziáłá/ áby iáłmużnę od przechodzących bráłá [...] tedy niektory rycerz przemijáiąc vyźrzawłzy iá zyęł był iey miłością/ y rzekł iey: [...] Chcełzli być mą oblubienicą? *HistRzym* 105; *Amabilitas – Wdzecznołzcz, miełocz.* *Morum comitas, formaeve venustas, ad amorem alliciens. Calep* 62b.

8. Jako składnik tytułu grzecznościowego do ludzi (o ludziach) równych lub wyższych stanem (7625) :

Zestawienia: »Ich M(ił)ość« [*zawsze o wielu osobach; przy tytule w podmiocie orzeczenie zawsze w pl*] [*w tym pełny zapis: Ich Miłość* (33), *Ich Mość* (21); *skrótly: I M* (3); *Ich M* (322), *MM* (4),

Mić (7), Mił(o) (6), Młć (2), Mść (7), Mć (10)] (415): a przyjaciemi ié [Nikodema i Józefa] nábożnie/prośfátz pomocy ich miłofci. *OpecŻyw* 154v; ysz v Ce. m. przes poźlza fzwego ych miłofciam ofznaymycz raczil czaff welfelya y radofczy szwoiey. *LibLeg* 7/31v, 6/55v, 79v, 7/31v [5 r.], 10/96, 97 (34); *WróbŻoltGlab* A5; ya sznalaskv ych mylosczy panow yednaczwow yako vynny v. m. syą vpokarzam *ZapWar* [1544] nr 2609, 1550 nr 2665 [3 r.]; *HistAlHUNG* A2v; *MurzHist* A4; Aż dnia onegdajszego przyszli są ku nam niektorzy IchM z Rady Koronnej *Diar* 87, 27 [2 r.], 28 [2 r.], 30 [2 r.], 31 [2 r.], 38 (167); *DiarDop* 98 [3 r.], 99 [9 r.], 100 [12 r.], 101 [9 r.], 102 (71); *GroicPorz* g2v; ICH Mćzi Pan Hans Flaming. Pan Henrich Klans. Pan Hans Szoth Rady i Vrzedniezi Dworu Kfiżeczia Je⁸⁰ Mézi Phinlandzkie⁸⁰ *WyprKr* 2, 1v; *SarnUzn* A2; ále iefli ich Miłofć [współtrzymowcy] przeftawiaią ná thym [...] thedy y ia rad przeftawam *GórnDworz* Dd5v, H3v, O, Bb8, Eev; Wfzyfthkiewy Liffłándczkiewy ziemie [...] krotkie á pożyteczne opifanie. Kwoli ich Miłofćią/Krolewskim Commifsarzom/ etc. etc. wczynione. *KwiatOpis kt*; *WujJudConf* 80v, 82, 179v, 209; Ná Herb Leliwę Ich miłofći Pánow Sieniáwfkich. *PapPan* V; *ZapMaz II G* 61/160v; *CzechEp* 165; częgo wfzytkiego/ ich mość Práłáci/ gorliwi miłofnicy ftolice Rzymfkiewy przyczyną byli. *NiemObr* 20, 20, 21, 74, 83, 89 (10); EPITHALAMIVM NA WESELE ICH M. Páná ie⁸⁰ M. Kryfztofá Rádźiwilá, Xiążęciá na Birzách, y z Dubinek [...] Y Iey M. Xiężny Kátárzyny Oftrowskiéy, Woiewodzanki Kiiowskiéy. *KochEpit kt*, A2; *KlonŻal* A2; chce wtym tak postampic za radą Ichmsciow PP rad Koronnych *ActReg* 78, 21 [2 r.], 30, 32 [2 r.], 33, 39 (19); *GostGospSieb* +4v; com niedawno Ich M. Rycérftwu wfzyfłkiému ná zieżdzie náfzym powiedźiał *OrzJan* 130, 70, 111, 122 [2 r.], 130; *KotakCath* A2 [2 r.]; A Máią Ich M. Kfiądz Arcybifkup z Bifkupy [domini, Archiepiscopus et Episcopus *JanStat* 223]/ Ie⁸⁰ K. M. pokornie prośic *SarnStat* 198; O Obiéraniu ná Tribunał Ich M. PP. Deputatów *SarnStat* 1300, 15 [3 r.], 16 [2 r.], 17 [6 r.], 168, 175 (21); Trzečia y czwarta rzecz Zdánia Syna Koronnego. Ich Mościam PP. Bráciey fwey PP. Polakom *GrabPospR kt*; wedłuk wznánia y rozłádku Ich mości Panow Táxátorow *GrabPospR* M4v, L2v, M2v, M4v, N, Nv (9); *VotSzl* A2, A3, B4 [2 r.], C [2 r.], D (15); *CzahTr* G; Ná Herb Wielmożnego domu/ Ich Mość Pánow Cernych z Witowic. *PaxLiz ktv*; EPITHALAMIVM NA WESELE Iásnie Wielmożnego Pána/ Páná Leoná Sápiehi Kánclerzá naywyżfzego W. X. Lith. [...] Y Oświeconey Kfiężny ná Birzách z Dubinek Pánny Elźbiety Rádźiwilówny Woiewodzanki Wilenfkiewy. Przez mię Ianá Sápiehę [...] Syná y fługe Ich Mści vprzeymie nápiřane. *SapEpit kt*.

~ *Zestawienia*: »Krolewny Ich Miłofci« (1): Prziczim tefz bil JAn Konieczki Dworzanin Krolewien Ich Mczy *WyprKr* 2.

»Krolowie Ich Miłofć, Ich Miłofć (a. Miłofci) Krolowie« (14 : 2): *LibLeg* 7/31v, 32 [3 r.], 10/113v, 114v, 115; A krolyewye gych miłofcz, lyepyey zawzdy rofzvmeyę ktho fzią na thakye czczy [biskupstwa] godzy *MetrKor* 31/620v, 31/621; *Diar* 73; *DiarDop* 107, 112, 113, 117; *SkarJedn* 382; Co my będzim y potomkowie náfzy Ich Mści Krolowie Polfcy/ y Wielcy Kfiążętá Litewfcy/ będą powinni czáfy wiecznémi trzymác *SarnStat* 1201.

»Ich Krolewska Miłofć, Ich Krolewskie Miłofci« (1 : 1): yz sye ku thim wfchithkym slowam ktorem przeciwno panu Sborowskiemu przez pana Sandomirfkiego do ich Krolewskich myczy wfkázal znam *MetrKor* 61/223v; abifczye w. m. przy Krolyv ye⁸⁰ mczy Sinv ye⁸⁰ K mczy panv ffwem raczily

lzye otho łtaracz abi thi rzeczi [...] bili thak opatrzone y karane yakobi paniłthwa ych Krolyewłkyey Mczi trvdnołczy y nyebesłpęczenłthwa nyemyely *LibLeg* 11/135.

»Książęta Ich Miłości, Ich Mość Książęta« (2 : 1): *ZapWar* 1522 nr 2285; Do Xiążąt ich Miłości. *MqczLub nlb* 13; Ich mosci też Xiążąt Prułkiego y Kurlánłkiego prośił/ áby też ráytárłkiemi pocžty z łálki łwey ná pomoc przybyli *GrabPospR* M4v.

Iron. (7): *RejWiz* 175, 175v; s kthorego [*Chama*] łie potym łi łłáchetni pánowie Turczy á Táthárowie rozrodzili/ á iáko ich miłości łálki wzywamy y po dził/ to iuż włzyłcy wiemy. *RejZwierc* 62v [*idem WerGość* 257]; WSzytki práwá zwikłáli łnádź ładne w cáłosci/Nie zołtáło/ zá łpráwá rzádná ich miłosci [rzádzácy] *RejZwierc* 248v, 183v, 242v; *WerGość* 257. ~

»Jego (a. Jeho) M(i)łosc« [*tylko w odniesieniu do jednego mężczyzny; jeśli tytuł jest w podmiocie, to orzeczenie zawsze w m sg*] [*w tym: pełny zapis: Jego Miłość (343), Jego Mość (20), jegomość (2); skroty: J M (1002), Mść (7); Je M (9), Mść (1); Jego M (1167), Mił(o) (44), Mił(ó)ć (3), Mść (64), Mć (370)*] [*szyk 3029 : 3*] (3032): *MetrKor* 34/265, 268, 38/501 [2 r.], 46/65v, 117v; *March¹Wiet* Av [2 r.]; [*Jeżus*] vkázál łie Marié Magdalénie [...] A ona nie znaiętz miłosci iego mnimaiętz go bytz ogrodnikiem odpowiedziała *OpecŻyw* 166, 8v, 16v, 28, 33, [34] (11); Za to prołłfy ye^{go} M. valłey łáłłnołczy abiwolno y swobodno bilo połłom pana náłche^{go} przez Zyemye vaschey wielkjej k m. kłyełtwa vyelkie^{go} Litewłkie^{go} *LibLeg* 11/60; abilźmi prziyáłzn y przimyerze kthore sye^{go} mcziam mami wedłye przilzyegy y łłowa náłchego kro. zachowaly. *LibLeg* 11/174, 6/55v, 114v [2 r.], 115 [2 r.], 119, 160 (83); *FalZioł* +2; *ZapWar* 1537 nr 2494, 1546 nr 2582, nr 2619, nr 2620, 1550 nr 2665; *WróbŻółtGlab* A5; Inicio vkradł Stephanovi Brathu łwemv ye^{go} M^{czy} kłzyádzá Bifkupa poznanłskiego pywmycznemu polkopy pyenyedzi *LibMal* 1548/139; Vkradł thełch drugie 10 grołchi Marczinovi krawczikovi wkofzczielczu gdi tham Je^{go} Mcz [*wojewoda sieradzki*] bill *LibMal* 1554/192, 1543/70v, 72v [2 r.] 1544/87v, 1545/99v, 149v (15); *LudWieś* A4v [2 r.]; *SeklKat* A3, V2; Przythym day pan Bog W. M. łpołem z małżonkiem iego miłosciá s dobre^{go} zdrowia y włze^{go} łzczęłcia pomnoženim ná długe czáły záchował *HistAlHUNG* A4, A2v; *Diar* 52 [2 r.], 63, 74; *DiarDop* 115; *GliczKsiqż* L6v [2 r.]; *KrowObr* A2; *RejWiz* 14, 44, 48, 59; *WyprKr* lv [3 r.], 2; *OrzRozm* A2v, A4v; *SarnUzn* A2v [3 r.]; *SienLek* a3; *GórnDworz* B6 [2 r.], B8v, C3, C3v [3 r.], C4v (45); *GrzepGeom* A4 źp, K4v [4 r.], L; *HistRzym* 22v, 86v; *BiałKat kt*; *HistLan* A4v; *RejZwierc* 268v; *KochList nlb* 3, nlb 4; *BudBib* B; *BudBibKaw* A3; łłuzáć niekłórym zacnym Pánóm/ á ná ten czás iuż od niemáłęgo czáłu iego Miłosci pánu Woiewodźie Krakowłk: *Strum* A2v; przyáł prawđziwe á iftotne ciáło Páńłkie zwielkim naboženłtwem z ręku iegomołci Xiędzá Fránczyłcá Crałińłkiego Bifkupa Craco: *BiałKat* M4v; *BudNT przedm* a2; *PaprPan* Cc2; *KarnNap kt, ktv*, C2; *ModrzBaz kt* [2 r.]; *ModrzBazBud* ¶6v; *ModrzBazStryj* ¶2v; *SkarJedn ktv*, A4, 350; *KochOdpr kt*, A2; *Oczko* A2, A2v źp; *KochPs* 2; *ZapKościér* 1579/I, 1580/4, 7v, 8 [3 r.], 9 (69); *StryjKron* 288; *CzechEp kt*, *2, *2v, *3 [2 r.], *3v (327); *CzechEpPORz* *2, *2v *3 [6 r.], *3 źp, *3v (13); Przykład Moyżelzow/ niełłuzłnie X. Arcyb. do czáłow Nowego tełtámentu przyciágå[.]; y znáć iże Ie^{go} Mość/ nie częłto y z nie wvazenim w píłmá Nowego przymierza wgláda *NiemObr* 83, 67, 89; *KochEpit kt*, A2; *KochFr* 77; *KochSz* A2; *ReszHoz* 114; *ReszList* 144, 174 [2 r.], 187 [2 r.], 188, 191; *PudłFr* 33, 60, 61; *KmitaPsal kt*; *KochPropKKoch*

3; *KochWrJan* 17; *ZawJeft* 3; *ActReg* 8, 14, 40, 42 [2 r.], 49 (100); Do Ie⁸⁰ Mości Páná oycá fie W. M. wroczę/ który łyłzję mawiał *GostGospSieb* +3, +2, +4v; *KochCzJan* A2, A2v; ktorzy prze ludzkość á dobre záchowanie Ie⁸⁰ Miło: Páná brátá W. M. tegoż wlyztkiego co iá zyczyć/ y zá Miło: Páná Bogá prośić będą *GrabowSet* A2v, A2 [4 r.], A2v [4 r.], A3 [6 r.], Y; *KochFrag* 3 [2 r.], 28, 30; *OrzJan* 111; *OstrEpit kt*, Av; *KolakCath* A2 [2 r.], C2v [2 r.]; *KolakSzczęśl* Av, A2; Iego Mości memu ofobliwie Miłościwemu Pánu Pánu STANISLAWOWI SIERAKOWSKIEMU z Bogufláwic *RybGęśli* A2; *JanNKar* A, A2 [2 r.], A3 [2 r.], D3v [2 r.], D4 (14); *JanNKarGórn* D4 [2 r.]; *SarnStat* 17, 168 [3 r.], 197, 198, 228 (28); *WitostLut kt*; *VotSzl* C [7 r.], D2, E3 [2 r.], E4v; *CiekPotr*)?(2); *CzahTr* A2v [2 r.]; SWEMV M. PANV Y BRATV, IE⁸⁰ M. PA^{nu} STANISLAWOWI GARWASKIEMV, Stáročie Gołtynskiému, etcę. etcę. *GostCast* 3; *KlonFlis* A2; *SkorWinsz* A2v; Wielmożnemu Pánu Iego Mości Pánu Andrzeiowi Krotólkiewu Woiewodźicowi Inowłocławkiemu/ Pánu á dziedzicowi w Lobzenicy rć. rć. memu závłze Mościwemu Pánu. *RybWit* [A]v, [A2]v [2 r.]; *SzarcRyt*/Szarz nlb 2 [2 r.]; *SzarcRytLeśn ktv*; [A thedy zavyżaly oczy panv Iezufzowy [...] y dawaly czyęfzke polyczky yego myłoyfzchy *RozmyślDomin* 104].

~ *Zestawienia*: »Arcyksiążę Jego Miłość« (22): *ActReg* 13 [2 r.], 14, 49 [5 r.], 50, 57 (20); Nuż Arcyksiążę Ie⁸⁰ M. Ferdinánd [...] królestwu nieprzyłączył Czelką ziemię *OrzJan* 63; *SarnStat* 153.

»Jego Arcyksiążęca Miłość« (1): ktoreby były bez obelzenia osoby I. Arcy. M. należące do całosci Korony tey *ActReg* 75.

»Jego Boska Miłość« = o Bogu [w tym: *Jego Święta Boska Miłość* (1)] [szyk zmienny] (4): Y nałmiéwali fie niéktorzy z iego bołkie milóci [Pana Jezusa]/ wiedzątz iż byla vmarla ona dziewka *OpecŻyw* 45, 49, 82; Zá co ia iego świętey Bołkiey miłości/ acz niedoftoynie/ dáię cześ y chwałę/ A W. K. M. iáko iego ziemłkiemu namiáltkowi [...] závłze dzięki czynię. *BibRadz* *2.

»Cesarz Jego (a. Jeho) Miłość« [w tym: *pełny zapis*: Ces(arz) Jego Miłość (4); *skróty*: C J M (1), C Jego M (4), C(e) Jego Mć (5), Ces Jego M (6), Ces J M (3), Cesa Jego M (1), Cesarz J M (5), Cesarz Jego M (66), Cesarz Jego Mć (28)] [szyk 115 : 8] (123): bandzyełf zandal słyfzenya kv powiedzenyv pofzefłthwa y rofkazanya nałfego, kthore od nałf Czefzarzowý yego milóczki ponyełfzyesz *LibLeg* 7/31; Przithem bandziełf Ceffarza yego Milóczki Tvreczskiego profzil *LibLeg* 7/103v, 7/8v [2 r.], 9v [3 r.], 10, 32, 34 (109); *MetrKor* 46/117v [2 r.], 118 [4 r.]; *ActReg* 75, 122, 143 [2 r.]; Iakóž iednák o wierze y chęci gotowéy Cefárzá Ie⁸⁰ M. Piątego/ namniéy wálzá kró: M może niewątpić *OrzJan* 126, 127, 130, 131.

»Jego Cesarska Miłość« [w tym: *pełny zapis*: Jego Cesarska Miłość (2); *skróty*: Jego Cesarska M (2), Mć (5), Mśc (1); Jego Cesar Mć (1), Jego Ces M (9), Mi (1), Mć (1); Jego C Mć (3), Ce M (1), Ce Mć (3); Jego C M (32); J Cesarska M (1); J C M (3)] [szyk 65 : 1] (66): przyezdzal do v. k. m. wpołfelftwye wkrziwdach poddanich yego Czeffarfkiew M. *LibLeg* 11/106v; poddanem nałfchem pogranycznem bili czinyone fkodi [...] kthorichełfzmi poflom nałfchem przypomynacz nygdi przedyeo Cze. mczam nyerofkazowaly. *LibLeg* 11/173v, 7/32, 33, 34, 35, 35v (60); *BielKron* 332 [4 r.]; około vspokoienia Kr. IM y Korony tey z Cesarzem IM y Panstwy I^o. Cesarskiey msci także osobą ydomem Areyx. IM y inszych powinnyh *ActReg* 75, 159.

»Hospodar Jego Miłość« [zawsze ze skrotem IM] [szyk 3 : 1] (4): Gdzie y. M. hołpodar thwoy yvsz fkaral gardli ti wżiczky ktorzi czynily gwalth kierdeyowy *LibLeg* 10/154v; *ActReg* 121 [3 r.].

»Jego Hospodarska Miłość« (1): Hołpodar moy Ilyafch voyewoda y panowye rada yego hołpodarłkyey mczi themv fzye barzo dzywvya *LibLeg* 11/167v.

»Krol (a. Korol) Jego (a. Jeho) M(ił)ość« [w tym: pełny zapis: Krol (a. Kro) Jego Miłość (115), Krol Jego Mość (5); skroty: K J M (220), Mć (2); Jego M K (1); K Jego M (27), Mć (4); Kr Jego M (70), Mść (5); Kro J M (4), Jego M (16), Jego Mć (2); Krol J M (125), J Mść (5), Jego M (460), Jego Mił (5), Jego Miło (8), Jego Mść (19), Jego Mć (57)] [szyk 1126 : 24] (1150): PAn nassz krol yego Milofcz Polłki etc. połlal nafz kv t. m. *LibLeg* 7/10v, 3/33v, 4/26 [2 r.], 6/55 [2 r.], 55v [3 r.], 114v (331); *March*¹ *Wiet* Av; sprawgyacz recz pospolytha przed krolem yego mylosczy [.] *ZapWar* 1534 nr 2371, 1528 nr 2457 [3 r.], 1531 nr 2434 [2 r.], 1534 nr 2371, 1535 nr 2413 [2 r.], 1536 nr 2492 (16); gdi poddani Krolya yegomilofczy do Moldawłki zyemye, abo thefz zmoldawłkyei do Krolewłkyey zyemye spozwi chodzą *MetrKor* 40/822, 31/621, 34/265 [4 r.], 268, 288 [5 r.], 288v (72); *KlerWes* A2v; *WróbŻołtGlab* A3, A5; *ComCrac* 14; *ConPiotr* 33v; *LudWieś* A2, A4v [2 r.]; Waczlaw syn Jana szwytafskiego spragy kthori myafłhka na maley stronye a krolievi je^o m^{cz}i czefłskiemv nadfluguye *LibMal* 1545/99, 1548/144v, 145, 147v; *Diar* 20, 19 [3 r.], 20 [2 r.], 22, 24, 25 (109); *DiarDop* 111 [3 r.], 112 [5 r.], 113 [7 r.], 114 [5 r.], 115 [2 r.] (30); Przetho takiemu ich łupieftwu Krol Iego Mił. fławney pamięci Sygmunt tego Imienia pierwfzy/ vftawą fwoią raczył zabięzec *GroicPorz* e4v, i2 [2 r.], i4, cc; *OrzList* i2; *UstPraw* I2, K2v [2 r.], K3v; *WyprKr* 50, 126; *OrzQuin* Yv, Aa [2 r.]; iż Komornik z lifty od Krolá I. M. przyjechał *GórnDworz* C3v, kt, B6, B7, B8, H3v (22); *BiałKat* a2; *KwiatOpis* A3v, Bv [3 r.], B2, B2v [2 r.], B4v (14); *WujJud* B4, 3, 3v [3 r.], 15v [2 r.], 17 [2 r.] (18); *KochList* nlb 1, 2, 4; Andrzey Táránowłki Sekretarz K. I. M. *PapPrPan* M4v, D4v, M2; *ZapMaz* IIG 61/159; *SkarJedn* 382; *KochOdpr* kt; Woyćiech Ocko K. I. M. Medyk. *Oczko* B, A2 [2 r.]; *SkarŻyw* A2v [2 r.]; *ZapKościer* 1581/22v, 23, 23v, 24, 25 (17); *StryjKron* kt, 288; *CzechEp* 11, 54, 55, 57, 90 (8); *ReszPrz* 68, 74, 107, 111; iż Krol I. M. Pan nafz vmyflł W. M. mego Mćiwego Páná ná Pánłtwie Krákwłkim poládźic *ReszList* 188, 142, 188; zá ktorą fześć niedziel nie iefł to można rzecz choćiayby Krol Iego Mość nic inego nie czynił [...] iedno fądźił/ żeby włzyftkie *caufi* odfądźic mógl *GórnRozm* C3v, E2; *PapPrUp* K2; longa oratione chcial Krola IMsci deuincere *ActReg* 171, 15, 16 [4 r.], 17 [3 r.], 18 [2 r.], 19 (240); *GostGospSieb* +2; *GrabowSet* kt, A3, A4, M, M2; *KochAp* 13; *OrzJan* 51 [2 r.], 61, 62, 70, 72 (8); *OstrEpit* kt, ktv; *RybGęfli* A2, A3v; iż Doftoięntwá y vrzędy ziemłkie przez Królá Iego M. [per *Maiestatem regiam JanStat* 299] tylko obywatelóm Ziem/ ófiádłym/ godnym máią bydź dawáné. *SarnStat* 73, *4 źp, *5, *7v [2 r.], *8v [2 r.], 11 (158); ażby pierwey przed Krolem Ie^{go} Mością/ álboż y przed kim infzym od Krolá Ie^{go} Mości poftánowionem/ okazał iefłiz vmie to co iego rycerłkiemu ftanowi należy *GrabPospR* K3, K2v [5 r.], K3, K4, L [5 r.], Lv (19); *PowodPr* 47; *VotSzl* A2, B3v, Cv, C2, C3v (19); *GoslCast* 7; *SkarKazSej* 694b.

»Jego (a. Jeho) Krolewska (a. Krolowska, a. Kralowska) M(ił)ość« [w tym: pełny zapis: Jego Krolewska (a. Krole, a. Kro, a. K) Miłość (77), Jego Krolewska (a. K) Mość (4); skroty: J K M (109), Je(go) K M (155), Miło (3), Miłć (1), Mć (38); Je(go) Kr M (2), Mił (1), Mść (2); Jego Kro M (105), Mi (1), Mć (100); Jego Krol M (2), Miło (1); Jego Krole(w) M (8); Jego Krolewska M (35), Mć

(38), Mśc (2) [w tym: Jego Wielką K(rolewska) M(iłość) (1)] (684): *MetrKor* 31/621 [7 r.], 622 [2 r.], 34/265 [2 r.], 268 [3 r.], 37/2 (55); *ListRzeż w.* 55; y powiaday ye⁸⁰ vyelkies k. m. abi temv Turcziniv nie wierzil *LibLeg* 11/58v, 4/26 [5 r.], 26v, 6/55 [3 r.], 158v, 159 (393); *ZapWar* 1535 nr 2413, 1536 nr 2491, nr 2492 [7 r.], 1545 nr 2646 [3 r.], 1548 nr 2669, 1550 nr 2665; *ConPiotr* 30, 31v [4 r.], 32 [2 r.], 33, 33v (16); *MurzNTSekl* A2 [2 r.]; *Diar* 22 [5 r.], 23 [5 r.], 24 [12 r.], 26, 29 (79); *DiarDop* 110 [2 r.], 112 [2 r.], 113, 117, 119; *MrowPieś kt*; *GliczKsiąż Lv* [2 r.]; *GroicPorz* f4v, bb3; *KrowObr* A2, B3; *UstPraw* K2; *WyprKr* 1, 1v [2 r.], 2 [2 r.], 22, 46; *OrzQuin* I4v, Lv, O, P2v; *GórnDworz kt*; Ku Orłowi iego K. Miło. *RejPos kt*; iżeby iego Krolewka M. tego gwałtowniká práwá Bożego y Ludzkiego/ á rozlewęc niewinney krwie Chrześciańkiesy/ mógł potłumić. *KwiatOpis* B; Tho miáfto y Zamek/ I. K. M. Polfkkiemu przes iednoftáine Krzyzackie podánie práwnie przysłucha. *KwiatOpis* B2v, A2, B, Bv, B2v [2 r.], B3 (16); *RejZwierc* Bbb3v; *WujJud* 16v, b3v *żp*; *BialKaz* N; *StryjWjaz kt*; *Oczko* A2; *KochPs* [217] [3 r.]; *ZapKościar* 1582/28v, 31, 32, 33v; *CzechEp* 12, 55 [2 r.], 136, 224; Co iáko X. K. czyni/ líft do Iego Krolewkiesy Mości/ piány świádczy/ w ktorým częfto iednęż piońkę powtarzaiąc/ Iego Krolewká Mość nápomina *NiemObr* 19, 6; *KochFr* 135 [3 r.]; *ActReg* 47, 48, 49, 64, 156 (7); *GrochKal* 2; *GórnTroas* [3]; *OrzJan* 63; *KołakSzczęśl* A2; *SarnStat* 10, 97, 198 [3 r.], 312, 450 (40); *ZapMaz II G* 97/90; *KlonKr kt*; *SkarKaz* 2v *żp*; *VotSzl* E2; *CiekPotr* ktv.

»Książę Jego Miłość« [w tym: pełny zapis: Książę Jego Miłość (3); skróty: X I M (3), J M Ks (1); Książę J M (1); Książę Je(go) M (6); Książę Jego Mć (5)] [szyk 15 : 4] (19): Alye nas fdrugyey ftrony lyfth xiazecya yego Myłóczy malzonka t. m. salfmvcyel *LibLeg* 8/132v [2 r.], 8/133v; *MurzHist* A4; *WyprKr* 1v, 2 [2 r.], 50v; *KwiatOpis* A3; *SkarJedn* A6; *ActReg* 42, 45, 46, 125, 181 [2 r.]; *WysKaz*)? (3; to będzie ná woléy Miłtrzowłkiesy: iefli zechce przyśiádz ná té gránice/ álbo też przypuścić Ie⁸⁰ M. Książę [dominum Duce[m] *JanStat* 882] do przyśięgi *SarnStat* 1109, 1110.

»Jego Książęca Miłość (i) Pan« [w tym: pełny zapis: Jego Książęca Miłość (1); skróty: J X M (1); Jego K (a. X) M (3), Jego X Mć (1); Jego Książęca M (1), Mił (1); dodatkowo z imieniem i nazwiskiem (6)] (8): *KwiatKsiąż* Q3v; *BudBibKaw* A2v [2 r.]; W Wilnie/ z Drukárni Ie⁸⁰ Książężęcay[!] Miłósci Pá. Mikołaiá Chryfztophá Rádziwiłá Márzfálká W. Kxię Lit. etc. *SkarJedn kt*; *KochJez kt*, A2; *WysKaz kt*, 1.

»Kurfirfirst, Elektor Jego Miłość« [zawsze ze skrótem: J M] (2 : 1): piszę iakom się od prawil u Kurfirfirsta IM Brandeburskie⁸⁰ *ActReg* 180, 181, 184.

»Jego Najaśniejsza Miłość, Najaśniejsza Jego Miłość« [w tym skróty: I. N. M. (1), N. Jego M. (1)] (3 : 1): częgo [przyjazni] iego najaśnieyfza miłóść [sultán] ferdecznie winfzuie *BielKron* 332, 332 [3 r.].

»Jego Święta (a. Naświętsza) Miłość« = o Bogu [w tym skróty: jego s. m. (1)] (63): Pán mily Iezus [...] gdy ta nowina przyflla ku iego fwięte miłóci/ plakál rzewno fwęgo rycerza [Jana Chrzciela] *OpecŻyw* 48v, 2, 14, 15, 30v, 33v {21}; *PatKaz II* 81; *RejPs* 125; *LibLeg* 11/43; *SeklKat* X; *MurzNT Sekl* A2; Aby Pan Bog Duchem fwiętym fwoim raczył ofwiecić vmył moy/ áby fie przodkiem iego fwiętey miłóci/ á potym y tobie wdzyęcźnie á wiecznie podobáło. *LubPs* A6, Xv; *BibRadz* *6; *SarnUzn* A3v; *LeovPrzep* b3, B4; *RejPos* 132, [154] [2 r.]; *KwiatOpis* A2v; *SkarŻyw* A2v; *NiemObr* 6; *GrabowSet* A3v; O ráczyłz fię do iego naświętfzýy miłóci przyczynić zá mną *SiebRozmyśl* G2v, G3, G3v, G4, G4v, H (23); *VotSzl* Fv.

Iron. (14): Wydzy [Kupiec] iż fię iuż Czart śmieie Ieft onim dobrej nadzieie. Gdy zcedl wtakiey omilnołczy Niewatpy wiego miłołczy. *RejKup* c3v; *RejWiz* 5v; Kruczyfko chce zółpiewać/ vpuści Chomieká/ A Lis go pochwyćiwłzy [...] Skoczył prętko do lálá/ Kruczek fię obaczył/ Iż zdrádzon iego miłość/ kiedy śpiewać raczył. *RejZwierc* 116; Gdy kto tho czyni co iż zle ieft baczył/ Tu iego miłość mądrze śzáleć raczy. *RejZwierc* 215; Będzyeć fię łgarz zdał by Anyoł fwiátłości/ Lecż z dyabłem rowno łtan iego miłości. *RejZwierc* 217; Dobrego y fwiát y Bog zówždy baczył/ Iego miłość zły ze złemi być raczy. *RejZwierc* 222; TAtárzyn infzym łtanom inż ni w czyni nie rowien/ Bo bárzo iego miłość ná wżem płu podobien. *RejZwierc* 242v, 29v, 75, 89v, 164v, 218v, 228; W tym kot bury po drodze chodząc dla żywności/ Pátrząc po obu łtronách dołtał iegomości [skowronka]. *CzahTr* K4v. ~

»Jej M(ił)ość« [w tym: pełny zapis: Jej Miłość (54), Jej Mość (1); skróty: J M (19); Jej M (146), Miło (4), Mć (66), Mść (9)] (200): Abi yey mczi wthey czczy y powadze myely yako na łtan yey mczi przifthoy *LibLeg* 11/187v, 4/26, 7/35v, 103v, 114 [5 r.], 114v [8 r.] (98): Na to iey miłofcij [Pannie Marii] odpowiedz wefele. O z radością náfwięćfłá panno gołpodze náłła s twą wołą poydę ij twé fwięte miłofci nieopulfczę/ ij fynáczka twé⁸⁰/ zbawiciela mégo *OpecŻyw* 29, 10v [2 r.], 13v, 14v, 26v, 32 (15); *PatKaz I* 3; przeth począczyem tey myley pany y narodzenyem byly figury y proroczthwa o yey myłofczy przyłczy *PatKaz II* 59, 21v, 48v, 52, 56v, 59 (13); yż ten żołtarz naprzod był wyłożon na żądanie iey miłofci matki/ wielmożney theż dobrej pamięci paniey Katharzyny na ten czas Woiewodzinye Pożnańskiey *WróbŻołtGlab* A2, A2; *MetrKor* 61/223v; *LibMal* 1547/133; *KochZuz kt*; *BielKron* 320v; [Łukasz] kazał [...] przed oną [...] wielką a łławną Pánią/ przed I. M. Pánią Zophią/ z Sprawy Odrowążówną/ Káłztellanką ná ten czas Woynicką *OrzQuin* Y2; *GórnDworz* D6v; *KochFr* 122; Zacney á Pobożney Pániey Iey Mści Pániey Doroćie Kádłubfkiey z Iedleńfká. etc. Pániey á dobrodzieyce Iwey/ T. W. łłuzby życzliwe záleca. *WisznTr* 3, 2; *BielSjem* 15; *ActReg* 160, 161 [2 r.], 162; *ZapKościar* 1588/82v [2 r.]; *GrabowSet* A2, Mv; *OstrEpit kt*; Do Iey Mści. Pánny Zophiey Kxiężny Śłuckiey/ Kxiążęćiá Ierzego Corki *KołakCath* Cv, C4; *SkorWinsz kt*, A2, A2v; żeś fię W. M. znowu [...] do máiętności fwey náwróćić/ y domn ták zacnego y dzielności ofobliwey Iey Mość Pánią Małżonkę fwą klenot wielki w dwor fwoy oyczyłty łcześniełwie przyprowadzić raczył *RybWit* [A]v, C2.

~ *Zestawienia*: »Krolewna Jej Miłość« [w tym: skróty: K Jej Mć (19), Krolewna Jej M (1), Mć (6)] (26): Wiprawa Krolewni Jei Mczi Catarzini Polskiei. *WyprKr* 1, 2v, 15, 46, 48, 50 (25); Ze VKrolewny Iey Mi Luterskie kazanie y Saskie Ceremonie bywaią *ActReg* 169.

»Krolowa (a. Krolewa, a. Kralewa) Jej Miłość« [w tym: pełny zapis: Krolowa Jej Miłość (4); skróty: K J M (1), Jej M (2); Kro J M (1), Jej M (6), Jej Mć (2); Krolowa J M (7), J Mść (1), Jej M (43), Jej Mć (15), Jej Mść (1)] [szyk 82 : 1] (83): Ze kroyewa iey myłofcz malzonka iego K. M. wielky piathek o czternałtey godzinye/ czerą na wfchitkich czlonczech zdrowa porodnicz ieft raczila. *LibLeg* 4/26, 7/10, 35v, 100, 10/64v [2 r.], 114 (50); *MetrKor* 57/116v, 59/275, 61/223 [2 r.], 223v [2 r.]; *LibMal* 1543/68, 1548/139v; *Diar* 72; *GórnDworz* O5v, R5; Odpráwá Posłow Greckich. Iana Kochanowskiego. Podána ná Theátrum przed Krolem Iego/ Mścą y Krolową Iey Mścą/ w łázdowie nád Wárszawą. *KochOdpr kt*; *ReszPrz* 107; *ActReg* 171, 172; *OrzJan* 128; *SarnStat* 25, 26 [3 r.], 97, 105 [2 r.], 367 (16); *KlonKr kt*.

»Jej Krolewska Miłość« [w tym skróty: Jej K M (4), Kr M (1), Kro M (5); Jej Krolewska M (1), Miło (1), Mśc (!) (13): *LibLeg* 11/188; *BiałKaz* M3v; *ActReg* 45; *SarnStat* 26, 105 [6 r.], 1147; Do czego pomogą mu [synowi króla] przykłady W. K. M. y Iey Krolewskiej Miło: szczęśliwey matki iego *SkarKaz*)(4,)(4v.

»Jej Książęca Miłość« (1): Iásnie Oświeconey Księżnie Iey X. M. Pániey Pániey Zofiey z Mielcá/ Księżnie Słuckiey. etc. etc. Pániey mey miłościwey. *WysKaz*)? (2.

»Ksieni Jej Miłość« (1): Ia kom ya nyewczal loczydz [lege: łodzie] vprzywosza warschewszkyego nawyslye anym them vszkodzyl xyenyey yemylosczy *ZapWar* 1508 nr 2039.

»Księżna Jej Miłość« [w tym skróty: J M Księżna (1); Księżna Jej M (6), Mć (4) [szyk 7 : 4] (11): *LibLeg* 11/156v; SPisanie Dworu, i slug wsitkich, ktorzi s księżną Jei Mczią do Philandiei z Wilna iachali *WyprKr* 122, 113v, 126, 127; *SkarJedn* A6; *KochEpit kt*, A2; *KołąkCath* B4v, C2v, C4.

»Jej Święta Miłość« [o Matce Bożej] (5): vcz że fie też ij ty w ten dzień tak wefoly/ tzcitz ijmię Marié k iéy fwięte miłości/ wolaiątz *OpecŻyw* 186, 25, [27], 182v; *PatKaz* II 21.

Personifikacje (4): *BielKom* E5v; Szalona Íprawá podobna ku złości/ Práwie rodzona fioftrá iey miłości. *RejZwierc* 214v; Vkáż ktho tego nie vzył z lekkością/ Kto fie pobrátał ze lżą iey miłością. *RejZwierc* 216, 223. ~

»Krolewska Miłość« [w tym: pełny zapis: Krolewska Miłość (2); skróty: K M (3), Kro Mc (1)] (6): Byly Vyfzlany Comyfzarze kv vczynenyv spraviedliwofczi myędzy Crolewskiej miłofci poddanemy a myędzy yego milosczy poddanemy *LibLeg* 6/114v, 11/78, 163v; *Diar* 76; Ták Sámuel Zborowlki cały w poczćiwości/ Wywołan ieft/ z Dekretu Krolewskiej Miłości. *StryjWjaz* C4; *ActReg* 33.

»Nawielebniejsza Miłość« (1): miley nam słuchác gdy kto mowi do iáлноści/ zacności/ wielmożności/ świętobliwości/ wielebności/ do máieftatu/ śláchetności/ vrodzoności/ y nawielebnieyfzey miłości nálfzey [cum quis alloquitur celsitudinem, excellentiam, praestantiam, magnificentiam, reverentiam, maiestatem, sanctitatem, nobilitatem, generositatem, egregietatem et reverendissimam dominationem nostram]. *ModrzBaz* 59v.

»Sw(oj)a Miłość« (3): kthorzi gdi bi nyemyely wolno yezdycz pozyemy w. m. obrazylo bi fzye them przemyerze kthore yem K. m. S Czefarzem ye^{go} mczią Tvreczkyem y s. m. ma. *LibLeg* 11/153v.

~ *Zestawienia*: »Swoja Krolewska Miłość« (1): abifz nálfch nyewipvfczyl zláfky swoyey Kro. mczi. *LibLeg* 11/183v.

»Sw(oj)a Pańska Miłość« (1): ACzechmy zwykli bywác ochotni Wálfzności/ Co ieft pewnie wiadome fwey Páńfkiey miłości. *PaxLiz* E2. ~

»Tw(oj)a Miłość« [w tym: pełny zapis: Twa Miłość (98); T M (44), Twa Mć (32)] [szyk 166 : 8] (174): *BierEz* R3; O fynu móy námileyfły/ ij gdzie ies/ tzo fie dzieie s twa miłością? *OpecŻyw* 33, 18v, 36, 38, 121v, 157v; *ForCnRWiet* Av [2 r.], B4 [5 r.]; *GlabGad* A3v [2 r.]; Tamżem ia dobrze pobacził wielką fklonność miłofci twey ku ludziom vczonym *MiechGlab* *2, *2 [3 r.], *2v; Oífwieczona kxiežno Czorko nálfza myla. Dano nam lyfth t. m. *LibLeg* 8/132v, 7/10v [5 r.], 11 [5 r.], 8/132v [7 r.], 133 [5 r.], 133v [8 r.], 11/165v; *LudWieś* A2 [4 r.]; Acz ci nie ia ludzieć mowią/

izęz twa miłocz dzywaczka *RejJóz* C6v; *KromRozm II* p4; *SeklPieś* 19v; rzekł Strángwiley: Witay krolu wielki [...] Rad bych twey miłóci nowiny lepże powiedział niż tyto. *HistRzym* 21v; ieden sługa Apollonow rzekł: Kxiążę fláchetne/ pytam twey miłóci/ mógł libych [!] w they ziemi iną nogę [...] kupić *HistRzym* 22v; on kupiec przyłzedłszy ku Cefárzowi pozdrowił go rzekąc: Zdrow bądź Domicyanie Cefárzu nieprzemożony: Iam przyłzedł ku thwey miłóci *HistRzym* 57v; przyłzła ku Euftáchiuszowi Hetmánowi y poczęła go prośić rzekąc: Pánie miły/ profzę twey miłóci kaz mię z sobą wziąć *HistRzym* 131v, 21v, 22v, 23 [2 r.], 23v, 24 (25); *RejZwierc* 39, 246; (*nał*) Do Pána Mikołaiá Wolfkięgo. (-) Nie źle mię twoiá miłóć w kárty podgoliá. *PudlFr* 34; *RybWit* Cv [2 r.], C2.

~ *Zestawienia*: »Tw(oj)a Boska Miłóć« [*do Boga*] (2): *OpecŻyw* [162]v; Profzę twey Boskiey miłóci (o nałódłszy Iezu) wielce prágnąc ábyś to raczył vczynić *LatHar* 45.

»Tw(oj)a Krolewska Miłóć« [*do króla*] [*w tym: skróty*: Twoja Kro Mć (30), Twoja Krolewska Mć (2)] (32): Bo Hołpodar moy Ilyalch Woyewoda chce dzyerzacz mye łtwoyam Kro. mczyam. *LibLeg* 11/168, 11/165v, 166 [2 r.], 167v [5 r.], 168 [9 r.], 168v [11 r.], 169 [3 r.].

»Tw(oj)a Pańska Miłóć« (4): Gdiż wyłokóć cznot twey panłkey miłóci [*podkomorzego wieluńskiego*] więtzego by rołławienia potrzebowała *MiechGlab ktv*, *2, *2v, *3.

»Tw(oj)a Święta (a. (Prze)naświętsza) Miłóć« [*do Boga lub Matki Boskiej*] (45): *PowUrb* +v; O z radołciá náfwiętlá panno gołpodze náłła s twą wołą poydę ij twé fwięte miłóci nieopulfczę *OpecŻyw* 30, 23, 71, 78v, 86v, 88 (10); *PatKaz II* 19v; *RejJóz* A5; prolim cie miły panie [...] zebyłmy to czynili czoby było ku chwale twey fwiętey miłóci/ a ku náłzemu dułznemu zbawieniu *SeklKat* D2, D2 [3 r.]; *LubPs* E, H3v, P3, bb2 [2 r.], bb6v; *RejWiz* 108, 165v; *RejPos* 315; *KwiatOpis* [C2]v; *ArtKanc* N8v; potym nogi okrutnie przybili/ y wšytkie łtawy y żyły porwáli/ iż káždy łtaw twéy náświętlézéy miłóci mógł bydź zliczón *SiebRozmyśl* D3v; O Náświętlza dżiewico/ błogołławiona porodźicielko páná náłzého Iezulá Krytułá/ przypominam twéy náświętlézéy miłóci ono twoie wielkie wefele *SiebRozmyśl* G2, C2, C3, I2, I2v, 13 (17). ~

»Wasza M(ił)óć« [*w tym: pełny zapis*: Wasza (a. W.) Miłóć (64); Wasza Moć (*w zestawieniu*: Wasza Krolewska Moć) (1); *skróty*: W M (3117), Mił(o) (1), Młć (1), Mść (4), Mć (39); Wasza M (395), Mć (71)] (3695): A thak wałchich M. yego krolewka myłocz żadacz y vpominacz raczy, zebyłczyefzyą wałcha myłocz, wthey Electy łzwey. zwolyą yego K. M. łzyą sgodzyły. *MetrKor* 31/621, 31/620v, 621 [4 r.]; Mili panowie łędźie/ iá lie przed wałzą miłóciá żałuię/ oto na Sżkodę *ForCnR* D4, C [3 r.], D4, Ev [2 r.]; Miłóczywy Krolyv v m yełth rozvmny y mozeczye the^{mu} porozumycz jako my nalepocy moglo bicz *LibLeg* 6/191v; Drugie tesz v m. prosche m. kroliv abi v m raczil vczinicz jako pan chrzesczyansky jako nas przyaczil y sałfyad blyłkj *LibLeg* 11/47v; Kyedi w. m. [*wojewoda wałski*] kv yego Kro. mczi połla połlyelch abo lyłth *LibLeg* 11/152; ze hołpodar moy chce zwałcham mczą dobri pokoy y przyaczyalłthwo *LibLeg* 11/162v, 6/190 [2 r.], 191 [2 r.], 191v [6 r.], 192 [5 r.], 10/62v (162); sktorych przyczyn prosza myły panovye aby mya V. M. raczyły oddesłacz nalaskavy rośałh krolya iego myłoczy *ZapWar* 1528 nr 2457; Panye myły myklaschv czarnomsky ya sznalaskv ych myłoczy panow yednaczow jako vynny v. m. syą vpokarzam y malzoncz v. m. *ZapWar* [1544] nr 2609, 1528 nr 2457 [5 r.], [1544] nr 2609 [3 r.], 1553 nr 2685 [3 r.]; *FalZioł* 2v; *BielŻyw nlb* 2, 3 [3 r.], 4 [2 r.], 5 [2 r.]; *WróbŻołtGlab* A5;

Tham przistapywłchi thenze wirzschowłki rzekl myli panye day mv V. M. pokoy *LibMal* 1545/102v, 1545/102v [2 r.]; RAdbych miła Gromado miłofciam wafzym dawno odpisał [!] [...] Czo przijąć miłość wafza za łzczodrak odemnie raczycie. *LudWieś ktv, ktv* [3 r.]; *RejJóz* H6v; *SeklKat* A2v [3 r.], A3 [4 r.]; Wielkie ifcie y ważne przyczyny Wielmożna a Miłofciwa pani przywiodły mię [*Helene Unglerowq*] ktemu/ abych tę hiftorią [...] W. M. [*Annie Tęczynskiej*] przywłałczyła *HistAlHung* A2, A2 [2 r.], A2v, A3 [3 r.], A4 [3 r.]; Posłowie ku Senatorom. Miłofciwi Panowie! Rozumiemy to o WM jako o zacnych senatorzech *Diar* 32, 24, 25, 26 [5 r.], 27, 28 (105); I WM naszych Miłofciwych Panow a Rad Koronnych prosiemy, abyście staranie swe pilnio w tym uczynić raczyli *DiarDop* 114, 110 [5 r.], 111 [10 r.], 112 [7 r.], 113, 114 [10 r.] (99); A tak łalkawy mnie Pánie Olefznicki, możefz mi wáfzá M. wierzyć/ iż wáfzá M. niemafz áni fobie/ áni Domowi fwemu/ przyázliwšzego nád mię człowieká *OrzList* d2, d [6 r.], dv [2 r.], d2 [6 r.], d2v, d4v (69); *LeszczRzecz* A4v [2 r.]; *RejFig* Cc5v; *RejZwierz* A4; *OrzRozm* A2v [2 r.], A3v [6 r.], A4 [5 r.], A4v [3 r.]; *BielKron* 334v, 457v, 476; Vale [...] Miey fie dobrze/ Bóg zegnay/ czołem też my mowiemy/ Day W. M. zdrów był. *Mącz* 474a, 123c, 157c, 379b, 428c; *SienLek* a2v; Pánie Krifki ku W. M. ia mowię *GórnDworz* B8v; A o tym Czo w. m. rozumiefz pánie Myfzkwłki (Rzekł p. Boiánow.) *GórnDworz* L3; Iefzczęš mi fie w. m. thym nie zgániłá/ bo to/ żeš w. m. ftára/ przywiedzie mie kthemu/ że w. m. Anyołom równá/ czynić będę *GórnDworz* Q5v; Iáko gdy iednego w wielkich przezyfkach fkazano/ począł plákác/ á fyn do niego rzekl/ Czemu w. m. pláčzełz *GórnDworz* R6v, B8v [4 r.], C [3 r.], C2 [7 r.], C2v [5 r.], C3 [5 r.] (689); *GrzepGeom* B3 [3 r.], B3v [8 r.]; A ziemiánká ftoiác powiedziálá: Więc my thez choiay drobniefzemmi perełkami miłofciwa páni/ ále przedfię w thenze wzor co y W. M. *RejZwierz* 59v, 90 [3 r.], 240 [3 r.]; Moy łalkawy panie Fogelweder [...] służby fwe wlasķę V m. zalecam. *KochList nlb* 1, nlb 1 [4 r.], 2 [4 r.], 3 [4 r.]; *MycPrz* II D2 [2 r.]; *Strum* A2v, A4v [2 r.], B [6 r.], Bv, Q3, R4; *BiałKaz* H2, I3v, L, M4v [2 r.]; *BudNT przedm* a2v [3 r.], a3 [7 r.], a5 [3 r.], a5v [7 r.], a6 [3 r.], a6v [3 r.]; *SkarJedn* 118; *KochOdpr* A2 [7 r.], A2v [4 r.]; *Oczko* A2, A2v [3 r.], A3, A3v, A4 (14); *SkarŻyw* 319; *CzechEp* *2, *2v, *3 [4 r.], *3v [2 r.], *4 (14); *CzechEpPORz* *2 [4 r.], *2v [10 r.], *3v, *4, *4v [9 r.] (65); *KlonŻal* A2v; *ReszList* 142 [5 r.], 143 [3 r.], 144, 153 [4 r.], 154 (31); *WerGośc* 204 [4 r.], 205 [6 r.], 251 [2 r.], 252 [6 r.], 253; *WerKaz* 267 [5 r.], 277 [3 r.]; *PudłFr* 63; *KochPropKKoch* 4; *KochWr* 18 [2 r.]; *PaprUp* A2, A2v; *ActReg* 12 [2 r.], 13 [8 r.], 14 [8 r.], 27, 28 (525); *GostGospSieb* +2, +3, +4, +4v [10 r.]; *GórnTroas* 5 [5 r.]; tę kilká kart piím Ianá Kochánowłkiego do rąk W. M. połyłam [...] áby v W. M. byłá pámięc onęgo towarzýftwá Wuiá W. M. z pánem Kochánowłkim: częšciá též ábyš W. M. był mym M. Pánem do końcá. *KochCzJan* A3, A2v [4 r.], A3 [3 r.]; W. M. moiey Mćziwey Pánny [*starofcianki ošwięcimskiej*] powolny y wšzego dobrego žyczliwy fługá Sebálftyan Grábovviecki. *GrabowSet* M, A2, A2v [5 r.], A3 [9 r.]; *KochAp* 7 [2 r.]; *KochFrag* 49 [7 r.], 50 [4 r.]; *KochFragJan* 3 [6 r.], 4 [10 r.]; *OrzJan* 5, 6 [2 r.], 7 [2 r.], 8, 12 (53); *KořakCath* A2, A2v [2 r.]; *KořakSzczęšl* A2v [6 r.]; Vfam náwet miłofciwéy obietnicy W. M. [*żupników krakowskich*] žešcie W. M. mieli bydž záfwe moimi M. Pány. *JanNKar* B2, A2v, A4 [2 r.], A4v [5 r.], B [4 r.], Bv [3 r.], B2; *JanNKarGórn* D4 [3 r.]; *JanNKarOrz* F3v; té księgi o Vrzędzie Márfořkowlkim [!] W. M. Pánu fwému M. iáko Márfořkowi Wielkiému ofiáruię. Nic niewáfpiac, že W. M. przyftęp Pan móy M. temu przedšiewžięciú moiému będžiefz raczył vczynić *SarnStat* 306, *7, 228 [6 r.], 306 [5

r.], 314, 330 [5 r.] (55); *ZapMaz II G* 97/89v; *VotSzl A2* [3 r.], *A2v* [12 r.], *A3* [4 r.]; Profzę tedy iefzczę ábyś mnie W. M. moy Mćiwy Pan do Miłościwey łalki łwey [przyjąć raczył] *CzahTr A3v*, *A2* [5 r.], *A2v* [4 r.], *A3v*, [2 r.], *A4* [5 r.]; *GosłCast* 3 [2 r.], 4, 5, 7 [7 r.], 8; *KlonFlis Bv* [10 r.]; *RybWit Av* [8 r.], [A2] [5 r.]; *SzarzRytJSzarz nlb 2v* [3 r.].

~ *Zestawienia*: »Wasza Boska Miłość« [do króla Persów] (1): dla tego wáfzey boskiey miłóci [deitati] *vestrae*; Waszego bosthpha *HistAl 1510/183* pokornie profimy/ áby ná pámięć przywiodłzy nálfzę fłufbę raczylibyście nam dopomoc *HistAl E6*.

»Wasza Miłość Cesarz« (1): Bo yełly by thego Wáfza M. C. nye opatrzył Thedy by Krol ye⁸⁰ M pan moy mwfzwał bronycz zyemye y lvdzy fźwoych od voyowanya Tatarfkie⁸⁰ *LibLeg 7/9*.

»Wasza (Wielka a. Najaśniejsza) Cesarska (a. Casarska) Miłość« [w tym: pełny zapis: Wasza Cesarska (a. C, a. Ce) Miłość (10); skróty: W C M (88), Mć (1); W Ce M(4), Mi (1); W Ces M (1); W Cesarska Mć (3); Wasza C M (28), Ce M (5), Cesarska M (2), Cesarska Mć (1)] [szyk 143 : 1] (144): *LibLeg 7/8* [2 r.], 8v [7 r.], 9 [8 r.], 9v [3 r.], 31 (134); To I. N. M [cesarz turecki] czyni dla tego/ áby wáfzá Naiáśnieyfza C. M. [cesarz rzymski] tym źzetelniey y pewniey obáczyć raczył/ the fźczera/ pewną/ źyczliwą przyiaźń *BielKron 332*, 332 [5 r.], [332²], [332³]v, 394v; rácz Wáfzá Miłość Celárfka wfćáć/ iufz obiáď bęďzie nie długo. *WerGość 245*.

»Wasza Miłość Krol (miłóciwy)« (3): Milosziwy Krolyv, Czo movyl pyotr Marfchalek [...] abyszye vyerzily V. M. K. yłf są słowa pana nálfzego y rady panow yego *LibLeg 6/192*, 10/124, 11/78v.

»Wasza (Wielka) Krolewska Miłość« [tym: pełny zapis: Wasza Krolewska (a. K) Miłość (13), Wasza Krolewska Mość (1); skróty: W K M (753), Mść (3), Mć (7); W Kr M (9); W Kro M (5), Mć (4); W Krolewska Mć (1); Wasza K M (84), Mć (13); Wasza Kr M (5); Wasza Kro M (194), Mć (41); Wasza Krol(ew) M (15); Wasza Kro(lewsk) Mć (1); Wasza Krolewska M (5), Mć (10)] [szyk 1162 : 3] (1165): Iego krolywłka myłófcz pan moy myłófczywy Wáfchey krolywłkyey myłófczy then tho Lífth pofłaczy iefł raczil *LibLeg 4/26*; Yescze prośfym v m. k. M. Krolv yako swego przyacziela y sałfyada blyskie⁸⁰ *LibLeg 11/48*; Opowydami y wfpomynami wáfchey wielkiey k. m. *LibLeg 11/54v*; Nayálfznyeýfchi myłófczywi Krolyv wáfchey Kro. mczí oznaymvye. *LibLeg 11/153v*, 4/26 [6 r.], 26v, 6/192, 9/49v [4 r.], 50v [3 r.] (331); *MetrKor 61/224*, 62/171v; *SeklWyzn ktv*, 3v [2 r.], 4 [3 r.], 4v [6 r.], a4v, g4 [2 r.]; Włáfnie mi fie ífcie zdało [...] Naiáfnieyfza a miłóciwa Krolowa thy ksiáski W K M przipiáć *RejJóz A2*; Wáfza krolewska miłófc [faraon] w krotcze to ogláďalzf Ze fie nicz nie omyliłf na tym czo poźáďalzf *RejJóz K7*, *A2* [2 r.], *A2v* [4 r.]; wierzymy W K M swemu M P a Krolowi naszemu polskiemu, íź się tym obraźáć nie bęďdziesz raczył *Diar 89*, 20 [3 r.], 21 [13 r.], 22 [4 r.], 24, 25 [2 r.] (216); *DiarDop 98* [2 r.], 99 [3 r.], 104 [5 r.], 105 [8 r.], 106 [4 r.] (43); Naiáfnieýfzego Máiefłatu W. K. M Zycźliwy fłufzebnyk/ pofłufzny poddány/ y wierna Ráďá/ Mikołay Ráďziwił etcet. *BibRadz *3*, *2 [13 r.], *2v [17 r.], *3 [11 r.]; *BielKron 443v* [2 r.]; *OrzQuin N4v*; *SarnUzn A2v*, *A3* [5 r.], *A3v*; *GórnDworz A2* [3 r.], *A2v* [6 r.], *A3* [6 r.], P8, Q6v [2 r.]; *RejPos A3* [2 r.], *A3v* [3 r.]; *WujJud A5*, *A6v* [3 r.], *A7* [4 r.], *A7v*, *A8* (28); *WujJudConf 3* [2 r.] 4 [2 r.], 6, 8, 10 (23); Nayďziełf tu Wáfzá K. M. czym fie vćiefzyć bęďziełf mogłá/ y w inych wfzytkich przypadkách trofklowych y wtym ośieroceniu á boiaźni niebefpieczeńłwá/ wktorey Krol Ie⁸⁰ M. małźonek W. K. M. zołtáwił

SkarŻyw A2v; á podocześnieym kroleŃtwie áby Pan Bog dał Wałzem Kro. M. vczefnictwo wiecznego *SkarŻyw* A2v, A2v [8 r.]; że mię taki pozew potykáć nie miał/ człowieká vćciwego/ y Senatorá Wałzey Krolewłkiey Mości *GórnRozm* H4v; *Paprup* K3v [2 r.]; List Pana Marszałka Koronnego do Krola Ie⁶⁰ Msci Naiiasnieyszy Młcwcy Krolu Proszę vnizenie W K M M M Pana zebys się W K M tym obrazac nieraczył do mnie *ActReg* 115, 30 [5 r.], 31 [4 r.], 33 [2 r.], 56 [3 r.], 57 [5 r.] (98); *OrzJan* 3 [5 r.], 4 [3 r.], 72 [2 r.], 73 [4 r.], 74 [5 r.] (240); *SarnStat* *3 [4 r.], *3v [5 r.], *4, *4v [3 r.], 1266; NAIásnieyłza Miłościwa Królowa/ znaiác po włzytkie fwe czáfy wielką á Miłościwą łáfkę W. K. M. przeciw łobie *SiebRozmyśl* A; A zátym iuz naniżłze fluzby moie w miłościwą łáfkę W. K. M. [Anny, królowej polskiej] zálecaiac pilnie profzę/ áby mię z niéy W. K. M. opułczáć nie raczyłá. *SiebRozmyśl* A2, A [4 r.], Av [12 r.], A2 [9 r.]; *PowodPr* 2 [3 r.], 3 [4 r.]; W. K. M. mego Mił: Pána. Naniżly y pokorny Káplán y flugá X. Piotr Skárga *SkarKaz*)(4v,)(3v [9 r.],)(4 [6 r.],)(4v [3 r.].

»Wasza Ksiáżęca Miłóść« [w tym: *pełny zapis*: W(asma) K(siążęca) Miłóść (3); *skrót*y: W (a. Wa) K (a. X) M (17); Wasza Ksiáżęca (a. K, a. X, a. Kx) M (45)] (65): Tę tedy pracą moię á chuc ktorą W. K. Miłóciám/ Miłóciwe Kłiáżęta przywłázczaam/ ráczcie zá wdzięczne ná ten czás przyiáć. *GliczKsiáz* A4v, A4 [3 r.], A4v; *BudBibKaw* A2v [6 r.], A3 [7 r.], A3v [8 r.], A4 [2 r.]; Z czego wálzá Kxiáżęca Miłóść wielce Panu Bogu dziękowáć/ y to iemu bárzo chwalic [...] winien ieltes. *SkarJedn* A6v, A4v, A5 [5 r.], A5v [3 r.], A6 [2 r.], A6v [5 r.], A7 [4 r.]; *WysKaz*)([2 r.],)(3v [5 r.]; *SarnStat* 168 [6 r.], 863 [3 r.].

»Wasza Najaśniejsza (a. Jasna) Miłóść« (2): *LibLeg* 11/44v; iże wálzá Cefárfka Miłóść/ z częłtych połelłtw/ ktorzy tho wálzey naiálnieyłzey miłóści przypominaiá iuz fie ták przyiazń iego naiálnieyłzey miłóści przyięłá y mnoży fie *BielKron* 332.

»Wasza Pańska Miłóść« [w tym: *pełny zapis*: Wasza Pańska Miłóść (5); *skrót*y: Wasza P(ańska) M (6); W P M (18)] (32): Miłóciwy krolyv daym vyedzenye wałzey panyskyey M *LibLeg* 6/190, 6/191v [3 r.]; Bo iako na fwiecie będącey włzelkiey czći y chwały fluzney V P M. życzyl y žádał *WróbŻoltGlab* A3v, A2, A2v, A3 [2 r.], A3v [4 r.], A4 (13); W. P. M. Powolny poddány flugá. Lázarz Andryłowic Impreffor. *SienLekAndr* a4, a2v [7 r.], a3v [5 r.]; Powiedzial Woyt [...] Tákci fie twey miłóci widzi iz wieś wielką [...] Ale moželz temu wálzá Páńfka miłóść wierzáć iz v nas dziś trzye fiedzą ná iednym łanie. *RejZwierc* 39; *StryjWjaz* A2v.

»Wasza Wielka Miłóść« (1): A mnie theż w tych poczcie mieć y záchowác [racz]/ ktorzy rádži w. W. wiernie y wiecznie fluzá/ y z obrony fye w. W. wefelá [...] W. W. Mił. Nieznaiomy á naniżłzy fluzebnik Bártłomiej Grohicki *GroicPorz* B2. ~

9. n-prop (2) : Synowie pieklá: Miłóć/ Praca/ Boiazn/ Zdrádá/ Wrzod/ Sen/ Charon/ Zazdroć/ Vpor/ Vbołstwo/ Nędzá/ Głod/ Skárgá/ Stárofć/ Cien/ Smierć *BielKron* 23; áby nas Zophiey świętey/ y corek iey/ Wiáry/ Nádzieiey y Miłóci/ męczenniezek y pánienek twoich/ załługi w przypadkách y pokulách náłzych rátowáły *LatHar* 461.

*** *Bez wystarczajácego kontekstu* (6) : *Mącz* 7d, 427b; thrzebá ábych fie trofzkę z rzeczą rozwiódł/ izbym obiálnil to flowo miłóść/ co zacž ielł/ á w czym zależy to błogofławieństwo/ ktore ci co miłuiá mieć mogá. *GórnDworz* Kk8v; On lieb. Bez miłóci. *Expers amoris. Calag* 372b; *WujNT* Xxxxx2v; *JanNKarKoch* F3.

*** *Dubia* (2) : abi dobrowolnye przeyachaly przez sz zyemye wałchey Krolyewłkyey mczi mi y tham y sam. *LibLeg* 11/154; Páłac vczyńił łobie krol Solomon [...] śrzodek iego náslány miłością od corek Ierufzalimłkich [*succensum (marg) stratum (-) amore a filiabus (marg) propter filias (-) Ierusalaim PolAnt*; nástał miłością dla córek Ierezolimłkich *WujBib*]. *BudBib Cant* 3/10. [*SarnStat* 573 cf **MAŁOŚĆ** 4.]

Synonimy: **1.** braterstwo, chęć, chuć, kochanie, ludzkość, łaska, powolność, skłonność, upodobanie, uprzejmość, zachowanie, zgoda, żądza, życzliwość, życzość; **2.** dobroć, dobrodziejstwo, kochanie, lutość, łaska, łaskawość, miłosierdzie, przychylność, żądza, życzliwość; **3.** afekt, chciwość, chęć, chuć, kochanie, łaska, namiętność, ochota, pożądanie, pożądliwość, skłonność, upodobanie, uprzejmość, żądanie, żądliwość, żądza; **α.** gamractwo; **4.** afekt, chuć, pożądliwość, żądza; **5.** chęć, chuć, pilność, zapalczywość, żarliwość, żądza; **7.** wdzięczność.

Cf **MIŁOĆ**, **NIEMIŁOŚĆ**, **WASZMOŚĆ**

JB, MB